

ŽELEZAR

JESENICE, 17. APRILA 1986

ŠTEVILKA 15 • XXXV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirnajstrednik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnovič, tehnični urednik — novinar Dare Bradaskja, lektorica — novinarka Veronika Osredkar, novinar — fotoreporter Borut Grce, administracija — Marija Lužnik in Mira Kešerović. Naslov: Uredništvo Železarja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, 25-19, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Kongres Zveze komunistov Slovenije mora sprejeti jasne naloge in usmeritve, da se bo v praksi uveljavila skladnost besed in dejanj, norm in delovanja

Deseti kongres Zveze komunistov Slovenije poteka v izredno odločilnem obdobju za nadaljnji razvoj naše socialistične samoupravne družbe, ko so se skrajno nakopičile težave in ko tudi največji optimisti večkrat ne vidijo izhoda iz sedanjih razmer; ko se na vseh področjih srečujemo z vedno večjim razhajanjem med besedami in dejanji, med sprejetimi normami in delovanjem; ko je veliki revolucionarni zanos, s katerim smo v preteklosti premagovali nemogoče, popolnoma zbledel in smo obrnili hrbet socialističnim moralnim vrednotam, ki so nam v narodnoosvobodilnem boju in socialistični revoluciji dajale prednost pred mnogo močnejšim sovražnikom in s katerimi smo premagovali zaostalost in ohranili samostojnost in neodvisnost.

Cep rav vsak kongres Zveze komunistov pomeni kontinuiteto v razvoju naše revolucije, v razvoju socialistične samoupravne družbe in v tem smislu tudi sprejema jasne naloge in usmeritve za idejnopolitično delovanje komunistov pri odpravljanju težav v razvoju in pomanjkljivosti pri uveljavljanju in uresničevanju poglobitvenih ciljev našega materialnega in družbenega razvoja na temeljih socialističnega samoupravljanja, bodo letošnji kongresi morali pomeniti tudi veliko prelomnico, prelomnico z dosedanjim prakso moralnega oportunizma, ko eno govorimo, drugo pa delamo.

V kongresnih dokumentih, še posebno v Resoluciji desetega kongresa Zveze komunistov Slovenije, so razumljivo in obsežno napisane nadaljnje naloge in usmeritve Zveze komunistov. Tako so bile zapisane tudi v dokumentih devetega kongresa, pa vendar smo prišli do kriznih pojavov na mnogih področjih našega življenja in razvoja, ki ogrožajo celo dosežene rezultate in nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja. Samoupravnih sporazumov in različnih normativnih dokumentov imamo na milijone, le malokdo pa jih spoštuje, ali spoštuje le toliko časa, dokler ima od tega koristi; pišemo sklepe o sklepih, večkrat tudi enake, v družbeni praksi pa ostaja pri starem. Številne jasne opredelitve v ustavi in zakonu o združenem delu so ostale le fraze, nekatere celo farsa, če vzamemo samo delitev po delu in rezultatih dela.



Vse to kaže, da smo pri našem razvoju zašli v moralno krizo, ki je dejansko najbolj nevarna od vseh kriz, ker se srečujemo z velikimi odstopanji od revolucionarnih moralnih idealov. S temi kriznimi pojavi pa ne moremo in ne smemo zanikati dejstva, da je Jugoslavija v moralnem in humanističnem smislu zanesljivo vodilna socialistična država v svetu, kar pa seveda še ne pomeni, da se v družbeni praksi ne srečujemo z moralnimi odstopanji in upadanjem socialistične moralne zavesti. Ta odstopanja so najbolj očitna pri temeljnih moralnih normah, to je pri razhajanju med besedami in dejanji in normami ter delovanjem.

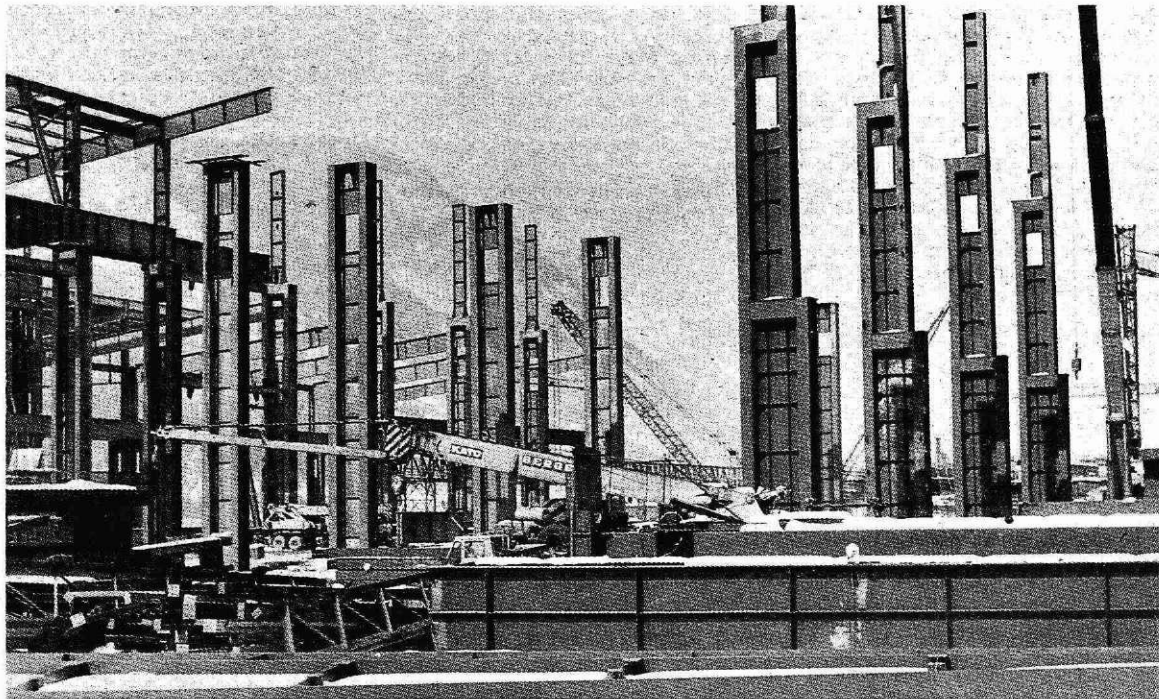
Kako prelomiti s sedanjo družbeno prakso in doseči skladnost besed in dejanj, norm in delovanja ob ugotovitvah v predlogu kongresne resolucije, da je Zveza komunistov, ki bi kot revolucionarna vodilna idejnopolitična organizacija, avantgarda delavskega razreda in delovnih ljudi morala vplivati na zavest in moralo, začela zaradi upadanja socialistične moralne zavesti tudi v svojih lastnih vrstah izgubljati ugled in vpliv. Ugled in vpliv, kakršnega je imela v svoji revolucionarni preteklosti prav zaradi visoke moralno-politične zavesti, požrtvovalnosti, revolucionarne borbenosti, načelnosti in nepopustljivosti komunistov v boju za vrednote in cilje delavskega gibanja, narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije.

Današnji čas in razmere, navaja predlog resolucije, niso takšne, da bi moral komunist nenehno postavljati na kocko svoje življenje, da bi se moral do konca žrtvovati in izgoriti. Toda osebna nesebičnost, požrtvovalnost, poštenost in na prvem mestu zvestoba in odgovornost do vrednot in ciljev delavskega gibanja in socialistične revolucije so tudi danes temelj moralnega lika komunista.

Iz tega izhaja jasno spoznanje, da če hoče biti Zveza komunistov vodilna družbena sila, mora biti predvsem vodilna moralna sila in moralni vzor. Kako to doseči ob spoznanju, da v velikem delu članov Zveze komunistov prevladuje moralni oportunizem in da po 13. seji centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije nismo kaj prida naredili za aktiviranje članstva in njegovo diferenciacijo?

S tem temeljnim vprašanjem in ostalimi razvojnimi problemi in nalogami se bo te dni soočal slovenski kongres Zveze komunistov. V sprejeti resoluciji bo moral tudi dati odgovore, jasne naloge in usmeritve za nadaljnje delovanje komunistov. Delavci in vsi delovni ljudje prav v pogledu preloma s sedanjim moralnim oportunizmom od slovenskega kongresa komunistov pričakujejo največ.

35 LET ŽELEZARJA



»Jeklarna« (foto I. Kučina)

PROIZVODNJA V MARCU

Tudi letošnji marec je bil poleg oktobra najugodnejši mesec za proizvodnjo (ugodne vremenske razmere in brez praznikov). Tako je bil operativni program v skupni proizvodnji dosežen s 100,2 odstotka, pri prodaji pa s 106,0 odstotka.

Rezultati pa bi bili lahko še boljši, če bi imeli na voljo dovolj vložka. Operativni program je bil namreč v skupni proizvodnji za 3.000 ton in prodaji za 2.000 ton nižji od gospodarskega načrta, predvsem zaradi pomanjkanja tujega vložka za domačo porabo in za storitve prevažanja (v tem mesecu smo prejeli iz tujih virov samo 700 ton vložka). Rezultat dobrega dela, tako v količini kot pri boljšem asortimentu, in višjih cen (od 10. marca) naših proizvodov je visoka finančna realizacija, približno 10 milijard dinarjev. Zaradi okvare v Mežici (ni bilo Pb) je v tem mesecu izpadla proizvodnja svinčenih jekel, ostalih legur pa je bilo dovolj.

TOZD PLAVŽ

Z gospodarskim načrtom predvidena skupna proizvodnja surovega železa je bila dosežena z 91,4 odstotka.

Poglobitveni vzrok za izpad proizvodnje je, poleg slabe kvalitete koks, še slabo stanje VP št. 1, ki je za planskimi obveznostmi zaostala za 26 odstotkov, nasprotno pa je PV št. 2 dobro delala in svoje planske obveznosti preseгла za 5,6 odstotka.

TOZD JEKLARNA

Tudi Jeklarna je v tem mesecu dobro delala. Skupna proizvodnja je bila dosežena s 102,1 odstotka glede na

gospodarski načrt. Pomembno je, da sta obe jeklarni (SM in EL) izpolnili planske obveznosti, proizvodnja EL jeklarni je bila sploh ena najboljših. Kvalitetni asortiment je bil v obeh Jeklnah približno enak — srednje dober.

Na napravi za kontinuirno vlivanje gredic je bilo odlihtih 6.448 ton ali 107,5 odstotka glede na gospodarski načrt.

TOZD LIVARNA

Z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo je Livarna dosegla s 101,3 odstotka, prodajo pa s 104,3 odstotka.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Prvič letos je ta TOZD dobro obratovala. Z gospodarskim načrtom (Nadaljevanje na 6. strani)

NE ANEKS — NOVA POGODBA JE POTREBNA MED SKUPNOSTJO STANOVALCEV IN DOMINVESTOM

Lani avgusta, v konici letnih dopustov, je Železar v treh nadaljevanjih objavil elaborat Štefana Rodija o organizacijskih spremembah DO Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje (BUSP) Jesenice. Na tisti del elaborata, ki se je nanašal na zasnovo nove DO Dominvest in na vzdrževanje hiš in stanovanj ter ogrevanje (sedaj Kres), sem se odzval s pripombami in predlogi, ki jih je prav tako objavil Železar, 31. oktobra 1985. Na ta razmišljanja, pripombe in predloge ni bilo polemičnega odziva.

Kaže, da se novi delovni organizaciji — DOMINVEST in KRES — že pojavljata v poslovnem prometu, čeprav še zaviti v anonimnost. To sklepamo iz zapisnika 11. seje obeh zborov Samoupravne stanovanjske skupnosti (SSS) občine Jesenice, 23. 1. 1986. Na koncu seje je delegat KS Cirila Tavčarja želel pojasniti, zakaj skupnosti stanovalcev niso uradno seznanjene s spremembami in reorganizacijo DO BUSP Jesenice.

Ali to pomeni, da se tradicija o dosednji zaprtosti informacij o delovanju in poslovanju DO BUSP Jesenice prenaša tudi na Dominvest in Kres? V nekaterih okoliščinah pravimo: o pokojniku vse dobro. To pot naredimo izjemo. Lahko rečemo, da so nekateri delavci DO BUSP Jesenice s svojim ravnanjem spravljal množico stanovalcev v družbenih stanovanjih v slabo voljo in jezo. Nekatere tako daleč, da so zrevoltirani demonstrativno odklanjali plačevanje stanarine in podobno.

Prizadeti in zainteresirani se nadejamo, da z novo firmo ne bodo le zamenjane napisane table in žigi,

ampak bodo temeljito odpravljene dosedanje slabosti in pomanjkljivosti. Te bi kazalo nadomestiti s kvaliteto pri opravljanju del in opravi, z uresničevanjem veljavnih predpisov, spoštovanjem pogodbenih obveznosti itn.

Seveda pa bi se morali zavzemati za recipročno ravnanje in delovanje tudi v organih hišne samouprave. V to usmeritev bi se morale vključiti tudi DPO, če hočemo odpraviti defizit, ki se je tako zakoreninil v samoupravi stanovalcev. V tej naravnosti bi se morali odreči nameravani uvedbi prisilne hišne uprave, da ne pokopljemo že tako krhko in slabotno hišno samoupravo.

NEKAJ O LJUBLJANSKEM MODELU POGODBE MED HIŠNIM SVETOM IN OZD TER CENIKU ZA POSAMEZNA DELA IN OPRAVILA

V že citiranem zapisniku obeh zborov SSS z dne 23. 1. 1986 delegacija za stanovanjsko gospodarstvo pri KS Cirila Tavčarja vprašuje: Kdaj se bo novi Dominvest dogovoril

s podpisniki pogodb (tj. HS — op. V. B.) o svobodni menjavi dela in ceni svojih storitev?

(Nadaljevanje na 9. strani)

V PRVI POLOVICI MESECA POD PLANOM

Do 14. aprila smo po podatkih statistične službe izdelali 53.770 ton skupne proizvodnje, kar je 96,9 % družbenega plana in 99,3 % operativnega programa. Operativni program izpolnjuje šest temeljnih organizacij: Jeklarna, Valjarna žice, Žičarna, Profilarna, Elektrode in Zebljarna.

V TOZD Plavž so izdelali 5.916 ton grodlja, operativni program dosegajo z 91,2 %.

V TOZD Jeklarna zelo uspešno izpolnjujejo plan, saj ga presegajo za 5,3 %. Vili so 19.072 ton jekla.

V desetih odpremnih dneh smo prodali 12.494 ton končnih izdelkov in storitev, s tem družbeni plan dosegamo 86,6 %, operativni program pa 94,7 %. Plan odpreme presegajo TOZD: Valjarna blumingštel, Valjarna žice, Valjarna debele pločevine, Profilarna in Elektrode.

Z JASNIMI CILJI IN ODPRTIMI KARTAMI

O 10. kongresu Zveze komunistov Slovenije smo se pogovarjali z Borisom Bregantom, predsednikom poslovnega odbora Železarn. Za to priložnost je pripravil razpravo Dohodkovni odnosi, v kateri govori o združevanju na podlagi skupnega dohodka na ravni temeljnih organizacij, delovne organizacije in sestavljene organizacije.

Dohodkovni odnosi, o kakršnih govorite v svoji razpravi, so teoretično sicer osmišljeni in domišljeni, v praksi pa podoba navadno ni ravno bleščeča. Kakšne so vaše ugotovitve?

»Ustvarjanje skupnega dohodka naj bi bil motiv povezovanja v delovno organizacijo, cilj tega povezovanja (z ustrezno samoupravnimi organizacijami) pa povečevanje skupnega dohodka. Praksa gre običajno v drugo smer. Temeljne organizacije so organizirane po proizvodnem načelu, samoupravni akti teh temeljnih organizacij pa temeljijo na dohodkovnem principu, delamo pa spet po proizvodnem principu, zato seveda ne sledimo dohodkovno opredeljenim ciljem. Posledica tega je dohodkovno neučinkovita proizvodnja in prekomerno trošenje za vzdrževanje take proizvodnje.

Pri združevanju takih temeljnih organizacij v delovno organizacijo imajo potem prednost pred ustvarjanjem skupnega dohodka vsi drugi cilji.

In kje potem vidite rešitev?

»Že pri združevanju v delovno organizacijo bi morali upoštevati predvsem kriterij skupnega dohodka, potem bi imeli čiste karte pri povečevanju čistega dohodka. Pri tem je število temeljnih organizacij povsem irelevantno.

Na ravni delovne organizacije, oziroma pri povezovanju delovnih organizacij med seboj, pomeni unifikacija proizvodnje učinkovito sredstvo za vzpostavljane dohodkovnega principa. Na tej ravni stvari že bolje

delujejo, kar je očitno v SOZD Slovenske železarn. Čeprav se tudi tukaj še pojavljajo ovire, vsakdo namreč bolje ocenjuje svoj proizvodni program kot pa sosedovega, zato stvari tečejo počasi. V praksi se najbolje deluje interesno povezovanje, navadno po principu združevanja akumulacije za posodabljanje proizvodnje. Tu stvari tečejo predvsem zato, ker je cilj takega povezovanja jasno zastavljen in je njegovo uresničevanje mogoče tekoče spremljati. Če cilj ni jasno zastavljen in merljiv, potem je vsako razpravljanje o dohodkovnih odnosih zgolj besedičenje.

Uresničevanje zastavljenih ciljev je seveda mogoče meriti edinole na tržišču, se pravi s proizvodi, ki se na njem pojavljajo samostojno. Če imamo jasno opredeljene cilje neke proizvodnje, potem je mogoče opredeliti tudi nujne pogoje za tako proizvodnjo, hkrati pa lahko merimo uresničevanje zastavljenega cilja.

To kajpak pomeni, da moramo imeti bolj fleksibilno samoupravno organizacijo, ki zaradi organizacijskih in informacijskih tokov ne bo toga, kakršna je sedaj.

V naši delovni organizaciji skušamo poslovati po teh načelih, zastavili smo si skupni cilj poslovanja, ravno kar smo v procesu reorganizacije. Vendar je to najbrž šele začetek. Kako daleč smo po vašem mnenju od končnega cilja, dejanske uveljavitve dohodkovnih odnosov?

»Trudimo se, da bi poslovali po principih doseganja skupnega prihodka. Osnove tega poslovanja kaj-

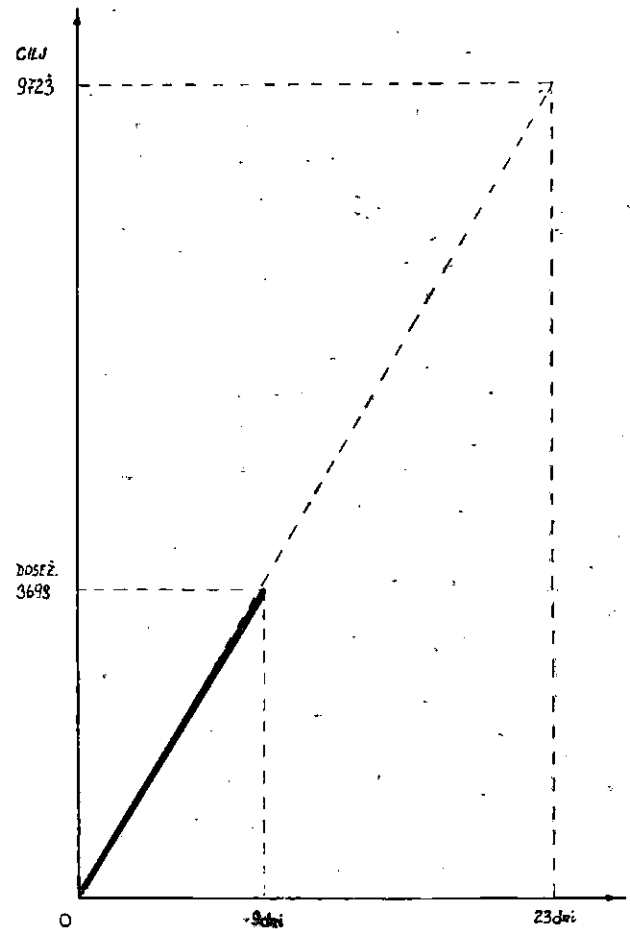
pak temeljijo na planskih predpostavkah, ki bi jih morali ves čas prilagajati inflacijskim tokovom, kar pa ni vedno mogoče, zato smo seveda včasih tudi v razkoraku z dejanskim dogajanjem na tržišču in nimamo vedno povsem verodostojne slike teh procesov.

Če hočemo meriti rezultate svojega poslovanja na tržišču, se moramo temu tržišču prilagajati s svojo proizvodnjo. Veliko število temeljnih organizacij pa v takem primeru pomeni oviro: od tod tudi predlog nove organiziranosti. Organizacija proizvodnje mora biti zaključen proces, znotraj katerega se lahko prilagajamo spremenljivim zahtevam tržišča. Najbolj očiten vpliv tržišča v tem trenutku je drobljenje proizvodnje, saj si vsi prizadevajo, da bi poslovali brez zalog, kar pa seveda zahteva veliko bolj okretno odzivanje na spremembe.

In za konec, kaj lahko pričakujete od desetega kongresa Zveze komunistov Slovenije, ali menite, da lahko resolucija prinese rešitev problemov, o katerih govorite v svoji razpravi?

»Ni problem v resolucijah ali v Zakonu o združenem delu. Problem je v izvajanju zakonskih določil, ki jih navadno beremo predvsem kot pravice. Vidimo, kateri pogoji morajo biti izpolnjeni za ustanovitev temeljne organizacije, ne vidimo pa, katere zahteve mora izpolnjevati temeljna organizacija, ki se povezuje v delovno organizacijo. Zato kajpak ostajajo resolucije le na papirju, tudi od bližnjega kongresa ne moremo pričakovati bistvenega premika. Bo pa bržkone prinesel več živahnosti, veliko informacij, ki jih bomo morali znati izkoristiti. Seveda pa morajo biti za komuniste kongresni dokumenti obveza, in ne zgolj resolucija na papirju.

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA V APRILU



Skupni cilj poslovanja prvih osem dni aprila izpolnjujemo nekoliko pod pričakovanim rezultatom. Želimo, da se ta rezultat ne bi slabšal, ampak da bi lahko vsak teden poročali o večjih uspehih.

Oddelek za nagrajevanje

UČITELJ VZOR SVOJIM UČENCEM

Pred bližnjim kongresom Zveze komunistov Slovenije smo se pogovarjali z Magdo Cundrič s CSUI, ki je ena izmed delegatov na tem kongresu. Pripravila je razpravo na temo: Problemi nagrajevanja po delu delavcev na področju vzgoje in izobraževanja. Ne samo na področju nagrajevanja, tudi sicer so razmere v vzgoji in izobraževanju v zadnjem času povzročile precej zapletov, čeprav večinoma ni prišlo do tako radikalnih poskusov reševanja teh problemov kot v Kranju, kjer so zadevo poskušali rešiti kar s stavko.

»Seveda ne gre samo za probleme pri nagrajevanju, ko govorimo o vzgoji in izobraževanju, moramo gledati na stvari veliko širše. Na nedavnem posvetu aktivna sekretarjev osnovnih organizacij ZK v osnovnih šolah smo precej govorili o teh stvareh.

Eden od problemov, s katerimi se srečujemo domala vsak dan, je kadrovanje za učiteljski poklic. Menim, da mora biti učitelj še bolj idejno usposobljen kot pa delavec na kakem drugem področju. Če govorimo o nagrajevanju učiteljev, ne gre samo zanje, ampak za vse družbene dejavnosti. Resolucija o zaostajanju družbenih dejavnosti (pri delitvi sredstev skupne porabe) je naredila precej škode. Sedaj se je to sicer uredilo, vendar je družbeni ugled prosvetnega delavca zelo nizek in bo tak tudi ostal, če njegovo delo ne bo primerno vrednoteno. Kajpak nagrajevanje po delu ni izvedljivo, dokler ni ustreznih meril za ocenjevanje količine in kvalitete dela. Za izdelavo teh meril je bil zadolžen Zavod za šolstvo, vendar jih ni uspel izdelati.

Veliko govorimo o napredku znanosti in tehnologije, hkrati pa zamerjamo izobraževanje, brez katerega bi znanost le težko napredovala. Tudi materialni položaj šol je večinoma kaj neugleden. Varčujemo že čez mejo, do katere je varčevanje še možno in racionalno: kupujemo vedno manj knjig, učil in strokovne literature. V takih razmerah pa gre šolstvo le težko v korak z razvojem znanosti in tehnologije.

V srednjem usmerjenem izobraževanju se razmere sicer nekoliko izboljšujejo, vendar so rešitve zgolj kratkoročne. Še slabše pa je v osnovnem šolstvu.

Materialni pogoji ne dopuščajo niti sprotnega izobraževanja učiteljev, saj si zaradi pomanjkanja sredstev pogosto ne moremo privoščiti dodatnega izobraževanja. Tako so učitelji večinoma prepuščeni samim sebi.

Kaj torej lahko pričakujete od kongresa Zveze komunistov? Navsezadnje je javnost razmeroma dobro obveščena o razmerah v šolstvu, večina pa tako ali drugače občuti te razmere tudi na lastni koži.

»V kongresu vidim predvsem priložnost, da znova opozorimo na te probleme, da poskušamo vplivati na to, da se kot družba zavemo pomembnosti vzgoje in izobraževanja. Vse to lahko morda vpliva tudi na višje prispevne stopnje za vzgojo in izobraževanje, kar je pravzaprav edina dolgoročno učinkovita rešitev za probleme, ki so se nakopičili na tem področju. Menim, da morajo biti sklepi kongresa obveza za vse komuniste.

Ko govoriva o problemih v šolstvu, se to nanaša predvsem na eno plat tega procesa. Na drugi plati pa so učenci, »žrtve« tega procesa. Ali lahko tako šolstvo, kakršnega imamo, da ustrezno izobrazbo nekomu, ki si bo moral s to izobrazbo služiti svoj kruh?

»Kvaliteta izobrazbe, ki si jo pridobi učenec, je odvisna od njega samega, od učitelja in od izobraževalnega programa.

Ne glede na to pa zna dober učitelj ob vsakem programu »izvabiti« iz učenca kvaliteto znanje. Zdaj se ravno pripravlja revizija programov za srednje usmerjeno izobraževanje in novi programi so dejansko boljši od sedanjih, saj ni več balasta, ki učenca samo po nepotrebnem obremeni.

Pripravljeni so že programi za družboslovno in naravoslovno usmeritev, ostale usmeritve pa naj bi dobile nove programe v prihodnjem letu.

V zadnjem letu ali dveh smo slišali in brali precej razprav na temo likovnega komunista. Verjetno ste tudi sami razmišljali o tej temi. Kakšno je tedaj vaše osebno videnje lika komunista, še posebno komunista, ki je hkrati tudi učitelj?

»O tem sem se pogovarjala tudi s svojimi učenci. Za komuniste bi pač moralo veljati to, kar tudi sicer velja za učitelja: da mora biti delaven, vreden, pošten. Menim pa, da te osebne lastnosti še posebno veljajo ravno za komuniste. Prav tako pa si komunist ne bi smel privoščiti, da ne izpolni sprejetih obveznosti, ne glede na to, da ima morda osebne razloge, da teh obvez ni izpolnil. Tak učitelj, kajti učitelj mora biti vzor svojim učencem, bi seveda tudi učence vzgajal v tem duhu. To je seveda ideal komunista, odstopanja od tega ideala so pač pri različnih ljudeh različna, vendar menim, da bi si moral komunist, ki je hkrati tudi učitelj, še posebno prizadevati, da bi se temu idealu približal.

PRVE SEJE SKUPŠČIN SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI

V prihodnjem tednu ter v prvi polovici maja se bodo prvič sestale skupščine samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti v občini Jesenice v novem mandatnem obdobju (1986–1990). Pred tem bodo v Železarni Jesenice na sejah konferenc delegacij za vsako samoupravno interesno skupnost delegati stališča ter delegirali delegate na seje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti.

Seje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti in konferenc delegacij bodo potekale takole:

SIS	seja skupščine	seja konference
zdravstveno varstvo	21. 4. ob 12. uri	18. 4. ob 13. uri
telesna kultura	24. 4. ob 12. uri	23. 4. ob 6.15
izobraževanje	24. 4. ob 16. uri	23. 4. ob 13. uri
stanovanjsko g. kultura	24. 4. ob 18. uri	22. 4. ob 13. uri
socialno skrbstvo	7. 5. ob 12. uri	5. 5. ob 13. uri
otroško varstvo	8. 5. ob 12. uri	6. 5. ob 13. uri
raziskovalna d.	8. 5. ob 17. uri	7. 5. ob 13. uri
	15. 5. ob 12. uri	13. 5. ob 13. uri

Seje skupščin ostalih samoupravnih interesnih skupnosti pa bodo: za socialno varstvo 6. maja ob 17. uri, za požarno varnost 24. aprila ob 16. uri, za komunalno dejavnost 29. aprila ob 17. uri in za cestno gospodarstvo 14. maja ob 16. uri.

CPSI

Na osnovi sklepa Odbora za delovna razmerja TOZD Remontne delavnice in v skladu s Pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge v gradbeno-remontnih delavnicah:

a) 1. tesar,	šifra 8820,	D-4,	9. ktg.,	1 oseba
b) 2. tesar,	šifra 8821,	D-3,	7. ktg.,	1 oseba
c) 1. klepar,	šifra 8849,	D-4,	9. ktg.,	1 oseba
d) 3. klepar,	šifra 8851,	D-3,	6. ktg.,	1 oseba
e) 1. plastičar,	šifra 8865,	D-4,	9. ktg.,	1 oseba
f) 2. jermenar,	šifra 8869,	D-3,	6. ktg.,	1 oseba

POGOJI:

- a) — poklicna šola lesne stroke,
- dve leti delovnih izkušenj.
- b) — poklicna šola lesne stroke,
- kandidat je lahko začetnik.

Kandidati morajo biti sposobni za delo na višini.

- c) — poklicna šola kleparske stroke,
- dve leti delovnih izkušenj.
- d) — osemletka ali poklicna kovinarske smeri,
- kandidat je lahko začetnik.
- e) — poklicna šola ustrezne smeri,
- dve leti delovnih izkušenj.
- f) — osemletka,
- kandidat je lahko začetnik.

Kandidati naj prijavnice z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v osemih dneh po objavi na kadrovski sektor Železarn Jesenice, Cesta železarjev 8, z oznako »za TOZD Remontne delavnice«.

Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni Kadrovskega sektorja.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja delovne skupnosti ETN z dne 15. aprila in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge na SEO

VIŠJI STROKOVNI SODELAVEC ORGANIZACIJE, šifra 5156, U-5, 19. ktg., 1 oseba.

POGOJI:

- visoka šola organizacije, ekonomske ali tehnične smeri,
- aktivno znanje enega tujega jezika,
- štiri leta delovnih izkušenj pri strokovnih ali vodstvenih delih.

Kandidati naj prijavnice z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v osemih dneh po objavi na kadrovski sektor Železarn Jesenice, C. železarjev 8, z oznako »za delovno skupnost ETN«.

Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.



Počitek (foto B. Grce)

OSEBNI DOHODKI V MARCU

Prvotno postavljeni cilj poslovanja (7.716 milijonov dinarjev realizacije) je bil zaradi povečanja cen izdelkov črne metalurgije povečan na 9.450 milijonov dinarjev realizacije. Presegli smo ga za 5,3 odstotka, kar je sicer nekoliko slabše kot v prejšnjih mesecih, vendar mnogo boljše, kot smo ocenjevali ob koncu februarja.

Marec pa je bil tudi prvi mesec v letošnjem letu, ko smo presegli operativni program proizvodnje in dosegli najvišjo letošnjo mesečno proizvodnjo. Izkazala se je zlasti Elektrojeklarna, ki je dosegla rekordno proizvodnjo in pri tem izpolnila tudi pričakovano kvaliteto sestavo jekla. Osebnih dohodkov so se tako nadporečno povečali. Na delavca je od poprečja Železarn veči za 22,6 odstotka, na 182 ur pa 19,7 odstotka, kar kaže, da so bili omenjeni rezultati

doseženi ob nadporečno visokem deležu nadur.

Po količini proizvodnje je bila zelo uspešna tudi TOZD Elektrode, v prodaji pa je bil večji delež cenejših elektrod, tako da je povečanje osebnega dohodka le na ravni poprečja Železarn.

Največjo razliko v osebnih dohodkih glede na februar pa je dosegla Valjarna blumingštel. Slabi rezultati so jo v februarju uvrstili med TOZD s podpoprečnimi osebnimi do-

hodki. Visoka proizvodnja in večji izvoz pa sta omogočila, da je v marcu višina OD za to TOZD na drugem mestu med proizvodnimi TOZD. Vzdrževanje in delovna skupnost za ekonomiko in tehnično kontrolo, razvoj in novogradnje imata le nekaj sto dinarjev na delavca višje poprečje od Valjarne blumingštel.

Na večji osebni dohodek v marcu je vplivalo povečanje osnov osebnega dohodka, večje število delovnih ur in dobra proizvodnja, s tem pa višji učinek v nekaterih TOZD. Razlika bi bila še znatno večja, če ne bi bilo v februarju izkoriščenih toliko ur sobotnega dopusta. Skoncentrirana poraba sobotnega dopusta je zlasti vplivala na gibanje osebnega dohodka v Livarni, kjer je bilo poprečje v februarju kar 8,2 odstotka višje od OD za celo železarno, v marcu, ko ni sobotnih dopustov, pa je ob skoraj enakih rezultatih v tej TOZD dosežen celo podpoprečni OD.

Sočasno z OD za marec so izplačane tudi jubilejne nagrade. Zneski so v izplačilnem listu prikazani na VP 491. Letos znaša fiksni del nagrade 600 dinarjev, za vsako leto dela v Železarni pa pripada delavcu 130 dinarjev. Uporabljen je torej stari koncept delitve jubilejnih nagrad, za katerega smo se v veliki večini izrekli v javni razpravi ob koncu lanskega leta, za višino nagrade pa smo se opredelili s sprejemom predloga delitve sklada skupne porabe.

Oddelek za nagrajevanje

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV ZA MAREC 1986 S PREDHODNIMI OBDOBJI

OBDOBJE	Ur na zaposlenega	OD iz sredstev in nadom. za bon. odsot.		za 182 ur	% učinka	Indeks OD na 1985 leto
		NA URO	NA DELAV.			
L 1980	187,8	49,79	9,351	9,062	40,0	15,37
L 1981	186,9	67,17	12,553	12,225	45,4	20,73
L 1982	185,9	82,77	15,389	15,064	47,3	25,54
L 1983	184,8	105,54	19,499	19,208	49,0	32,57
L 1984	185,2	157,90	29,244	28,738	51,3	48,73
L 1985	185,5	324,05	60,116	58,978	54,5	100,00
I. 1986	187,4	457,89	85,826	83,336	56,1	141,30
II. 1986	174,9	464,13	81,204	84,472	57,2	143,23
III. 1986	185,9	496,84	92,394	90,424	57,3	153,32
I-III. 86	182,8	473,07	86,455	86,099	56,9	145,98
III. 1985	185,9	208,17	38,705	37,886	53,9	64,24
I-III. 1985	183,1	226,17	41,423	41,164	52,7	69,80

STRUKTURA OD ZA MESEC MAREC 1986.

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	DIN na fiz. zaposl.	Struktura OD v %			
			27=100	23=100	19=100	25=100
1. Osnovni OD	219.800.565	35.254	37,7	38,6	41,4	38,2
2. Učinek	126.071.637	20.221	21,6	22,1	23,8	21,9
3. Stim. za pr.	17.135.091	2.749	2,9	3,0	3,2	3,0
4. Ocena del. pris.	27.867.580	4.470	4,8	4,9	5,3	4,8
5. Skup. 1-4	390.874.873	62.694	67,0	68,6	73,7	67,9
6. Nočni dodatek	13.587.252	2.179	2,3	2,4	2,6	2,4
7. Popoldanski dodatek	8.099.489	1.299	1,4	1,4	1,5	1,4
8. Nadurni dodatek	3.963.420	636	0,7	0,7	0,7	0,7
9. Nedeljski dodatek	7.164.667	1.149	1,2	1,2	1,3	1,2
10. Sobotni dodatek	1.519.950	244	0,3	0,3	0,3	0,3
11. Praznični dodatek	9.418	2	—	—	—	—
12. Skupaj 6-11	34.344.196	5.509	5,9	6,0	6,4	6,0
13. Otež. dodatek	8.061.838	1.293	1,4	1,4	1,5	1,4
14. Dodatek za delovno dobo	18.407.644	2.952	3,2	3,2	3,5	3,2
15. Sobotni dopust	6.634.937	1.064	1,1	1,2	1,3	1,2
16. Premije	20.831.520	3.342	3,6	3,7	3,9	3,6
17. Stim. za dos. c.	48.598.618	7.795	8,3	8,5	9,2	8,4
18. Ost. plačila	2.922.012	468	0,5	0,5	0,5	0,5
19. Skupaj 5+2 do 18	530.675.638	85.117	91,0	93,1	100,0	92,2
20. Plačan praznik	6.814	1	—	—	—	—
21. Red. izr. dopust	23.271.005	3.733	4,0	4,1	4,4	4,0
22. Nadom. OD za bol. ods. do 30 dni	15.863.128	2.544	2,8	2,8	3,0	2,8
23. Skup. OD iz sred. DO	569.816.585	91.395	97,8	100,0	107,4	99,0
24. Nadom. OD za bol. ods. nad 30 dni	5.949.018	954	1,0	1,0	1,1	1,0
25. Skup. 23+24	575.765.603	92.349	98,8	101,0	108,5	100,0
26. Ostale refundacije	7.153.016	1.147	1,2	1,3	1,3	1,2
27. Skupaj izplačan netto OD	582.918.619	93.496	100,0	102,3	109,8	101,2



Gredice (foto I. Kučina)

RAZPIS PANTZOVE NAGRADE

Delavski svet Železarn Jesenice v skladu s pravilnikom za podelitev Pantzove nagrade, člen 5, razpisuje natečaj za podelitev Pantzove nagrade v letu 1986.

Pravico do sodelovanja na tem natečaju imajo vsi delavci Železarn, pa tudi druge osebe zunaj Železarn, ki s svojim življenjskim delom na področju metalurške in drugih dejavnosti, vezanih na tehnologijo in tehniko, bistveno vplivajo na rast delovne organizacije kot celote in s tem prispevajo k uveljavljanju Železarn Jesenice doma in v tujini.

Rok za prijavo je 30. junij 1986. Prijave za razpis je treba nasloviti na Oddelek za zaščito industrijske lastnine v sektorju za ekonomiko in organizacijo.

Prijavi mora biti priložena dokumentacija, na osnovi katere bo posebna komisija izbrala nagrajenca.

Višina nagrade bo po sklepu delavskega sveta Železarn pet poprečnih neto osebnih dohodkov na zaposlenega v letu 1985. Poleg nagrade bo nagrajenec prejel še plaketo in diplomu.

Vse informacije v zvezi s prijavo lahko zainteresenti dobijo na Oddelku za zaščito industrijske lastnine.

Delavski svet Železarn Jesenice

Železarski globus

LR KITAJSKA

Kitajsko ministrstvo za železarsko industrijo je sporočilo, da so že sredi decembra dosegli plan proizvodnje kitajskih železarn za leto 1985. Končno proizvodnjo v lanskem letu so ocenili na 46,5 milijonov ton surovega jekla. To je za 7,2 odstotka več od do sedaj rekordne proizvodnje iz leta 1984. Takrat so proizvedli 43,36 milijonov ton surovega jekla.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

V železarni Hoesch Stahl AG v Dortmundu je začela poskusno proizvodnjo nova naprava za kontinuirano vlivanje jekla. Ima samo eno žilo, širina proizvedenega slaba pa je 2.720 mm, zato je nedvomno največja naprava na svetu. Njena letna proizvodnja zmogljivost je 2 milijona ton kontinuirano odlitega jekla. Zgradilo jo je zahodnonemško podjetje Schloemann-Siemens, in to v nekaj 15 mesecih.

LR KITAJSKA

Švicarsko podjetje Concast AG bo tej azijski državi dobavilo dve osemžilni napravi za kontinuirno vlivanje jekla. Montirali ju bodo v železarni Shondan v bližini Pekinga. Letna proizvodna zmogljivost obeh naprav bo 1,5 milijonov ton slabov. Investicijski stroški so ocenjeni na 35 milijonov švicarskih frankov, napravi pa naj bi z redno proizvodnjo začeli v začetku leta 1987.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURSTVA OD 21. DO 27. APRILA

21. aprila, Emil AŽMAN, vodja sekt. novogradenj, Žirovnica, Breg 129, tel. št. 80-243.
22. aprila, Franc GASSER, vodja TOZD Profilarna, Žirovnica, Moste 22/b, tel. št. 80-333.
23. aprila, Janez BEGEŠ, vodja TOZD Elektrode, Lesce, Na trati 59, tel. št. 74-766.
24. aprila, Lado ŠKETA, vodja TOZD Plavž, Bled, Alpska 1, tel. št. 77-136.
25. aprila, Franc BRELIH, koord. za podr. storitev, Jesenice, Kurirska 3, tel. št. 81-612.
26. aprila, Stanko ČOP, vodja invest. razvoja, Žirovnica 90/a, tel. št. 80-036.
27. aprila, Zdravko ČRV, vodja inv. razvoja, Jesenice, C. 1. maja 32.
Dežurstvo je vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednje dne.
Med dežurstvom mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja za-
pažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 21. 4.	PRIMOŽ ŽVAB	JANEZ ARH
TOREK – 22. 4.	IVAN ŠENVETER	MITJA BENEDIČIČ
SREDA – 23. 4.	KLAVDIJ MLEKUŽ	FRANC CERKOVNIK
ČETRTEK – 24. 4.	JANEZ VEHAR	JOŽE CEJ
PETEK – 25. 4.	MARJAN TRONTELJ	BOJAN FINEC
SOBOTA – 26. 4.	JANEZ FALETIČ	MARJAN PINTAR
NEDELJA – 27. 4.	SAŠO DOLŽAN	EDO KAVČIČ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 3551, večni telefon je: 2317

Ob rednih delovnih dneh dela dnevni dežurni od 14. do 18. ure, nočni pa od 18. do 06. ure

Ob prostih sobotah, nedeljah in praznikih dela: dnevni dežurni od 6. do 18. ure, nočni pa od 18. do 6. ure

Predaja poslov se izvede na vodstvu TOZD Vzdrževanje oziroma v sobi dežurnega vzdrževanja.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 21. do 26. aprila bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: II. obratna ambulanta – dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta – dr. Bernarda Benedik.

POPOLDNE: I. obratna ambulanta-dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta – dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borbe: od 6.30 do 8. ure.

V soboto, 26. aprila, samo dopoldne: I. obratna ambulanta – dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta – dr. Ivica Vreš.

ZOBNE AMBULANTE

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta – dr. Viktor Stražišar, v. dent., in III. zobna ambulanta – mag. dr. Bela Gazafi.

Za Vatrostalno od 9.30 do 10.30.

POPOLDNE: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.

Za borbe: od 13.30 do 14.30.

V soboto, 26. aprila, samo dopoldne: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.

DEŽURNI V VATROSTALNI

19. in 20. aprila, Rifet JAŠAREVIČ, Jesenice, Kurirska 1/a, tel. v službi 83-916, doma 83-831.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dežurni dosegljiv na domu.

KADROVSKO GIBANJE V PRVIH TREH MESECIH

	SKLENILI DELOVNO RAZMERJE				PREKINILI DELOVNO RAZMERJE				povprečje v I. tromesečju 1. 1986
	iz JLA	št. pendisti	ostali	SKUPAJ	v JLA	disciplinsko	po sklepu odb. za DR	upokojeni	
PLAVŽ	1			1	1		2	4	202
JEKLAJNA	5		8	13	2	8	4	2	676
LIVARNA	2		2	4	3			3	84
VALJARNA HL.ŠT.	3		10	13	3	6	1	2	340
VALJARNA ŽICE			6	6	1	1		4	154
VALJ. DEB. PLOČ.	2		2	4	1				196
HL. VALJARNA BELA	4		5	9	4	1			273
HL. VALJARNA JES.	1		5	6	2	1		1	200
ŽITČARNA	5		1	6	1			1	221
PROFILARNA			1	1	1				62
VRATNI PODBOJI					1				52
JEKLOVLEK			4	4	5			1	141
ELEKTRODE	2		1	3	1	1		2	250
ŽEBELJARNA								1	81
STROJ. DELAVNICE	5	1		6	5		1	4	310
REMONT. DELAVNICE	9		6	15	7	1	2	1	507
VZDRŽEVANJE	5		5	10	4	2	3	1	570
ENERGETIKA	5		4	9		1		2	238
TRANSPORT	4		3	7	3	3	2	3	357
DS KO-PI			2	2	1		1	1	300
DS K S I			8	8		1	4	3	359
PRIPRAVNIKI S.V. VS. ŠOLA									
DS E T N	1			1	1	1	1		493
DRUŽBENA PREHRANA			10	10			2	1	181
SKUPAJ	54	1	86	141	47	27	24	37	6247

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD TRANSPORT

Tretja seja izvršnega odbora osnovne organizacije TOZD Transport je bila 28. februarja. H Kritični analizi delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja niso imeli pripomb, prav tako tudi ne k poročilu o finančnem načrtu za leto. Predlagali so člane komisije za pripravo volilnega imenika; potrditi jih mora še delavski svet TOZD Transport.

Ob dnevu žena bodo delavke pogostili, tistim na bolniškem dopustu pa podelili vrednostni bon.

Po 3.000 dinarjev bodo namenili štirim delavcem, ki so že več kot tri mesece odsotni zaradi bolezni, petim sodelavcem pa bodo omogočili brezplačne počitnice na morju.

Vodja TOZD mora skrbeti, da bodo redno prejemali glasilo Železar. Imenovali so še referenta za kulturo, član izvršnega odbora pa je vprašal, zakaj je v delovni organizaciji vedno več dragih osebnih avtomobilov, vozni park pa vse slabši in premalo denarnja, da bi se kupili novi stroji.

12. marca je bila 4. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata, na kateri so sprejeli poročilo o zaključnem računu 1985. O tretjem samoprispevku se bodo lahko odločili šele potem, ko bo znano, za kaj se bo denar porabil. Potrdili so prijave za letovanje in določili članico za koordinacijo med komisijo za družbeno aktivnost žensk in izvršnim odborom. Sklenili so, da bodo za tekmovalne kovinarje prispevali 3000 dinarjev.

TOZD STROJNE DELAVNICE

S sklepi občnega zbora so se seznanili na drugi seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata februarja. Kako so bili sklepi uresničeni, naj do 18. marca napišejo vsi, ki so bili za to odgovorni. Potrdili so kandidatno listo, z nekaterimi spremembami pri delegacijah v okviru TOZD. Odločili so se za zaprto listo. Sprejeli so tudi finančni načrt za leto.

Pred referendumom samoupravnega sporazuma je vodja TOZD udeležencem seje razložil, kako so se usklajevala delovna mesta v metodologiji vrednotenja delovnih mest in še poudaril, da konferenca sindikata Železarne meni, da je sporazum sprejemljiv. Zato je osnovna organi-

zacija sindikata Strojnih delavnic delavce temeljne organizacije pozvala, naj glasujejo za sporazum.

Dva sodelavca so predlagali za srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije, nato pa spregovorili še o športnem tekmovanju za memorial Langus—Brun, sestavi in finančnem načrtu športne komisije ter praznovanju dneva žena. Sodelavki so namenili 8.000 dinarjev pomoči, vendar je le-ta pomoč odklonila.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Na treji seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata, bila je 11. februarja, so štiri delavce predlagali za klimatsko zdravljenje, dva pa za srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije. Strinjali so se s predlaganimi delegati za samoupravne organe SOZD. Pogovarjali so se o kritični analizi delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Menili so, da analiza kaže, da vemo, kaj v našem sistemu šepa, nismo pa sposobni stvari spremeniti. Zadnji čas je, da se težav lotijo v Federaciji.

Mesec kasneje, 11. marca, je bila četrtja seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Zaradi številnih prijav za letovanje v prikolah in domovih, so sklenili, da bodo upravičence izbrali po posebnih merilih, in sicer:

- da delavec že več kot pet let ni koristil počitniških zmogljivosti Železarne,
- delavec, ki je dalj časa v delovni organizaciji, ima prednost,
- delavec, ki dela v slabših delovnih razmerah.

Poleg tega bodo imeli prednost delavci, ki so se prijavili že do 7. marca. Če delavci do 15. marca niso plačali predplačil, bodo njihovi termini na voljo drugim.

Na seja so potrdili oceno uspešnosti vodj TOZD ter se seznanili z vsebino dopisa za tekmovalne kovinarje in s sklepi komisije za družbeno aktivnost žensk.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

4. marca je bila tretja seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Najprej so pregledali, kako so uresničili sklepe prejšnje seje. Po poslovnem poročilu vodja TOZD so bili lanko leto uspešni, kar se je poznalo tudi v osebnih dohodkih. Izvedli so, da priprave na volitve dobro potekajo, prav tako pa razprave o

posojilu za hitrejšo zaposlovanje v BiH. Referenti komisij so poročali o delu komisij, govorili pa so tudi o praznovanju dneva žena.

TOZD JEKLARNA

O pripravah na volitve in praznovanju dneva žena so govorili tudi na 3. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Jeklarna. Še prej pa je predsednik izvršnega odbora odgovoril na več vprašanj s prejšnjih sestankov.

Dvema sodelavcema so odobrili socialno pomoč, ob tem pa sklenili, da se pomoč za bolezensko odsotnost nad 3 mesece poviša na 5.000, enkratna socialna pomoč pa na 10 tisoč dinarjev.

Tretji samoprispevek je sicer potreben, so menili, vendar naj se z njim še počaka, saj veliko delavcev še plačuje drugega. Pripomnili so še, naj kantina začne deliti malico popoldne ob 16., ne ob 17. uri, kavo pa naj kuhajo na vseh dnevih, ne samo dopoldne.

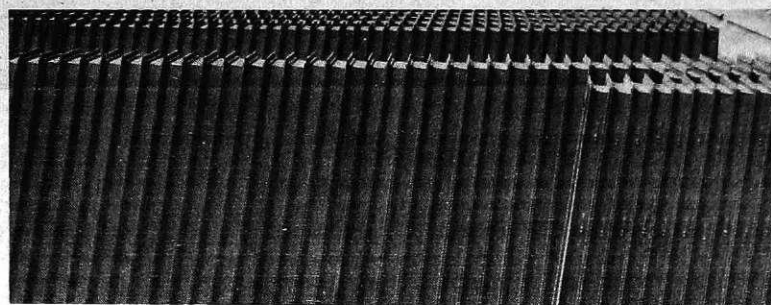
Nekaj delavcev so predlagali za zdravljenje v toplicah.

TOZD JEKLOVLEK

Na 3. seja izvršnega odbora, bila je že 5. marca, so govorili o poslovanju v lanskem letu (bili so brez izgube), dnevu žena in oddihih. Sklenili so, da bodo 17. in 18. maja organizirali dvodnevni izlet. Sodelavko so določili za koordinacijo med komisijo za družbeno aktivnost žensk in izvršnim odborom ter delegata v Klub samoupravljalcev. Ker je bila seja še pred volitvami, so govorili tudi o teh. Sodelavcu so odobrili 3.500 dinarjev socialne pomoči in še sklenili, da za tekmovalne kovinarje ne bodo prispevali denarja, ker gre denar za to iz SSP.

TOZD LIVARNA

Kako bodo počastili dan žena, so govorili na prvi seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata 6. marca. O tretjem samoprispevku bodo lahko odločili takrat, ko bo znano, kako je bil porabljen denar drugega samoprispevka. Referendum za tretji samoprispevek pa naj se izvede le v delovnih organizacijah. 15. marec so določili za datum, do katerega se je bilo mogoče prijavi za letovanje, povečali pa so prispevke pri športnih igrah (300 do 500 dinarjev), ob upokojitvi in za bolezensko odsotnost nad 60 dni (oboje od 1.000 do 5.000 dinarjev).



Vratni podboji (foto I. Kučina)

ODBORI ZA GOSPODARSTVO

TOZD Livarna

Iz TOZD Livarna nismo prejeli ne sklepov ne zapisnika, marveč zgolj sklep »med drugim« sprejet na seja odbora za gospodarstvo 28. marca, ki pomeni »dopolnitev Aneksa pogodbenih del za izdelavo žilindrnih banj za potrebe SM in elektrojeklarne«.

Iz sklepa zvezmo samo to, da se bo plačilo za izdelavo ene žilindrne banje zvišalo s sedanjih 9000 na 12.000 dinarjev, oziroma plačilo za 1 uro s 150 na 200 dinarjev. Sklep velja od 1. marca dalje.

TOZD Profilarna

Člani odbora za gospodarstvo v TOZD Profilarna so se na 9. seja 4. aprila strinjali, da se zaradi pomanjkanja naročil družbeni plan za april s 1870 ton zniža na 1330 ton. Sklenil je tudi, naj se naročila za izvoz dostavljajo v obrat vsaj mesec dni pred željenim dobavnim rokom ter da naj se šarže za izvoz vlivajo med kampanjo potpisne peči. Menijo namreč, da zaradi obveznosti in količine izvoza v aprilu ne morejo čakati, da se kampanja konča.

Obravnavali so tudi problematiko kakovosti (eno reklamacijo so dobili iz Primat Maribor) in sklenili, da naj se več pozornosti nameni oblikovanju profilov, trakovi pa naj se ne ma-

žejo (mastnost namreč povzroča drsenje trakov med valji).

Sprejel je tudi sklep, da se sredstva od zbranega starega železa (38.590 kilogramov), ki so ga dobili ob pospravljanju hale oblikovnega orodja in z zamenjavo plošč na jaških pri vstopu v predelavo, dajo sindikalni organizaciji TOZD.

Od sektorja novogradenj so zahtevali, da čimprej odpravi pomanjkljivosti, ki so jih ugotovili ob obravnavanju investicije »povečana proizvodnja diskov«. Opozarjajo namreč, da mehanizacija ne dela, usposobiti je treba blažilce paha, dokončati dela na peskarju in ga preizkusiti ter zapreti prostor okrog njega (zaradi ogrevanja in zaradi varnosti).

TOZD Jeklovlek

Odbor za gospodarstvo v TOZD Jeklovlek je na 8. seja 4. aprila potrdil plan za april. Izdelati nameravajo 1720 ton vlečenega jekla, 180 ton brušenega in 160 ton valjano poboljšane, torej skupaj 2060 ton.

V marcu so opravili 391 nadur in 290 ur za manjkajoče.

V TOZD naj bi kmalu montirali tudi nov vlečni stroj. Zato je odbor vodstvu naložil, da pripravi kadrovske zasedbe ob tem stroju in možnosti za pripravo vložka (luženje).

Gasilskemu društvu Koroška Bela je podaril 50 odpadnih palic, gasilskemu društvu Zatreznica pa 800 kilogramov odpadnega železa, ki ga bodo porabili za adaptacijo.

Potrdil je tudi predlog za fizično likvidacijo osnovnih sredstev (za katere gre, ne zvezmo niti iz zapisnika niti iz sklepov), ki ga je pripravil asistent za delovne naprave.

CPSI — Božidar Lakota

PREGLED SESTANKOV SDS

Samoupravne delovne skupine so imele po programu samoupravnih aktivnosti za marec do 26. marca sestanke, na katerih so obravnavale »predlog samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe v delovni organizaciji Ži« in »Predlog metodologije vrednotenja zahtevnosti del in nalog«. Kot je znano, so delavci oba predloga na referendumu 27. marca zavrnili. Probleme, ki so jih SDS v okviru razprave o omenjenih zadevah poudarile, v »pregledu« ne bomo povzemali. Povemo naj le, da smo vse pripombe iz zapisnikov SDS takoj posredovali strokovni službi. Povzetke torej zožujemo predvsem na obratno problematiko, na katero opozarjajo samoupravne delovne skupine.

Iz TOZD PLAVŽ smo prejeli zapisnike SDS aglomeracija 1, 2, 3 ter plavž 1, 2, 3 in 4. Člane SDS aglomeracija 1, 2 in 3 skrbi, kaj se bo dogajalo po odhodu delavcev na usposabljanje za delo v novi Jeklarni. Takole pravijo: »Razumemo, da se bo osebni dohodek delavcev po odhodu delavcev na usposabljanje za delo v Jeklarni zaradi manjkajočih ur nekoliko povečal. SDS pa zanimalo, kako bomo sploh lahko delali. V aglomeraciji je problem v tem, da je vsak delavec zadolžen za širok delokrog. Če ljudi ne bo, bo treba aglomeracijo ustavljati, ali pa obratovati brez nadzora. Že sedaj obratujemo na skrajnih mejah varnosti, čeprav se letni dopusti še ne koristijo v taki meri. Koliko bo nastalo škoda na napravah?« SDS plavž 2 pa se vprašuje, kako bo poleti, ko bodo dopusti. Zahtevajo, naj bo normativ izpolnjen, »kajti le tako bo mogoče varno in produktivno delati.« Na podobne probleme opozarja tudi SDS plavž 4. Tu namreč pravijo, da ne morejo dopustiti, da bi šel kdorkoli izmed delavcev v Jeklarno 1, čeprav bo na VP 1 remont. »Če se bo to zgodilo proti naši volji«, pravijo, »ne prevzamemo nikakršnega jamstva za nemoteno obratovanje obeh plavžev, ker normativ že sedaj ni izpolnjen.«

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS SM peči 1, 2, 3 in 4, livna jama 1, 2, 3 in 4, priprava vložka 1, 2, 3 in 4, elektropeči 1, 2, 3 in 4, kontiliv 1 in 2, predelava talinskih odpadkov, kamnolom ter ponovično gospodarstvo 2 in 3. SDS SM peči 2 pod razno opozarja na občasno zelo slabo delo odprave valne naprave. SDS kontiliv 1 se ne strinja s sedanjim načinom dela. Ob sobotah naj se dela samo v primeru, če je sobota delovna. Tudi s sistemom dela 12—12 se ne strinjajo. Perspektivno vidijo v večjem angažiranju pri izdelavi šarž na peči za konti napravo. SDS kontiliv 2 problem izraža v obliki vprašanja »ali obstaja kakšna druga rešitev, da se ne dela 12—12 med remontom ograjenja kvarta na Beli«. V zvezi s tem poudarjajo, da ne bodo delali v turnusu 12—12, če ne bodo dobili odgovora. So pa pripravljene delati ob sobotah in nedeljah, če je to potrebno za doseganje načrtovane mesečne proizvodnje. Člani SDS kamnolom so se pod razno pogovarjali o rešitvah »nekaterih proizvodnih problemov na separaciji dolomita«, rešili pa so tudi problem pranja delovnih oblek. Na sestanku SDS ponovično gospodarstvo so žerjavovodje predlagali, naj se poskusi za splošni remont starega žerjava. Govora je bilo tudi o školkah, češ da so nepravilno vzdane v ponve. Pri vzdavanju školjk je

treba biti bolj pazljiv, v nasprotnem primeru se bo treba zateči k disciplinskim ukrepom.

Iz TOZD LIVARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, modelna mizarna, čistilnica odlitkov ter jeklovlekarne 1 in 2. Na sestanku SDS vodstvo TOZD in modelna mizarna je bilo med drugim poudarjeno vprašanje izplačevanja regresa. V TOZD so namreč izglasovali, naj bi se regres delil po načelu »z manjšim osebnim dohodkom večji regres«. Vodja TOZD pa jim je pojasnil, da večina TOZD v Železarni ni bila za ta način delitve. Na sestanku SDS jeklovlekarne 1 pa je vodja TOZD pojasnil, da bo ure za manjkajoče mogoče uveljavljati, morajo pa se pozanimati, kako to delajo v drugih TOZD. Govora je bilo tudi o zaposlitvi jedkarja. Sklenili so, da se je o tem treba dogovoriti z mladimi livarji, ali pa za delo priučiti kakega mladega delavca, ki sedaj opravlja pomožna dela. SDS jeklovlekarne 2 pa vprašuje, kdaj bo remont žerjava v jeklovlekarni 2. Žerjava sta zastarela, rezervnih delov pa ni.

Iz TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL smo prejeli zapisnike SDS bluming 1, 2, 3 in 4, adjustaža bluming 1, 2 in 3 ter adjustaža štekel 1 in 2. SDS bluming 2 ugotavlja (21. 3.), da sklepi niso izvršeni. SDS adjustaža bluming 3 predlaga, naj bi se izplačilo osebnega dohodka v gotovini povečalo z 10.000 din na 20.000 dinarjev. Pripombo imajo tudi glede proslave 20-letnice TOZD. Pravijo namreč, da 1. maj ni termin, saj so pri njih delavci iz drugih republik v večini, ti pa bodo med prvomajskimi prazniki odsotni in se ne bodo mogli udeležiti proslave. Od vodstva oddelka oziroma TOZD pa zahtevajo pojasnilo, zakaj se ne odpravljajo napake in okvare, na katere dalj časa opozarjajo v raportni in žerjavni knjigi, na sestankih SDS ali pa ustno (portalni žerjavi — ročice, brusilni stroji, odpraševalna naprava, stekla na kabinah, vrata na odpremi). Skupine so razpravljale tudi o možnostih za uvedbo III. samoprispevka v občini. Vsi člani SDS bluming 1 so bili proti pa tudi člani SDS bluming 2 se niso strinjali z uvedbo samoprispevka. Člani SDS adjustaža bluming 1 zahtevajo pojasnilo, zakaj se bo denar porabil, kolikšen odstotek OD bo samoprispevek zajel in koliko je bilo pravzaprav narejenega iz prejšnjega samoprispevka. Tudi člani SDS adjustaža bluming 2 ne soglašajo z uvedbo samoprispevka. SDS adjustaža bluming 3 pa zahteva pojasnilo o višini (v odstotku) in namenu samoprispevka, o vsoti, ki je bila zbrana s prejšnjim, zakaj je bila porabljena in kako to, da je nekoč za Jesenice zadostovala ena osnovna šola, sedaj pa celo dve nista dovolj. Šele potem, ko bodo dobili odgovore na ta vprašanja, bodo povedali, ali so za samoprispevek ali ne. Člani SDS adjustaža štekel 1 in 2 menijo, da so z dvema samoprispevkoma že dosti prispevali. Pravijo, da si v tem položaju, za katerega je značilno strahovito naraščanje cen in življenjskih stroškov ter padanje kupne moči in standarda, že tako ne morejo kaj dosti privoščiti.

Iz TOZD VALJARNA ŽICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD in valjarna žice 4. Slednja opozarja, da še niso dobili odgovora na vprašanja, ki so jih zastavili na sestanku 20. decembra lani.

Iz TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, proga 2400-1 in 2 ter adjustaža 2400-1 in 2. Obravnavale so predlog sporazuma o osebnih dohodkih in predlog metodologije.

KONGRESA JE KONEC! ŽIVEL KONGRES!

Na 12. kongresu ZSMS v Krškem je imela komisija za družbenoekonomska protislovja socialistične samoupravne družbe in specifičen položaj mladih v okviru svojega dela največ, kar 106 načrtovanih razprav. Razveseljivo je bilo, da so le redki razpravljalci nastopali s političnim fraziranjem, večina se je osredotočila na konkretne probleme, ki obremenjujejo mlade, pa tudi celotno družbo.

Nemalo časa so razpravljalci posvetili analizi sedanje družbenoekonomske situacije. Dejstvo je, da je sedanja kriza družbenoekonomskega razvoja posledica povojnega prestrukturiranja gospodarstva iz poljedelskega v industrijsko. V Jugoslaviji je kar 38 odstotkov aktivnega prebivalstva zaposlenega v industriji, kar je skoraj maksimalno tudi za zahodne evropske države. Preobrazba je bila izvedena v rekordnem času, ob tem pa so bili zanemarjeni kvalitativni dejavniki industrijskega razvoja. Ker je tak način razvoja povzročil sedanjo krizo, ga je potrebno prekiniti. Izhod je pot tehnološkega razvoja, za kar pa je potrebno ustrezno družbeno ozračje, družba, v kateri beseda in misel NE BO DE-LIKT. Energetika, surovine, ekologija, avtomatizacija kapitala so področja, ki zahtevajo in bodo vedno bolj zahtevala kompleksno reševanje. V tem pa so znanje primarnega pomena. Podatek, da je kar 53 odstotkov zaposlenih nekvalificiranih oziroma polkvalificiranih, pa ne daje preveč optimistične podlage za tehnološki razvoj na osnovi znanja. Zdi se, kot da se naše gospodarstvo izogiba visokoizobraženim ljudem. Težave, s katerimi se spopadamo v naši družbi, so tudi posledica nedorečenosti politike izobraževanja že od vrta dalje. Največji problem našega šolstva je POPREČJE, saj srednje šole stalno znižujejo merila. Šolo lahko konča vsak, ne glede na sposobnosti. Učni programi so prilagojeni poprečnim. Mladi čutijo strah pred spo-

sobnimi v družbi in srednje usmerjeno izobraževanje je prilagojeno temu strahu. Sedanja reforma šolstva je v nasprotju s tistim, kar mladi hočejo, in s tistim, kar bo naša družba potrebovala v prihodnosti. V primeru nadaljevanja sedanjega sistema izobraževanja in upoštevanja le trenutnih potreb združenega dela po kadrih bomo imeli leta 2000 tako izobrazbeno strukturo, kot so jo imele ZDA leta 1965. Potrebno je ukiniti kategorijo z delom pridobljene delovne izkušnje, saj je pisana na kožo manj strokovno usposobljenih in izobraženih ljudi, ki zaradi nepoznavanja sodobnejših tehnologij zavirajo možen razvoj, hkrati pa ovirajo mlade strokovnjake pri izobraževanju in inovativni dejavnosti. Mladi se zavzemamo za večja vlaganja v šolstvo, izobraževanje naj bo koristno za človeka in družbo, revidirati je potrebno dolgoročne načrte, omogočiti več ustvarjalnosti in dati učiteljem večji pomen od sedanjega.

Velik poudarek je bil namenjen analizi položaja elektrogospodarstva. Presenetljiv je podatek, da v Sloveniji porabimo na enoto družbenega proizvoda kar trikrat več elektrike kot ZRN, 2,85 več kot Avstrija in 1,9 več kot Turčija. Zelo malo ali nič je narejenega za racionalnejše izkoriščanje energije. Zakaj tudi v Sloveniji ne bi prihranili vsaj 20 odstotkov energije, kar je mogoče z minimalnimi vlaganji in trudom. Prevelik poudarek se v smislu krepitve elektrogospodarstva daje jedrskim elektrarnam in večjim hidro-ali ter-

moelektrarnam, veliko premajhna pa so vlaganja in možnosti zaradi birokratskih omejitev pri razvoju malih pretočnih elektrarn, izboljšanju in posodobitvi prenosnega omrežja ter izkoriščanju alternativnih virov energije.

Veliko razpravljalcev je obravnavalo tudi probleme velikih kapitalnih investicij v Sloveniji in tudi Jugoslaviji, v vseh teh napravah pa se je odražal predvsem strah pred nedorečenostjo in posledicami dolgoročne slovenske gospodarske politike, omenjali so tudi odgovornost pri vodenju te politike.

Omenjeni so bili tudi problemi v zvezi s pridobivanjem stanovanj za mlade. Na tem področju so se razmere tako zapletle, da mladi ne vidimo nobene perspektive. Zastavlja se vprašanje, kako se lahko od mladih pričakuje visoko produktivnost ali celo inovativnost, ko pa nimamo rešenih niti temeljnih eksistenčnih vprašanj.

Tudi razmerje med našim relativno zaostalim gospodarstvom in napredno vojsko ni bilo deležno pohvale. Trdnost države se ne zagotavlja z močno vojsko, temveč s trdnim gospodarstvom, saj ni države, ki bi imela močno državo in revno vojsko. To pomeni, da se mora vojska krepiti z gospodarstvom, ne pa da gospodarstvo čuti pomanjkanje ob dobro preskrbljeni vojski. Sicer ta problem pri nas še ni tako izrazit, opažajo pa se tendence, ki vodijo k temu.

Največje odobravanje pa je požel član predsedstva SR Slovenije Janez Stanovnik, ki je na koncu svojega nagovora citiral del Dantjeve Božanske komedije: POJDI PO SVOJI POTI, NE OZIRAJ SE NA NJIH, TO DA BODI PREVIDEN IN HRABRO NAPREJ.

Toni Čebulj

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

Če drsenje zemlje ogroža stavbo, v kateri živite, se morate iz nje umakniti. Kam se boste umaknili, bo določil štab za civilno zaščito ter vam pomagal pri umiku. Poleg ljudi in živine je treba iz ogrožene stavbe umakniti tudi vse premičnine.

Požari so pogosta nesreča. Ogromno škodo povzročijo posamezniku in družbi. Da bi preprečili požar, upoštevajte navodila:

- prepovejte otrokom igranje z vžgalicami,
- pregorelih varovalk ne popravljajte, ampak jih zamenjajte z novimi.

- prepričajte se, če ste po uporabi zaprli dovod plina, in izključite električne naprave,

- vnetljivih čistil in organskih topil ne uporabljajte v bližini grelnih naprav, niti za pranje, zlasti ne v zaprtih prostorih,

- ne kurite v gozdu ali v bližini gozda, posebej, če so tla suha in če piha veter.

Za gašenje začetnih požarov najpogosteje uporabljamo vodo, vendar ne zmeraj. Z vodo nikakor ne smete gasiti električnih naprav, če so pod napetostjo — to je smrtno nevarno. Za gašenje požara z vodo je najpreprostejši pripomoček vedro, s katerim polivamo vodo na goreče predmete ali površine. Metlarica je mogoče bolj primerna (metlo ovijete z večjo krpo), ker jo namakamo v vedru z vodo in udarjamo po gorečih predmetih oziroma površini. Če je zadosti blizu, uporabite za gašenje hidrant. Ta je običajno na stopnišču v hidrantski omarici, v kateri sta shranjena cev in ročnik. Uporabite ga tako, da razbijete steklo na omarici, odprete ventil in curek vode usmerite v ogenj. Za gašenje začetnega požara so primerni tudi pesek, pepel in drobna zemlja. Z odejo, rjuho, prtom ali podobno gosto tkanino pogasite začetni požar tako, da jo namočite v vodi in vržete na goreči predmet. Prav tako ugasimo začetni požar z ročnim gasilnim aparatom, če je v bližini. Vsak aparat ima pritrjeno uporabno navodilo. Tudi začetni gozdni požar uspešno pogasimo s preprostimi pripomočki. To je gosta in dovolj dolga veja, ki jo odsekamo na kraju požara, lopata ali kovinska metla. Z njo udarjamo po gozdnih tleh, ki jih je zajel požar.

Ob hudi prometni nesreči, zlasti avtobusni ali železniški, je del potnikov ponavadi nepoškodovan. Če ste med njimi ali ste se kakorkoli znašli blizu mesta nesreče, ne izgubljajte časa, temveč se hitro zberite in pomagajte poškodovanim. Najprimerneje je, da si del nepoškodovanih razdeli naloge. Dva najposkrbita za zavarovanje poškodovanih vozil, tako da z obeh strani na primerni razdalji zaustavite prihajajoča vozila. Eden naj o nesreči in posledicah čim hitreje obvesti najbližjo postajo milice. Ostali naj se takoj lotijo reševanja poškodovanih potnikov. Pri prometnih nesrečah so najpogostejše poškodbe rane, prelomi kosti, poškodbe sklepov, glave, prsnega koša s prelomom reber in poškodbe pljuč, žil in trebuha. Večina teh poškodb je zaprtih, to so poškodbe jeter, vranice in večjih žil, kar povzroča notranje krvavitve. Pogoste so poškodbe hrbtenice, medeničnih kosti in opeklina. Da bi pravilno ukrepali, morate na hitro pregledati najbližje poškodovance. Ponavadi so najglasnejši manj prizadeti, huje poškodovani pa so nezavestni ali le nemotno stokajo. Vsa skrb gre nezavestnim, posebno, če se dušijo, ter tistim, ki hudo krvavijo navzven. Tem pomagajte že v vozilu in takoj ustavite krvavitev, nato jih spravite iz vozila na varno. Nezavestne poškodovance prenesite iz vozila in jih položite v bočni položaj. Če se dušijo, jim nagnite glavo nazaj, spodnjo čeljust pa potisnite navzgor, nato jim izbršite usta in žrelo. Če ne diha, takoj začnite umetno dihanje. Za reševanje huje poškodovanih iz vozila so potrebni vsaj štirje reševalci. Poškodovance naj nekdo prime za ramena pod pazduho in pri tem podpira njegovo glavo, ostali naj podpirajo oziroma držijo srednji del telesa in okončine. Poškodovance ne obračajte in mu ne upogibajte telesa. Če je poškodovanca vozilo ukleščilo in ga ne morete izvleči, ne smete uporabiti sile. Če nimate primernega orodja, da bi ga osvobodili, pomagajte, kolikor morate in počakajte na reševalce.

Iz gorečega vozila, ki ga ni mogoče pogasiti, morate takoj in za vsako ceno izvleči poškodovance in jim pogasiti obleko. Če ni pri roki gasilnega aparata, vrzite na gorečega plašč ali odejo.

NEKAJ BESED O ŠOLSKEM KULTURNEM DRUŠTVU

Med delovno prakso na osnovni šoli Karavanških kurirjev NOB na Koroški Beli sem se nekoliko poglobljeje seznanila s kulturnim delovanjem na šoli.

Šolsko kulturno društvo (ŠKD), ki je bilo ustanovljeno že pred petimi leti, ima naslednje krožke: likovni, recitatorski, folklor, foto sekcija, filmski krožek, vesela šola in pevski zbor. Zelo pestro, kajne? Zato pa je tudi dejavnost društva toliko bolj bogata in zanimiva. Naj naštejemo nekaj prireditve, ki so bile organizirane v tem letu:

Ob 8. februarju so člani foto krožka, ki jih vodi tovariš Andrej Malenšek, v Ljubljanski banki Jesenice pripravili zelo zanimivo foto razstavo.

Na sam kulturni praznik — 8. februar, je šola povabila na razgovor svojo nekdanjo učenko — današnjo znano ilustratorko — Jelko Reichman. Takole so učenci ob srečanju z njo oblikovali svoje misli:

»Se v tistih časih, ko so profesorji s palico hodili, se učenci pridno učili, pozdravljali vsak dan lepo, je v naši stari šoli deklica sedela, ki je pouka, kot mi, dosti imela. Zapeljat misli si je dala in v velik svet domišljije odpotovala.

Tam za vedno je ostala, nam pozdravke po zajčkah, medvedkih, opicah pošiljala. Danes je med nas prišla in prinesla pol lonca lepega sveta.«

Ta »poln lonca lepega sveta« pa je čutili tudi v delu ŠKD in njegovem sodelovanju s krajevno skupnostjo. Sad tega sodelovanja je bil tudi kulturni program ob dnevu žena, ki so ga učenci šole predstavili v Valjarni Javornik.

Na šoli sta aktivna tudi recitatorski krožek in pevski zbor, ki s svojimi programi sodelujeta na vseh likovnih razstavah, ki jih krajevna skupnost Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela organizira v svojem razstavnem prostoru kulturnega doma. Ne smemo pa pozabiti tudi na literarno skupino, ki vsako leto izda šolsko glasilo Ježkov rod, ki vestno skrbi za ohranjanje tradicije NOB, hkrati pa predstavlja resničen utrip današnjega življenja mladih.

Da pa bi bilo šolsko leto čimbolj pestro in z željo, da bi bilo vsakemu učencu omogočeno v izvenšolski dejavnosti najti delček tistega, kar ga zanima, je šola v tem letu, poleg prej navedenih interesnih dejavnosti, or-

ganizirala še mnoge druge (njih mentorji prihajajo tudi iz KS, delovnih organizacij...). Naj naštejemo samo nekatere: kovinarski krožek, konstrukcijski krožek, tekstilno-tehnološki krožek, prometni, planinski krožek in druge.

Torej do konca lahko še enkrat in zagotovo rečem, da kulturno delovanje na osnovni šoli Karavanških kurirjev NOB vsekakor obstaja, da je čutili njegovo aktivnost in utrip. Kako tudi ne, ko pa je toliko stvari in problemov današnjega časa in življenja, mimo katerih preprosto ne moremo zavezanimi očmi. In če jih že ne moremo spregledati, jih lahko s takim, kulturnim delovanjem vsaj omilimo in postavimo v lepšo luč.

Zato poskrbimo vsi skupaj, da bo le-ta sijala še dolgo, dolgo, v naših mislih in srcih!

Natalija Gašperin

Aprilska razglednica
(foto I. Kučina)



SLAVKO TARMAN

NARAVOSLOVCI IN KIRURGI SKOZI STOLETJA

8

Usoda mu je bila naklonjena. Mati Meisterjeva iz Alzacije je pripeljala v Pariz svojega devetletnega sina, ki ga je oklal stekel pes. Sin je bil v zelo slabem zdravstvenem stanju. Zdravnika dr. Vulpian in dr. Grancher sta si ogledala primer in prigovarjala Pasteurju, naj da dečku cepivo. Tisto noč, 6. julija 1885, je prvo človeško bitje dobilo cepivo proti steklini. Dečko je prejel še trinajst injekcij ter ozdravljen odšel domov v Alzacijo.

Pasteur, ki ni bil zdravnik, temveč izjemni kemik, je lahko reševal vse ljudi, obolele za steklino. Zdravljenje je bilo sestavljeno iz štirinajstih stopenj. Pacienti so ga zapuščali popolnoma ozdravljeni.

Iz Smolenska v carski Rusiji so pripeljali devetnajst mušikov, ki jih je oklal stekli volk, pred devetnajstimi dnevi, kolikor so potrebovali za pot od Smolenska do Pariza. Vročični Rusi niso znali niti besede francosko, le ves čas so ponavljali besedo Pasteur. Pariz in Pa-

steur sta bila vznemirjena. Ali bo mogoče rešiti nesrečne žrtve po toliko dneh? Po predvidenju bi moralo osemdeset odstotkov oklanih žrtev umreti. Pasteur si je priznal, da je upanja izredno malo. Hkrati ga je preblislila misel, da bi cepil dvakrat dnevno. Asistenti in Pasteur so si komaj vzeli čas za spanje.

Po tednu dni je šestnajst ozdravljenih Rusov zapustilo Pariz, trije pa so umrli. Ruski car je Pasteurju izročil križec sv. Ane z briljanti in častno darilo sto tisoč frankov. To je bila glavica za veličastno stavbo na Rue Dudoit, danes Pasteurjev zavod — svetovno središče za pripravo različnih cepiv in raziskave novih tropskih boleznih. Kapital se je stekal z vseh delov sveta. V letu 1892 so Pasteurju v slavnostni dvorani Sorbonne ob njegovem sedemdesetletnem jubileju izročili častno univerzitetno medaljo. Po dvorani so učenjaki vzklikali: »Vive Pasteur!« Pasteur je svojemu sinu izročil rokopis govora, da ga je prebral. Besede so bile vzklík in poziv mladim franco-

skim študentom: »Ne dajte se motiti neplodnemu črnogledništvu, naj vam žalost takih obdobj v življenju ne poruši poguma. Živite v miru knjižnic in laboratorijev. Najprej vprašajte sami sebe: kaj sem napravil za svoje znanje? In ko ste v znanju napredovali, se vprašajte naprej: kaj sem storil za svojo domovino?

Končno napači čas neizmerne sreče, ko si boste dejali, da ste kakorkoli pripomogli k napredku in blaginji vsega človeštva...«

Zavod so zgradili, toda Pasteurjevo življenjsko delo je bilo končano. Nič več ni bil kos navdušenju in slavi. Dokončna zmaga je bila tu, toda njemu je zmanjkala moči. Umrl je leta 1895 v Villeneuve blizu Pariza.

VAKINACIJA IN DR. JENNER

Odkritje vakcinacije (cepljenja) je zasluga prakse in zdrave pameti. Ni pa pomembno le zaradi uspeha, temveč predvsem zaradi praktične izvedbe. Domislek, da bi z umetno okužbo izžvali bolezen v milejši obliki, je bil že stara stvar.

Eduard Jenner se je rodil 17. maja 1749 v Berkeleyu. Študiral je v Londonu in kot zdravnik začel prakso v svojem rojstnem kra-

ju leta 1772. Opomba neke kmetice, da ne more dobiti boleznih pravih koz, ker je že imela bolezen goveje kože, ga je napotila k opazovanju zveze med variolo (bolezen prave kože) na govedu in variolo pri človeku. Kmalu si je bil na jasnem, da osebe v zbiralnicah mleka res ne zboli za kozami. Opazovanje mu je olajšala epidemija pravih koz, ki se je razširila po vsej Evropi, posebno je razsajala v Angliji. Končno se je na osnovi opazovanja odločil za glavni poskus. S prvim govejim variolnim strupom je dr. Jenner okužil osemletnega Jamesa Phippsa. To je bilo 14. maja 1796. Nato je poskus ponovil 1. julija 1796 in dečka ponovno okužil z gnojem hude variole. Drugo cepljenje ni pokazalo nobenih posledic. S tem se je Jenner zadovoljil in poročilo z utemeljitvijo poslal Kraljevemu društvu v Londonu. Društvo Royal Society mu je odgovorilo, naj svojega znanstvenega slovesa ne zapravlja s takimi publikacijami. Toda vztrajni dr. Jenner se ni dal preplašiti. Dokazal je, da goveje kože pri človeku povzročijo lahko obolenje brez posebnih nevarnosti, ki pa povzroči nesprejemljivost za hude koz. Jennerjevo poročilo je razgibalo duhove.

ŽELEZAR

SKUPŠČINA INDUSTRIJSKEGA GASILSKEGA DRUŠTVA

Na seji Industrijskega gasilskega društva Železarnice Jesenice so se srečali ponedeljek dogovorili, da bo letna skupščina v sredo, 23. aprila, ob 16. uri, v domu gasilcev Železarnice. Na skupščini bodo pregledali delovanje v minulem letu, porabo sredstev in sprejeli načrt za delo ter nabavo sredstev v tem letu.

Poglavitne naloge društva so gašenje požarov, servisna služba, usposabljanje in šolanje kadrov ter dopolnjevanje sredstev za gašenje. Letos bodo obnovili stolpa za sušenje cevi, hidrantno in toplovodno omrežje ter komandni pult za zveze. Prizadevali si bodo tudi nabavi kombi za prevoz ekip, sredstva za zboljšanje naprav za radiozveze, cevi, spojke, rošnike in uniforme z vso potrebno opremo.

Med največje probleme sodi vsekakor kadrovska problematika. Vodstva TOZD in skupnih služb bodo zadržali, da povsod pridobijo vsaj po tri nove člane. Kar zadeva poklicne gasilске in reševalne službe, menijo,

da so njihove naloge in dela preizkušeno ovrednotena.

Na skupščini bodo podelili odličja za dolgoletno članstvo, petim zaslužnim organizacijam ter skupnostim pa zlate znake IGD. Da ne bi izgubljali časa in priložnosti za nabavo opreme, so na seji sklenili, naj se sredstva nabavljajo v okviru vsebinskega programa in letošnjega načrta nabave tehnične in druge opreme.

Letna skupščina bo vsekakor zanimiva, saj bodo na njej spregovorili o številnih zanimivih nalogah gasilske ter reševalne službe v Železarni in občini.

Branko Blenkuš

SEJA ODBORA ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD

V petek, 11. aprila, so se na redni seji sestali člani odbora za kadre in družbeni standard pri delavskem svetu Železarnice. Pri pregledu izvajanja sklepov s področja družbene prehrane so ugotovili, da je odnos posameznikov do družbene lastnine in sodelavcev slab in da je kultura na zelo nizki stopnji. Razprava, ki je bila zelo burna, se je nanašala na številne kraje, kajenje v prostorih, kjer je to prepovedano, odnos do družbene imovine na splošno. Zadolžili so TOZD Družbena prehrana, oddelek za družbeni standard in izvršni odbor KOOS Železarnice, da pripravijo posebno informacijo o tem in jo posredujejo vsem delavcem. Informacijo bodo obravnavali tudi na samoupravnih delovnih skupinah, ki naj bi ugotovile, kakšno je stanje v njihovih okoljih, in predlagale ukrepe za izboljšanje.

Namesto potrdil za nakup mesa bodo delavci dietetiki in tisti, katerim ne moremo nuditi toplega obroka v delilnicah Železarnice, prejeli gotovino. Vrednost teh potrdil se s 1. majem poviša na 8.234 dinarjev mesečno oz. 358 dinarja za vsako opravljeno dni (družbeni dogovor). Finančno-računovodski sektor so zadolžili, da poišče najprimernejši način za izplačevanje te gotovine, ki ga bomo uveljavili 1. junija 1986.

Obravnavali so prošnje rednih študentov za brezobrestno posojilo, podaljšanje roka zaključka šolanja, obnovitev štipendije, odloga povrnitve štipendije. Finančno pomoč so odobrili:

— Vzgojnoizobraževalnemu zavodu Jesenice, AKTIVU UČITELJEV KEMIJE IN BIOLOGIJE za izvedbo tekmovanja mladih kemikov,

— VZGOJNOIZOBRABEVALNEMU ZAVODU JESENICE za izvedbo Gorenjskega srečanja mladih tehnikov,

— FNT VTOZD MONTANISTIKA prispevek za kritje stroškov udeležbe na srečanju rudarsko-metalurško-geoloških fakultet Jugoslavije,

— VISOKI ŠOLI ZA ORGANIZACIJO DELA (dislociranemu oddelku iz Kranja) prispevek za udeležbo na strokovnem in kulturnem srečanju z ostalimi fakultetami za organizacijo in informatiko iz Jugoslavije,

— ZAVODU ZA USPOSABLJANJE INVALIDNE MLADINE iz Kamnika, prispevek za kritje stroškov organizacije zaključnega izleta; vlogo dijakov 4. letnika pedagogike (Filozofska fakulteta) pa so odstopili v reševanje reklamnemu oddelku Železarnice.

Strinjali so se z udeležbo sodelavca Alojza BURJA (vodja oddelka za izvoz) na tečaju v ZDA. Program usposabljanja bo potekal tri mesece, pogodbeno pa se ga veže na Železarno po pravilniku.

S 1. marcem 1986 so se povišale kadrovske štipendije, in sicer se je vrednost točke povišala na 232 dinarjev, 80 par.

Osnovna šola Prežihov Voranc nas je obvestila, da je delegatu Železar-

ne Jesenice v svetu šole potekel mandat, zato so izvršnemu odboru KOOS Železarnice predlagali, da v svet imenuje Alenka LAH iz Kadrovskega sektorja.

Vlogo DRUŠTVA INVALIDOV JESENICE za finančno pomoč pri izvajanju programa so zavrnili. Železarnica je iz sklada skupne porabe sredstev v te namene že namenila Aktivu invalidov Železarnice, zato naj se društvo poveže z njim.

Finančno pomoč pa so odobrili: — INVALIDSKEMU ŠPORTNEMU DRUŠTVU OLIMPIJA simbolični prispevek za organizacijo pokala prvakov,

— DOMICILNEMU ODBORU XVI. SNOB Janka Premrla-Vojka IDRJA prispevek za kritje stroškov organizacije proslave v Baški grapi,

— TOZD ENERGETIKA prispevek za kritje stroškov udeležbe delavcev te temeljne organizacije na srečanjih proizvajalcev in distributerjev tehničnih plinov Jugoslavije,

— AVTO-MOTO ZVEZI SLOVENIJE prispevek za nakup sanitetnega helikopterja,

— SMUČARSKEMU DRUŠTVU RATEČE-PLANICA in ŠPORTNEMU DRUŠTVU KRANJSKA GORA prispevka za nakup kombija,

— ŠPORTNEMU DRUŠTVU JESENICE — KOŠARKARSKEMU KLUBU prispevek za nabavo športnih rekvizitov,

— ŠPORTNEMU DRUŠTVU GOLICA, ZAVODU ZA DELOVNO USPOSABLJANJE MLADINE ČRNA NA KOROŠKEM in VETERANOM KEGLJAŠKEGA KLUBA JESENICE prispevke za izvajanje redne dejavnosti,

— MOŠKEMU PEVSKEMU ZBORU Društva upokojencev Jesenice prispevek za kritje stroškov organizacije praznovanja 25-letnice delovanja zbora,

— DRUŠTVU PRIJATELJEV MLADINE DOVJE-MOJSTRANA prispevek za izvajanje redne dejavnosti,

— DOMU UPOKOJENCEV DR. FRANCETA BERGLJA JESENICE

prispevek za organizacijo srečanj upokojencev,

— IO OSNOVNE ORGANIZACIJE SINDIKATA TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL prispevek za kritje stroškov ob praznovanju 20-letnice obstoja temeljne organizacije,

— DRUŠTVU ZA VARSTVO IN VZGOJO PTIC (Jesenice) prispevek za obnovo krmlinic, valilnic in nabavo hrane,

— PLANINSKI ZVEZI SLOVENIJE prispevek za kritje stroškov organizacije I. jugoslovanske himalajske odprave na Anapure Dekshin in Komisiji za odprave v tuja gorstva pri PZ Slovenije za jugoslovansko odpravo na Broad Peak v Himalaju,

— ZVEZI TABORNIKOV SRS — ODREDU JEKLARJEV JESENICE prispevek za ureditev tabornega prostora v Savudriji,

— SINDIKALNEMU ŠPORTNEMU DRUŠTVU ELANA iz Begunj — ŠAHOVSKI SEKCIJI prispevek za kritje stroškov organizacije četrtega Elanovega prvomajskega šahovskega turnirja.

Na predlog TOZD Družbena prehrana so obravnavali predlog sprememb cen in vrednosti bonov in sprejeli naslednje sklepe:

1. Za delavce in učence Centra srednjega usmerjenega izobraževanja se vrednost bonov poviša sorazmerno s povišanjem nabavnih cen izdelkov. Sklep velja do naslednje seje odbora, ko bo TOZD Družbena prehrana na osnovi mnenja izvršnega odbora KOOS Železarnice in poslovnega odbora pripravila nov predlog.

2. Vrednost bona za delavce Železarnice se z 20. APRILOM poviša s 140 na 250 dinarjev

3. Za zunanje koristnike (delavce drugih delovnih organizacij) velja nabavna vrednost bona za topli oziroma hladni obrok, prav tako od 20. aprila dalje, 460 dinarjev za nakup izdelkov v prosti prodaji pa je vrednost bona 250 dinarjev

4. Z 20. aprilom se povišajo tudi odstotki pribitkov (marž) pri delikatesi za 15, pri brezalkoholnih pijačah za 10 in pri mineralni vodi 20 odstotkov.

5. Nakup v prosti prodaji ne sme biti manjši od 90 odstotkov vrednosti bona (kantinerka od bona lahko vrne le 10 odstotkov vrednosti bona v dinarjih — zaokroženo na 5 dinarjev).

V zvezi z zbranimi pripombami delavskih svetov TOZD in delovnih skupnosti k problematiki TOZD Družbena prehrana pa so sklenili, da se bo le-ta obravnavala na prihodnji seji. Oddelek za družbeni standard in TOZD Družbena prehrana pa bosta do tedaj pripravila odgovore na te pripombe.

CPSI — D. B.

PROIZVODNJA V MARCU

(Nadaljevanje s 1. strani)

redvideno skupno proizvodnjo je dosegla s 103,4 odstotka, prodajo pa 101,2 odstotka glede na operativni program. Ta je bil od gospodarskega načrta nižji zaradi preusmeritve dela v Hladno valjarno Bela, kot posledica nedobavljenega, a z gospodarskim načrtom načrtovanega tujega vložka.

Kampanja potisne peči je trajala od 19. do 29. marca in je bila ena boljših v zadnjem času. Tudi trikratna vgraditev kvarto ogrođja in valjarje preko njega je dobro uspelo.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Ena redkih TOZD, ki v marcu ni dosegla z gospodarskim načrtom predvidenih količin, niti v skupni proizvodnji (89,9 %) niti pri prodaji (83,3 %). Vzrok za izpad skupne proizvodnje je tridnevni prisiljeni počitek 28., 29. in 30. marca, kot posledica prevelikih medfaznih zalog žice, slabega organiziranega prevoza žice in slabega sprejema le-te v žičarni. Prodaja pa je bila nižja predvsem zaradi kvalitete KV 35, ki jo je sicer lovilo odličje in izvajanje, vendar premalo žarjene.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Dobro delo TOZD v letošnjem letu se je nadaljevalo tudi v tem mesecu. Nekaj nižji operativni program v skupni proizvodnji (ni bilo vložka za storitve prevajanja) je bil dosežen s 104,8 odstotka, z gospodarskim načrtom predvidena prodaja pa je bila presežena za 6,5 odstotka.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Dobro delo TOZD v letošnjem letu se je nadaljevalo tudi v tem mesecu. Nekaj nižji operativni program v skupni proizvodnji (ni bilo vložka za storitve prevajanja) je bil dosežen s 104,8 odstotka, z gospodarskim načrtom predvidena prodaja pa je bila presežena za 6,5 odstotka.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

V preteklosti ena najboljših TOZD letos nikakor ne more preseči svojih planskih obveznosti in jih celo s težavo dosega. Glavni vzrok je pomanjkanje vložka, predvsem tujega. Z nižjim operativnim programom predvidena skupna proizvodnja (pomanjkanje tujega vložka) je bila dosežena s 100,7 odstotka, prodaja pa je bila precej boljša (domači vložek), 14,9 odstotka.

Dinamo in nerjavnih jekel niso proizvedli toliko, kot so načrtovali, prav tako je bilo vložka dovolj.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Zaradi generalnega remonta vajarskega ogrođja siemag je bil operativni program precej nižji od gospodarskega načrta. Z dobrim delom in ob uslugah Hladne valjarne Bela je tej TOZD uspelo z operativnim programom predvideno skupno proizvodnjo preseči za 28,3 odstotka, prodajo pa za 42,5 odstotka.

TOZD ŽICARNA

Pomanjkanje delavcev in vložka določene kakovosti za patentirano žico ter delno pomanjkanje naročil za žice enostavnejših kvalitete je kljub dobremu delu in vsem napotom, ki so jih vložili delavci te TOZD, preprečilo, da bi dosegli z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo (84,5 %) in prodajo (96,4 %).

TOZD PROFILARNA

Obratovanje je v tem mesecu dobro potekalo. Zaradi pomanjkanja naročil za domači trg je bil nižji operativni program v skupni proizvodnji dosežen s 109,8 odstotka, prodaja pa s 110,4 odstotka.

TOZD VRATNI PODBOJI

Tudi v marcu so podbojarji dobro delali. Skupna proizvodnja je bila dosežena s 106,2 odstotka glede na gospodarski načrt, prodaja pa le s 80,3 odstotka, ker bo količina, narejena za izvoz, odpremljena v naslednjem mesecu.

TOZD JEKLOVLEK

Občasni zastoji na vlečnih agregatih in delne težave z vložkom (slaba kvaliteta) so tej TOZD — sicer znani po dobrih rezultatih — preprečili, da bi bolje izpolnila svoje planske obveznosti. Skupna proizvodnja je bila dosežena s 100,1 odstotka, prodaja pa z 99,7 odstotka.

TOZD ELEKTRODE

TOZD je v marcu delala zelo dobro, saj je z operativnim programom predvideno skupno proizvodnjo dosegla s 111,7, proizvodnjo za prodajo pa s 110,3 odstotka. Izpadli so le aglomerirani praški, ker so naprave (nove) šele v testiranju.

TOZD ŽEVLJARNA

Zaradi pomanjkanja naročil za domači trg je bil operativni program nižji od gospodarskega načrta. Z dobrim delom pa je bil v skupni proizvodnji presežen za 4,1, pri prodaji pa celo za 19,9 odstotka.

Miloš Piščanec

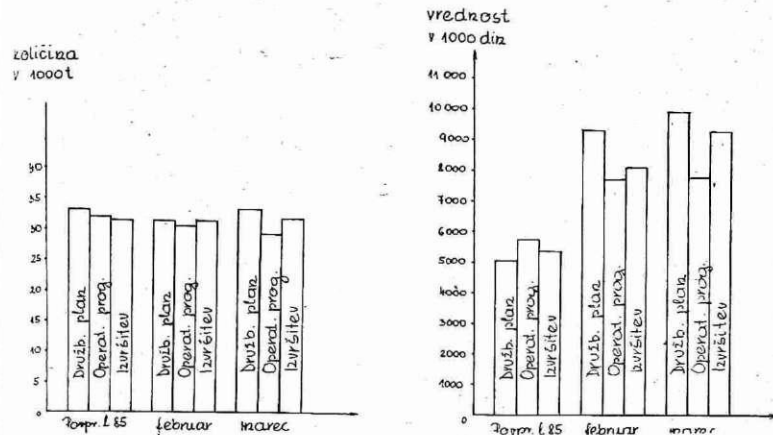
IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREMO ZA MAREC 1986

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
PLAVŽ	14.300	14.300	13.063,7	91,4	91,4	—	—	—	—	—	—	
JEKLARNA	39.950	39.950	40.783,1	102,1	102,1	—	—	—	—	—	—	
— SM	23.400	23.400	24.230,1	103,6	103,6	—	—	—	—	—	—	
— EL	16.550	16.550	16.553,0	100,0	100,0	—	—	—	—	—	—	
— ASEA	7.100	7.100	7.422,2	104,5	104,5	—	—	—	—	—	—	
— LM	9.250	9.250	8.920,2	96,4	96,4	—	—	—	—	—	—	
— BBC	200	200	210,6	105,3	105,3	—	—	—	—	—	—	
LIVARNA	170	170	172,2	101,3	101,3	40	40	41,7	104,3	104,3	41,7	
— jeklo	168	168	170,0	101,2	101,2	40	40	41,7	104,3	104,3	41,7	
— kovino	2	2	2,2	110,0	110,0	—	—	—	—	—	—	
BLUMING-ŠTEKEL	31.950	31.950	33.030,5	103,4	103,4	5.650	4.350	4.405,5	78,0	101,3	4.403,0	
— bluming	16.650	16.650	18.043,9	108,4	108,4	350	350	312,8	89,4	89,4	253,2	
— štekel	13.000	13.000	12.454,1	95,8	95,8	3.000	1.700	1.560,3	52,0	91,8	1.833,1	
— štekel storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— termična obdelava	2.300	2.300	2.532,5	110,1	110,1	2.300	2.300	2.532,4	110,1	110,1	2.316,7	
VALJARNA ŽICE	9.380	9.380	8.434,8	89,9	89,9	1.990	1.990	1.642,2	82,5	82,5	1.657,5	
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	6.580	6.120	6.414,1	97,5	104,8	5.940	5.940	6.238,3	105,0	105,0	6.328,4	
— valjarna debele pločevine	6.120	6.120	6.414,1	104,8	104,8	—	—	—	—	—	—	
— valjarna debele pločevine storitve	460	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
HLADNA VALJARNA BELA	8.600	7.600	7.656,8	89,0	100,8	6.460	7.050	6.693,3	103,6	94,9	8.100,3	
— hladna valjarna Bela	6.600	7.200	6.810,8	103,2	94,6	—	—	—	—	—	—	
— hladna valjarna Bela storitve	2.000	400	846,0	42,3	211,5	—	—	—	—	—	—	
HLADNA VALJARNA JESENICE	2.000	1.100	1.411,1	70,6	128,3	1.860	1.000	1.339,9	72,0	134,0	1.425,3	
— hladna valjarna Jesenice	2.000	1.020	1.354,7	67,7	132,8	—	—	—	—	—	—	
— hladna valjarna Jesenice storitve	—	80	56,4	—	70,5	—	—	—	—	—	—	
ŽICARNA	3.610	3.610	3.050,9	84,5	84,5	2.590	2.590	2.375,1	91,7	91,7	2.496,9	
— žičarna	3.610	3.610	3.050,9	84,5	84,5	—	—	—	—	—	—	
— žičarna storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
PROFILARNA	1.870	1.450	1.592,4	85,2	109,8	1.680	1.280	1.382,6	82,3	108,0	1.412,8	
— HOP	1.705	1.355	1.450,9	85,1	107,1	1.565	1.215	1.291,8	82,5	106,3	1.301,5	
— HOP storitve	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— ronlele	85	65	74,0	113,9	113,9	65	65	74,0	113,9	113,9	94,5	
— diski storitve	35	30	66,3	189,4	221,0	—	—	—	—	—	—	
— deli za cestno ograjo	50	—	1,2	2,4	—	50	—	16,8	33,6	—	16,8	
SKLADIŠČE 38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
VRATNI PODBOJI	120	120	127,4	106,2	106,2	120	120	127,1	105,9	105,9	96,4	
JEKLOVLEK	2.060	2.060	2.061,8	100,1	100,1	2.030	2.030	1.986,8	97,9	97,9	2.023,3	
ELEKTRODE	1.900	1.830	2.048,5	107,8	111,9	1.690	1.620	1.787,0	105,7	110,3	1.874,4	
— elektrode + varilna žica	1.450	1.450	1.597,0	110,1	110,1	1.440	1.440	1.593,6	110,7	110,7	1.679,9	
— varilna žica storitve	—	—	3,4	—	—	—	—	—	—	—	—	
— varilni prašek	140	70	45,6	32,6	65,1	140	70	43,5	31,1	62,1	44,6	
— suha el. masa	50	50	97,2	194,4	194,4	50	50	97,2	194,4	194,4	97,2	
— ognjevarni material	260	260	305,3	117,4	117,4	60	60	52,7	87,8	87,8	52,7	
ŽEVLJARNA	750	660	676,8	90,2	104,1	750	650	676,7	90,2	104,1	779,7	
SKUPAJ	123.240	120.290	120.524,1	97,8	100,2	30.800	28.660	28.696,2	93,2	100,1	30.639,7	
ELEKTRODE ZAGREB	—	—	—	—	—	250	250	—	—	—	—	
SKUPAJ	—	—	—	—	—	31.050	28.910	28.696,2	92,4	99,3	30.639,7	
Storitve	—	—	—	—	—	2.510	510	972,1	38,7	190,6	972,1	
SKUPAJ	—	—	—	—	—	33.560	29.420	29.668,3	88,4	100,8	31.611,8	

PRODAJA V PRETEKLEM MESECU

V marcu smo prodali 30.648 ton naših izdelkov in s tem ustvarili 9.315.664 milijonov dinarjev osnovne realizacije, kar je 407 ton oziroma odstotek manj, kot smo načrtovali, ter 6 % več, kot je predvideval operativni program. Vrednost prodaje je za načrtovano zaostala za 6 % kar je v prvih mesecih leta običajno. Precej pa je bila presežena vrednost prodaje operativnega programa, ki upošteva dejansko doseganje prodajnih cen. Velik je bil zaostanek za načrtovano količino storitev prevalljanja. Namesto 2.050 ton jih je bilo opravljenih le 970 ton, kar je 47 % planirane količine. Vrednost storitev prevalljanja pa je za družbenim planom zaostala kar za 83 %. Razen strojnih delavnic so tudi storitve vzdrževalnih TOZD zaostale za načrtovano realizacijo, tako da je skupna zunanja realizacija v marcu znašala 9.562 milijonov dinarjev, kar je 7 % manj, kot smo načrtovali. Struktura prodanih izdelkov je bila za 2,2 % slabša, kot smo načrtovali, vendar je bila za 4,1 % boljša kot marca lani, za letošnjo februarso pa je zaostala za 0,7 %.

OSNOVNA REALIZACIJA IN PREVALJANJE



Pregled prodaje po posameznih TOZD kaže, da so v marcu načrtovano količino in vrednost prodaje dosegli TOZD Livarna, Valjarna debele pločevine in Hladna valjarna Bela. TOZD Valjarna bluming-štel in količini prodaje zaostaja za načrtovano višino v letnem planu, saj so morali povečati količino vložka za Hladno valjarno Bela, presega pa količino prodaje iz operativnega programa za marec. Do precejšnje razlike med le-

tnim planom in operativnim programom je prišlo tudi v TOZD HV Jesenice, saj je bil remont na stroju siemag izvršen v marcu namesto februarja. Za planirano količino prodaje je zaostala tudi TOZD Profilarna, presega pa operativni program, ki je bil od gospodarskega načrta nižji zaradi pomenjkanja naročil. Zaostanek za načrtovano količino prodaje je bil precejšen tudi v Valjarni žice in profilov ter Vratnih podbojih. Ži-

čarna je zaostala za načrtovano količino prodaje v marcu za 3 %, Elektrode pa za 1 %, medtem ko so v TOZD Jeklovlek proizvedli ravno toliko, kot smo načrtovali. TOZD Želbarna je presežila načrtovano količino prodaje za 4 %, vrednostno je zaradi zaostanka v prodajni ceni za načrtovano realizacijo zaostala za 17 %. Struktura prodaje kaže, da je v primerjavi s planom načrtovano strukturo najbolj presežila TOZD Valjarna žice in profilov, za 10 %, Profilarna za 8 % in Vratni podboji za 7 %. Največji zaostanek za načrtovano strukturo je nastal v TOZD Žičarna, zaradi izpada nerjavnih kвалitet. Precej je za planirano strukturo zaostala tudi TOZD HV Bela. V primerjavi s strukturo marca lani pa je bila struktura prodaje v letošnjem marcu bistveno boljše v TOZD Valjarna žice in profilov, Valjarna bluming-štel, Valjarna debele pločevine ter v TOZD Profilarna. Boljša kot lani je bila struktura prodaje tudi v TOZD Želbarna in Vratni podboji, medtem ko so HV Bela, HV Jesenice, Žičarna, Jeklovlek in Elektrode zaostale za strukturo prodaje, dosegene marca lani. Zaostanek je bil največji v TOZD Žičarna. Znašal je 3,5 %.

Kumulativni rezultati kažejo, da smo v prvem četrtletju letošnjega leta s prodajo in storitvami prevalljanja v višini 92.604 ton za gospodarskim načrtom zaostali za 2 %, zaradi izpada storitev prevalljanja, medtem ko je bila količina prodaje naših izdelkov za odstotek večja od načrtovane. Vrednost prodaje je v prvih treh mesecih znašala 24.891 milijonov dinarjev, ob upoštevanju storitev prevalljanja in rezultatov storitvenih TOZD pa je vrednost skupne zunanje realizacije znašala 25.470 milijonov dinarjev, kar je 13 % manj, kot smo načrtovali.

Gledano po posameznih TOZD vidimo, da so v prvem četrtletju letošnjega leta načrtovano količino prodaje presegle TOZD: Valjarna debele pločevine za 10 %, Hladna valjarna Bela za 15 %, Hladna valjarna Jesenice za 6 %, Jeklovlek 9 % in Elektrode za 8 %. TOZD Žičarna in Želbarna sta prodali samo toliko, kot smo načrtovali, medtem ko so TOZD Livarna, Valjarna bluming-štel, Valjarna žice in profilov, Profilarna in Vratni podboji zaostali za načrtovano količino prodaje. Zaostanki so nastali zaradi objektivnih težav. V Livarni je bila motena proizvodnja zaradi remonta 80-tonskega žerjava v grapi Jeklarne, TOZD Valjarna bluming-štel je morala povečati količino vložka za HV Bela (zaradi izpada storitev prevalljanja v tej TOZD), v Profilarni pa je bila količina prodaje od načrtovane manjša zaradi izpada naročil. Zaostanek prodaje v ostalih dveh TOZD je bil le 2 in 4 %.

Vrednostno so prav vse TOZD zaostale za načrtovano realizacijo. Vzrok je zaostajanje dejanskih prodajnih cen za načrtovanimi. Zaostanek dejanskih cen za načrtovanimi je bil v prvem četrtletju največji v TOZD Vratni podboji, 25,5 % in Profilarna 23,2 %, najmanjši pa v TOZD HV Bela, 9,5 %. V prvih mesecih letos je za načrtovano strukturo prodaje najbolj zaostala TOZD Žičarna, za 22 %, in HV Bela, za 10 %. Za 7,4 % boljše strukturo od načrtovane je dosegla TOZD Valjarna bluming-štel, sledi pa ji TOZD Profilarna s 6,3 % boljše strukturo prodaje, kot smo načrtovali.

V primerjavi s prvim četrtletjem leta 1985 se je struktura prodaje v Železarni izboljšala za 6,6 %. Največji skok v kakovosti prodaje kaže TOZD Profilarna, za 30 %, in Valjarna debele pločevine, kjer je indeks strukture znašal 117. Za strukturo prodaje lanskih prvih treh mesecev so zaostale le tri TOZD: Žičarna za 2,2 %, Jeklovlek za 1,7 % ter Elektrode za 2,6 %. Polonca Marjanovič

SŽ — ŽELEZARNA JESENICE — z o. sol. o., c. Železarjev 8, 64270 Jesenice

razpisuje za šolsko leto 1986/87 naslednje

ŠTIPENDIJE

Usmeritev — program	stop. zaht.	štev. razp. stipendij
VISOKE ŠOLE		
dipl. inž. metalurgije	VII	16
dipl. inž. strojništva	VII	9
dipl. inž. elektrotehnike	VII	8
dipl. inž. matematike	VII	2
dipl. inž. računalništva	VII	2
dipl. ekonomist	VII	17
dipl. org. proizv. tehn. usm.	VII	2
dipl. inž. kemije	VII	3
• kemija	1	
• kem. tehnolog	2	
dipl. inž. fizike	VII	1

SREDNJE USMERJENO IZOBRAŽEVANJE

Metalurška usmeritev:		
4-letni program	V	25
3-letni program (livar, modelni mizar, talilec, valjavec)	IV	50
Kovinsko predelovalna usmeritev:		
3- in 4-letni program (CSUI)	IV, V	80
3-letni program voznik-avtomobila	IV	2
SKR (2-letni) program metalurška in kovinsko predelovalna usm.:	II	40
Elektrotehniška usmeritev:		
4-letni program — elektronik		
1. letnik	V	4
4-letni program — elektro energetik		
1. letnik	V	4
3-letni program — elektro energetik	IV	20
Gradbena usmeritev:		
3-letni program	IV	4
• klepar	2	
• tesar	2	
Kemijska usmeritev:		
4-letni program — kemijski tehnik	V	3
3-letni program — kemijski laborant	IV	3
Naravoslovno-matematična usmeritev (CSUI Jesenice):		
4-letni program — 1. letnik	V	4
Gostinsko turistična usmeritev:		
3-letni program	IV	4
• kuhar	2	
• natakar	2	
Kultura:		
4-letni program — fotograf	V	1

- Kandidati naj za štipendijo zaprosijo s posebnim obrazcem »Vloga za štipendijo v Železarni Jesenice«, ki ga je Železarna priredila za svoje potrebe in ga lahko dobite na vseh osnovnih šolah, Centru srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice in kadrovskem sektorju Železarne Jesenice, ali pa z obrazcem DZS 8.40, ki ga kupite v knjigarni.
- Osebnostne podatke staršev za leto 1985 vpišejo delovne organizacije, v katerih so starši zaposleni; višina otroškega dodatka se označi posebej, sicer se smatra, da ga kandidat ne prejema.
- Za starše, ki so upokojeni, je treba priložiti odrezek pokojnine za december 1985 in napisati, če so upokojeni Železarne.
- Podatkov o osebnih dohodkih staršev ni treba vpisati učencem, ki so se odločili za kovinarsko usmeritev ali SKR program kovinsko predelovalne oz. metalurške usmeritve.
- Fotokopijo zadnjega šolskega spričevala oz. potrdila o opravljenih izpitih predložijo vsi kandidati ob koncu šolskega leta oz. najkasneje do 30. junija.
- Kandidati naj prijave za štipendijo po možnosti oddajo do 31. maja na kadrovskem sektorju Železarne Jesenice.

REŠEVALNI VLAK »KARAVANKE«

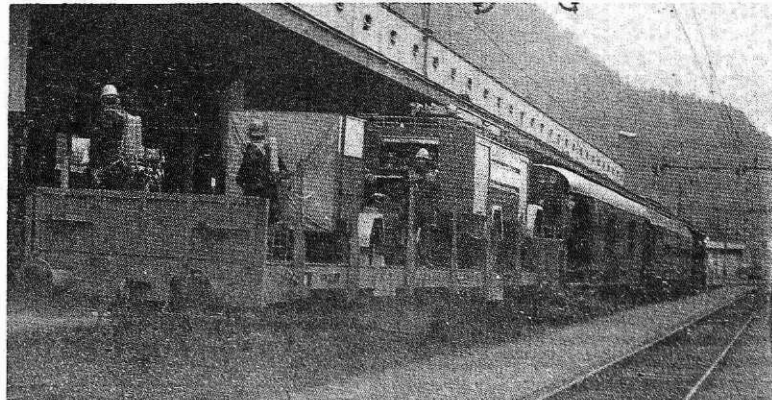
Po hudi železniški nesreči, ki se je pred leti zgodila med Sotesko in Nomenjem, so železničarji tega področja, gasilci in reševalci Železarne Jesenice začeli razmišljati o posebnem reševalnem vlaku. Toliko bolj, ker bi se kaj podobnega lahko pripetilo v karavanskem, bohinjskem, in številnih drugih predorih ali na drugih s cestnimi reševalnimi vozili nedostopnih krajih.

Zamisel se je v sredo, 9. aprila, uresničila. Na slovesnosti v počastitev dneva železničarjev je Jože Slokar, predsednik poslovnega organa Železniškega gospodarstva Ljubljana, izročil ključ našega prvega reševalnega vlaka Karavanke Aleksandru Willewladtu, direktorju TOZD za železniški promet na Jesenicah. Slednji in njegov pomočnik Franc Jerala sta se s poveljnikom Poklicne gasilske in reševalne službe Železarne Jesenice Sandijem Kottnikom največ prizadevala, da se je zamisel o vlaku uresničila. Reševalni vlak, katerega domovna postaja so Jesenice, je sestavljen iz štiriostnega platon, na katerega poklicni gasilci in reševalci Železarne naložijo gasilsko avtociстерno za gašenje z vodo ter agregat za gašenje s prahom in peno. Na tem vagonu je tudi pred dobrim letom nabavljena priprava za raztegovanje stisnjene pločevine in profilov ter avtomatske

škarje za rezanje pločevine. Kot tretji pa je bil ob predstavitvi vlaka priključen štiriostni potniški vagon za reševalno osebje. Za reševanje so gasilci in reševalci Železarne ter železniško osebje ustrezno izšolani in izurjeni v okviru civilne zaštite na Jesenicah.

Pri pripravi, financiranju in izdelavi vlaka so poleg že omenjenih sodelovali tudi sodelavci Železniškega gospodarstva Ljubljana, Uprave za notranje zadeve, posebej pa je treba omeniti delavce TOZD za popravilo železniških voz Dobova TVT Boris Kidrič Maribor, kjer so omenjena vagona izdelali. Slovesnosti in predstavitve vlaka so se udeležili tudi predstavniki občine, uprave za notranje zadeve in avstrijskih železnic. Reševalni vlak Karavanke bo stal na Jesenicah, odkoder ga bodo pošiljali, kamor bo treba. Jože Slokar je v svojem govoru ob izročitvi vlaka uporabnik dejal, da je vlak pomembna pridobitev, ob tem pa zaželel, da ga ne bi bilo treba nikoli ali vsaj čim manjkrat uporabiti.

Branko Blenkuš



Reševalni vlak Karavanke na železniški postaji Jesenice, preden je 9. aprila zapeljal na poskusno vožnjo v Karavanski predor. (foto B. Blenkuš)

NARCISE SIMBOL JESENIC

Minuli torek je imelo Turistično društvo Jesenice letno delovno skupščino. Na njej so pregledali prizadevanje vseh petih komisij. Ugotovili so, da novi poslovni prostor poleg Kompara na Jesenicah zelo dobro služi svojemu namenu. V lanskem letu se je turistični promet povečal za 23 odstotkov, za letos pa predvidevajo še nadaljnje povečanje, predvsem poslovnega turizma zaradi graditve nove jeklarne, modernizacije železniške postaje in začetka graditve Karavanskega predora.

Ker primanjkuje prenočitvenih zmogljivosti, so pozvali prebivalce Jesenic in okolice, da čimbolj poskrbijo zanje. Po sklepu krajevne skupnosti bodo Klinarjev travnik na Zgornjem Plavžu uredili v igrišče za otroke. Dosedanji upravitelj je odstranil napisne table ob cesti in zaprl avtokamp. To je vsekakor velika škoda za turizem na Jesenicah, še posebej, ker bi se za igrišče lahko poiskal tudi drug ustrezen prostor. Še toliko bolj, ker so sedanja tri igrišča na Plavžu poraščena s plevelem, naprave za igranje pa polomljene, ali pa jih sploh ni. Poleg tega TVD Partizan in Športna društva ter klubi vabijo, naj se otroci vključijo v telovadbo v domu in športno dejavnost na igriščih pod Mežaklo, kjer je še dovolj prostora.

Na letni skupščini so 147 najprizadevnejšim v akciji Lepe rože in varstvo okolja podelili priznanja, 32 spominskih značk, petim pa so izročili plakete, na katerih je v ozadju Golica, pred njo pa narcise. Tudi kulturni program, ki so ga pripravili učenci osnovne šole Tone Čufar, je bil v znamenju narcise. Zato so sklenili, da bo narcisa simbol Jesenic. Kot znak in simbol jo bodo uporabljali na vseh javnih priznanjih, obvestilih za razne prireditve, lahko pa tudi ob napisih ter v žigih. Na skupščini so sprejeli obsežen program delovanja, med katerim naj kot najpomembnejše navedemo informativno in propagandno službo, podporo izdaji turistične propagandnega prospekta občine Jesenice, nadaljevanje akcije Lepe rože in varstvo okolja, popravilo trimske steze in zgraditev dveh brvi čez Jesenico pri Son-

čni skali, urejanje, problematika ter naloge v okviru komisije za vrtičkarstvo, vzdrževanje vremenske hišice in panoja z načrtom Jesenic, priprava pregledne karte ulic na Jesenicah in drugo.

Letna skupščina je bila zelo dobro obiskana, saj ima društvo 507 članov in 1.132 podmladka. Na začetku skupščine je dipl. inž. Janez Pšenica prikazal diapozitive in predavanje o hortikulturni ureditvi mesta, zlasti spominskega parka na Jesenicah. Po skupščini so se tisti, ki so ostali v salonu hotela Pošta, veselo zavrteli ob zvokih tria Stanka in Karle.

Branko Blenkuš

Onesnaževanje Jesenic

Vabimo vas na predavanje z naslovom Onesnaževanje Jesenic, ki je bilo izdelano na osnovi raziskav dijakov CSUI pri naravoslovnih dejavnostih. Predavatelj bo prof. Marta Čelesnik. Predavanje bo v sredo, 23. aprila, ob 18. uri, v spodnjih prostorih Kazine.

ZIT

VABILO UPOKOJENCEM TOZD ŽIČARNA

Vse upokoјence TOZD Žičarna vabimo na OTVORITEV novih naprav za proizvodnjo nerjavne žice, ki bo v soboto, 26. aprila. Upokoјence prosimo, da se ob 10. uri zberejo pred vratarjem »pri Hermanu«, nakar jih bomo spremili na otvoritev in ogled TOZD.

Poleg ogleda bo v restavraciji Kazina organizirana podelitev priznanj ob odhodu v pokoj.

Na svidenje v Žičarni!

Vodstvo TOZD Žičarna

Številni problemi, ki so se v preteklih letih kopičili na področju družbenih dejavnosti, pod katerimi razumemo vse tisto, brez česar naše življenje ne bi bilo mogoče — tako zdravstvo, izobraževanje, otroško varstvo, socialno skrbstvo, kultura, telesna kultura, raziskovanje, zaposlovanje (da se omeji samo na občinski nivo dogovarjanja), povzročajo vsakodnevno pregovarjanje in včasih tudi nepotrebno jezo.

Zavedati se moramo predvsem tega: za dosedanj razvoj družbenih dejavnosti (pa ne samo v občini Jesenice) je značilno:

- neusklajen razvoj v preteklosti in parcialno obravnavanje ali reševanje posameznih področij, ne da bi imeli pred očmi celoto in nujno soodvisnost od gospodarstva občine,
- širjenje programov, pravic, dejavnosti in števila zaposlenih,
- omejevanje sredstev za družbene dejavnosti od leta 1980 dalje; leta 1983 so sredstva v globalu zastajala 35 % za rastjo dohodka, leta 1984 za 20 % in leta 1985 za 10 %, v letu 1986 naj bi rasla skladno z rastjo dohodka,

- vedno večje obveznosti zaradi ekstenzivnega zaposlovanja v preteklosti, s tem pa dodatno povečevanje obveznosti na področju družbenih dejavnosti ob omejevanju sredstev,
- obravnavanje družbenih dejavnosti kot porabe, ne pa kot sestavnega dela gospodarjenja in s tem obveznosti sleherne organizacije združenega dela, da ustvari dovolj sredstev za zadovoljevanje vseh življenjskih potreb svojih delavcev in njihovih družin ter s tem v zvezi zaostajanje osebnih dohodkov, izrabljenost opreme, problem vzdrževanja na področju družbenih dejavnosti itd.

Da pa bi vendarle presegli vsakodnevno pogovarjanje o tej problematiki, smo v občini pripravili analizo izvajanja teh programov, da pogledamo, kaj je možno narediti še znotraj izvajalskih organizacij in kje pravzaprav smo na posameznih področjih.

Osnovna ugotovitev te analize je, da za vse to, kar imamo v občini Jesenice na področju družbenih dejavnosti, ustvarimo oziroma namenimo premalo sredstev. Če želimo doseženo ohraniti, je potrebno predvsem več ustvariti, v tem trenutku, ko je situacija izredno zaostrenjena, predvsem na področju nagrajevanja po elu, pa tudi z večjimi obremenitvami nameniti za to področje več sredstev. Ta večja obremenitev pa naj bi bila od prvega maja dalje enaka po eni lanskega obremenitvi osebnih dohodkov za izvajanje programov SIS družbenih dejavnosti v občini Jesenice.

STANJE NA PODROČJU DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

V letu 1985 smo v občini Jesenice izvajanje programov v SIS družbenih dejavnosti v občini namenili 547.286.374 dinarjev, kar je 107 odotkov več, kot je znašala dovoljena raba v letu 1984. Kljub precejšnji minimalni rasti pa se je zaradi promov, ki se kopičijo več let, problematika zaostila. V preteklem letu no v občini sicer uspeli odpraviti el zaostanka osebnih dohodkov delavcev v družbenih dejavnostih v primerjavi z gospodarstvom občine, tudi problematiki vzdrževanja prostorov in opremljenosti smo namenili veliko pozornost, vendar je problemov še veliko. Izvajalci na področju družbenih dejavnosti — se pravi delavci v vrtcih, šolah, bolnicah in zdravstvenih domovih, domu upokojenecov, kulturnih in športnih ustanovah in drugod, so od leta 1979 dalje z racionalizacijo dela, izkoriščanjem notranjih rezerv uspeli izvajati programe kljub omejenim materialnim možnostim (ob tem pa zaradi drugih potreb zanemarjali obnavljanje osnovnih sredstev in tudi zaostajali z osebnimi dohodki). Vse to je vplivalo na slabšanje družbenoekonomskega položaja izvajalcev, s tem pa so se tudi slabšale možnosti za izvajanje dejavnosti.

Ob vsem tem pa si velja pojasniti še nekaj. Dosledno je potrebno ločiti izvajanje tako imenovanega zagotovljenega in dodatnega programa. To pa zaradi tega, ker je izvajanje teh programov osnova (poleg realizirane mase bruto osebnih dohodkov) za republiko solidarnost na področju zdravstva, izobraževanja, otroškega varstva ter socialnega skrbstva. Čim več je dodatnega programa (kljub metodološki ali zakonski nedoslednosti pri opredeljevanju le-tega) v občinskem programu, toliko večja je obveznost do solidarnosti, ob sicer globalno omejenih sredstvih. To pomeni: manj sredstev za izvajanje programov doma, v občini. Sistem solidarnosti je ob vseh pomanjkljivostih v izpeljavi naravnano takole: če si v občini sposoben imeti toliko

dodatnega programa, potem si sposoben nameniti tudi sredstva za solidarnost.

Letos prvič smo v resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana razvoja zapisali, da bodo sredstva za družbene dejavnosti rasla skladno z rastjo dohodka. Ob tem pa smo se v občini (in republiku) tudi obvezali, da bomo do konca leta uskladili osebne dohodke v družbenih dejavnostih z osebnimi dohodki delavcev v gospodarstvu občine, pokrili večje obveznosti do republiške solidarnosti, kot znaša globalna rast sredstev za družbene dejavnosti v občini, ter najnujnejša sredstva za obnovo na področju vzgoje in izobraževanja. Ta sredstva pa je potrebno zbrati z dodatno obremenitvijo, če želimo, da bodo izvajalci tudi v prihodnje izvajali dogovorjene programe tako kot doslej in ne bo stalno prihajalo do resnih težav in nadaljnjega slabšanja njihovega družbenoekonomskega položaja.

Zavedajoč se resnosti gospodarske situacije in dejstva, da je potrebno upoštevati sposobnost gospodarstva, po drugi strani pa spoštovati resolucijo, smo pripravili analizo izvajanja programov in ocenili, kaj je mogoče v okviru izvajanja obstoječih programov še prihraniti oziroma zmanjšati brez resnih posledic. V analizi so to ukrepi pod številko 2, le-te je mogoče izvesti brez bistvenih daljnosežnih posledic. Če pa se bo situacija še zaostila in bo prišlo do bistvenih zakonskih omejitev na tem področju, bo potrebno začeti izvajati ukrepe, ki pomenijo bistveno krčenje pravic in daljnosežne posledice, saj notranjih rezerv brez bistvenega krčenja ni več.

Zato se je potrebno tudi opredeliti do teh ukrepov, strokovno in politično, enotno v občini.

OSNOVNE ZNAČILNOSTI POSAMEZNIH DEJAVNOSTI IN MOŽNA RACIONALIZACIJA

1. ZDRAVSTVO

Za izvajanje programov na področju zdravstva smo v letu 1985 namenili 1.318.736.000 dinarjev, kar je 51,8 % vseh sredstev za družbene dejavnosti v letu 1985. V letu 1985 je bilo 35.842 uporabnikov zdravstvenega varstva, ob 34.333 prebivalcih v občini in 14.627 delavcih v jeseniškem združenem delu. Največ sredstev je bilo porabljenih za uresničevanje neposrednega zdravstvenega varstva — 82,4 %, od teh sredstev pa 56,2 % za bolnišnično zdravljenje, 31 % za osnovno zdravstveno dejavnost in 12,8 % za specialistično zdravljenje. Od vseh sredstev smo v letu 1985 namenili 7,2 % za nadomestila osebnih dohodkov za delo nezmožnih (ob tem, da smo šele v drugi polovici leta ta sredstva tekoče valorizirali v skladu z gibanji sredstev za osebne dohodke v občini). V letu 1985 je predstavljala obveznost do republiške solidarnosti 8 % sredstev.

Stabilizacijski procesi v zdravstvu potekajo od leta 1979 in na Gorenjskem veljajo za najbolj dosledne v republiku. Notranje rezerve pri stroških, kot poraba materiala itd., so skoraj izčrpane, participacija uporabnikov povzroča negotovost.

Nivo bolniškega staleža je že tako znižan, da gre na škodo delavcev, nujno pa je potrebno razrešiti tudi problematiko zobozdravstva, kar zahteva dodatna sredstva.

Možna racionalizacija:

1. ukrepi, ki pomenijo bistveno krčenje pravic in daljnosežne posledice:

- a) znižanje nadomestila osebnega dohodka za nego družinskega člana (ki so že precej nižja kot ostala nadomestila),
- b) zmanjševanje zdraviliškega zdravljenja,
- c) zmanjšanje izdatkov za zobno protetiko,
- d) nadaljnja racionalizacija prevozov z reševalnimi vozili na minimum,
- e) znižanje amortizacije,
- f) ukinitve vseh investicij,
- g) povečanje participacije.

2. ukrepi, ki jih je mogoče izvesti:

- a) boljša organizacija dela in izkoriščenost delovnega časa,
- b) zmanjšanje zdraviliškega zdravljenja za neborce.

Skupni učinek bi znašal približno 3 milijone dinarjev.

2. IZOBRAŽEVANJE

Za izvajanje programov na področju izobraževanja v občini (osnovno izobraževanje) smo v letu 1985 namenili 674.091.792 dinarjev, kar

predstavlja 26,5 % vseh sredstev za družbene dejavnosti v občini. V jeseniških osnovnih šolah je v tem šolskem letu 3701 učencev, od tega v oddelkih z elementi COŠ 2462 otrok ali 66,5 odstotka vseh. Za delo osnovnih šol je bilo v letu 1985 namenjenih 93,2 % vseh sredstev. Prav na področju izobraževanja prihaja do izraza problem izvajanja zagotovljenega in dodatnega programa. Dodatni program v občini je razlika za COŠ, oddelki podaljšane bivanja, glasbena šola, družbenopolitično izobraževanje, anuitete, knjižnice, svetovalna služba itd. V tako imenovani zagotovljeni program sodijo: pouk po predmetniku, obvezni dodatni in dopolnilni pouk ter interesne dejavnosti, kulturni, naravoslovni in športni dnevi, osnovna šola za odrasle.

Obveznost do republiške solidarnosti pa se izračunava kot razlika med sredstvi, ki jih v občini zberemo za to področje, in med sredstvi, ki so potrebna za izvajanje zagotovljenega programa, upoštevajoč še realizirano maso bruto osebnih dohodkov v občini.

Tudi na tem področju že vrsto let izvajamo stabilizacijske ukrepe, med drugim je učna obveznost večja od poprečne v republiku, šole že vrsto let združujejo amortizacijo. Ob tem pa ostaja nekaj neusklajenosti, ki jih doslej nismo uspeli odpraviti: po eni strani visok delež dodatnega programa, čeprav se le-ta iz leta v leto manjša, a je v primerjavi z ostalimi občinami še vedno zelo visok. Stroški prehrane (kosila) so za jeseniške učence najnižji na Gorenjskem (cene kosil na Gorenjskem se gibljejo za višjo stopnjo od 273 dinarjev v Radovljici do 120 dinarjev na Jesenicah, nižja stopnja — od 255, Radovljica, do 110 dinarjev Jesenice).

Če bi osebne dohodke kuharic vračunali v ceno kosil (sedaj učenci plačujejo le živila, ostalo pokriva preko izobraževalne skupnosti), bi se sprostilo 36.820.000 dinarjev v letu 1986, po drugi strani pa ne zagotavljam minimalnih pogojev za delo in izvajanje zagotovljenega programa v osnovni šoli Polde Stražišar. Problem ostaja tudi obnova rabljene opreme, dograditev osnovne šole na Koroški Beli, ureditev centralnega ogrevanja v osnovni šoli Prežihov Voranc, ureditev tretje mestne osnovne šole na Jesenicah ter dograditev prizidka k Centru srednjega usmerjenega izobraževanja na Jesenicah.

Možna racionalizacija:

1. ukrepi, ki pomenijo bistveno krčenje pravic in daljnosežne posledice:

- a) zniževanje oddelkov COŠ — posledica: nezaposlenost učiteljev, tehničnega kadra, povečanje vzgojnih problemov,
- b) nadaljnje krčenje dodatnega programa: svetovalne službe in knjižničarstva — dolgoročno bi se to poznalo predvsem na vzgojnem področju,
- c) večizmensko delo v vseh mestnih šolah — poleg osnovnih šol Tone Cufar in Prežihov Voranc še Karavanških kurirjev Koroška Bela,
- d) dvig cene prehrane — kosil, ki so najnižje na Gorenjskem — takojšen drastičen dvig cen bi pomenil zmanjšanje števila učencev, ki kosijo, s tem pa dolgoročno tudi zdravstvene in druge posledice, odvečna delovna sila.

2. ukrepi, ki jih je mogoče izvesti:

- a) postopno dviganje cene prehrane — kosil, postopoma naj bi v letu 1986 in 1987 osebne dohodke kuharic vkalkulirali v ceno kosil — možen bi bil prihranek 4 milijone dinarjev v letu 1986.

3. OTROŠKO VARSTVO

Za izvajanje programa predšolske vzgoje in varstva ter za otroške dodatke smo v letu 1985 namenili 287.286.525 dinarjev ali 11,2 % vseh sredstev za družbene dejavnosti v občini. V vrtcih je 1.251 otrok, kar je 54 % predšolskih otrok in visoko nad republiškim poprečjem. Lani se je povečal tudi obseg tako imenovane zunanje male šole od 120 na 300 ur, kar predstavlja izenačevanje pogojev za čimbolj enoten start v osnovno šolo vseh predšolskih otrok. Sredstva za izvajanje teh programov so obsegala 51,8 % vseh sredstev. Otroške dodatke je v letu 1985 prejelo 2571 otrok, za to pa smo lani namenili 35,9 % vseh sredstev skupnosti otroškega varstva.

Notranjih rezerv na tem področju skoraj ni. Zagotovljeni program v otroškem varstvu so le enoletna priprava na malo šolo, varstvo in vzgoja otrok, prizadetih v razvoju, ter otroški dodatki.

Vsa vzgoja in varstvo otrok do petega leta starosti pa je tako imenovani dodatni program.

Na mestnem območju razpoložljive zmogljivosti zadoščajo potrebam po dnevnem varstvu, na zunajmestnem pa so zmogljivosti premajhne.

Možna racionalizacija:

1. ukrepi, ki pomenijo bistveno krčenje pravic in daljnosežne posledice:

- a) vzgojno-varstvena dejavnost: — podreti razmerje financiranja v škodo staršev — sedaj starši pokrivajo 45 % ekonomske cene, skupnost pa 55 %.

Če bi to razmerje podrli, bi to vplivalo na povečanje cene, izkoriščenost zmogljivosti (možnost — prazni vrtci) ter probleme z vzgojo in varstvom otrok.

b) otroški dodatki: znižanje dogovorjene ravni socialne varnosti družine bi pomenilo še nadaljnje padanje življenjskega standarda že sedaj ogrožene populacije.

4. KULTURA

Za dejavnost na tem področju smo v letu 1985 namenili 64.590.082 dinarjev, kar je 2,5 % vseh sredstev za družbene dejavnosti. Večina teh sredstev — 85 % — je bila namenjena delu Gorenjskega muzeja, Zavoda za spomeniško varstvo, knjižnice, gledališča, radia, Zveze kulturnih organizacij Jesenice. Na tem področju smo v preteklosti dejansko zanemarjali skrb za prostore, predvsem njihovo obnavljanje, ter načrten kadrovski razvoj.

Možna racionalizacija:

1. Ukrepi, ki pomenijo bistveno krčenje pravic, programov oziroma daljnosežne posledice:

- a) krčenje spomeniškovarstvenih akcij, posledica — nadaljnje propadanje objektov, ki smo jih proglasili za kulturne spomenike,
- b) zmanjšanje sredstev za delovanje Lokalne radijske postaje, ki ima tudi prioriteto v družbenem planu občine. S tem se podre razmerje v financiranju družbene skupnosti — lastni prihodki, kar je nesporeljivo,
- c) zmanjšanje sredstev za dograditev prireditvenega centra na Jesenicah — podaljševanje časa gradnje in še večji stroški,
- d) zmanjševanje sredstev galerijske dejavnosti — s tem odložimo razvoj dejavnosti, ki smo jo šele začeli razvijati in ki se že vključuje v turistično ponudbo občine,
- e) zmanjševanje sredstev za vzdrževanje — še nadaljnje propadanje objektov.

2. ukrepi, ki jih je mogoče izvesti:

- a) racionalnejša uporaba prostorov, ki so že zgrajeni,

b) povečanje cen storitev,

c) večje vključevanje v turistično ponudbo in s tem razbremenitev financiranja neposredno preko prispevnih stopenj.

Skupni učinek bi znašal približno 3 milijone dinarjev v letu 1986.

5. TELESNA KULTURA

Za delo na tem področju smo v letu 1985 namenili 74.802.913 dinarjev, kar predstavlja 2,9 % vseh sredstev za družbene dejavnosti v preteklem letu. 63,3 odstotka sredstev je bilo namenjenih za osnovno dejavnost telesnokulturnih organizacij in za osebne dohodke profesionalnih delavcev na tem področju, 14,1 % za vzdrževanje športnih objektov in 10,8 % za športni dodatek kategoriziranim športnikom. Tudi na tem področju smo v preteklosti zanemarjali vzdrževanje objektov, ki jih je že načel zob časa, ter načrtno kadrovsko politiko.

Možna racionalizacija:

1. ukrepi, ki pomenijo bistveno krčenje pravic in daljnosežne posledice:

- a) zmanjševanje sredstev za vzdrževanje športnih objektov — posledica je nadaljnje propadanje le-teh,
- b) zmanjšanje sredstev za kategorizirane športnike — posledica je dolgoročno slabšanje strokovnega kadra in odhod le-tega drugam.

2. ukrepi, ki jih je mogoče izvesti:

- a) povečanje cen vstopnic na prireditvah,
- b) še večja neposredna menjava dela, večji del stroškov v rekreacijskih športnih dejavnosti naj pokrivajo udeleženci sami,
- c) racionalnejše izkoristiti prostore v športni dvorani Podmežaklja,
- d) večja povezava s turističnim gospodarstvom.

Ocenjujemo, da znašajo učinki ukrepov 2,5 milijona dinarjev.

6. SOCIALNO SKRBSTVO

Za delo na področju socialnega skrbstva smo v letu 1985 namenili 90.349.144 dinarjev, kar je 3,5 % vseh sredstev. Za družbene pomoči in rešitve je bilo namenjenih 11 % sredstev, za celotno dejavnost zavodskega varstva 36,4 %, za izvajanje zakona o družbenem varstvu duševno prizadetih oseb 11,5 %, za dejavnost duševno prizadetih 6 % in za republiške programe (solidarnost in skupni program) 7,3 % vseh sredstev.

Problematika na tem področju se zaostre, saj ekstenzivni razvoj v preteklosti na področju zaposlovanja ter nepripravljenost združenega dela, da bi probleme zaposlenih najprej razreševali v delovnem okolju, ne pa prelaga na področje družbenih dejavnosti, povzročata vedno večje probleme ter hkrati zahteve po preventivnem delu.

Možna racionalizacija:

1. ukrepi, ki pomenijo bistveno krčenje pravic oziroma dejavnosti:

- a) zmanjšanje dotacije Domu dr. Franceta Berglja — še višje cene oskrbe v Domu,
- b) ukrep, ki ga je mogoče izvesti: — zmanjšanje sredstev za vzdrževanje (Dom dr. Franca Berglja, Center za socialno delo, Delavnice pod posebnimi pogoji) — 3 milijone dinarjev.

Skupaj predstavljajo tako imenovane »notranje racionalizacije« na področju družbenih dejavnosti v letu 1986:

OZS	3 milijone din
OIS	4 milijone din
KUS	3 milijone din
TKS	2,5 milijone din
SSSK	3 milijone din
Skupaj:	15.500.000 din



Upihovanje kisika (foto B. Grce)

DRUŽBENIH DEJAVNOSTI V OBČINI JESENICE

RAZREŠEVANJE PROBLEMATIKE OSEBNIH DOHODKOV, OPREME IN INVESTICIJ TER OBVEZNOSTI DO SOLIDARNOSTI

1. OSEBNI DOHODKI

V letošnji resoluciji o politiki izvajanja družbenega plana razvoja občine Jesenice smo zapisali, da bomo do konca leta 1986 uskladili osebne dohodke izvajalcev na področju družbenih dejavnosti z osebnimi dohodki delavcev v gospodarstvu. Na

podlagi podatkov izvajalskih organizacij družbenih dejavnosti v občini ter statističnih podatkov smo s primerjavo vrednosti dela pogojno nekvalificiranega delavca v gospodarstvu in negospodarstvu občine v letu 1985 pripravili pregled osebnih dohodkov v nekaterih panogah gospodarstva in negospodarstva občine v letu 1985 ter zaostanka na področju negospodarstva v primerjavi z gospodarstvom občine Jesenice.

Na podlagi te analize znaša zaostanek na posameznih področjih (preračunan kot obveznost za leto 1986):

1. Zdravstvo:	145.924.404 din
od tega Bolnica Jesenice	80.213.885 din
Zdravstveni dom	48.516.650 din
Obratna ambulanta	9.403.782 din
Dom dr. F. Berglja	7.790.087 din
2. Izobraževanje:	
VIZ	29.877.186 din
3. Otroško varstvo:	
VVO	8.353.072 din
4. Kultura:	
od tega AG Tone Čufar	6.127.941 din
Knjižnica	1.528.214 din
LRP Triglav	2.866.541 din
1.733.186 din	
5. Telesna kultura:	
ŠD	2.700.528 din
6. Socialno skrbstvo:	
od tega Dom dr. Franca Berglja	10.659.673 din
Center za socialno delo	9.406.573 din
1.253.100 din	
SKUPAJ	203.642.804 din

2. OPREMA, INVESTICIJE

V skladu s planskimi dokumenti za to srednjeročno obdobje je mogoče iz prispevne stopnje pokrivali le enostavno reprodukcijo; vsa sredstva za investicije pa z združevanjem sredstev na podlagi samoupravnih sporazumov z OZD po zaključnem računu.

Zato v strokovni službi SIS občine Jesenice pripravljamo za vse investicije na področju družbenih dejavnosti za obdobje 1986—1990 poseben samoupravni sporazum z opredelitvijo investicij, predračunsko vrednostjo ter viri pokrivanja za posamezne samoupravne interesne skupnosti. Vendar pride realizacija te nalo-

ge v poštev šele pri obravnavi zaključnih računov za leto 1986. Pri-

	leto 1985	leto 1986 (osnutek)	dejanska obveznost 1986	Ind. 1986/85
OZS	11.044.000 x	21.000.000	34.887.000	169,1
SOV	—	8.768.688	24.427.000	278,6
	11.044.000 x	29.778.688	59.314.000	199,2

Ker je v republiških sporazumih o temeljnih planov ter skupnosti zapisano, da bo SDK avtomatično vsak mesec trgala sredstva za pokrivanje teh obveznosti, pomeni: če teh sredstev ne bomo dodatno zagotovili, bo manj sredstev za izvajanje progra-

ma. V letošnjem letu je problem največji v osnovni šoli Prežihov Voranc (obnova centralnega ogrevanja). Če ne bomo zagotovili sredstev (60 milijonov dinarjev), se nam lahko zgodi, da bo vprašljiva organizacija pouka na tej šoli v novem šolskem letu.

3. OBVEZNOSTI DO REPUBLIŠKE SOLIDARNOSTI

V preteklih letih je v občini veljala vsa pozornost tudi pokrivanju obveznosti do republiške solidarnosti. Dokaj visoka realizacija mase bruto osebnih dohodkov v občini ter omejena sredstva so povzročala velike obveznosti jeseniške občine do solidarnosti. Kljub prizadevanjem, da bi ta problem na ravni republike enotno uredili za vsa področja, nam to ni uspelo, in v novem srednjeročnem obdobju se obveznosti še povečujejo. V letu 1986 so na nekaterih področjih precej večje, kot znaša globalna rast sredstev za družbene dejavnosti v občini (indeks 154 v primerjavi z letom 1985). Največji problem je na področju zdravstva in otroškega varstva, saj se obveznosti v primerjavi z lanskega leta oziroma prvotno načrtovanimi (v osnutkih finančnih načrtov) povečujejo takole:

	leto 1985	leto 1986 (osnutek)	dejanska obveznost 1986	Ind. 1986/85
OZS	11.044.000 x	21.000.000	34.887.000	169,1
SOV	—	8.768.688	24.427.000	278,6
	11.044.000 x	29.778.688	59.314.000	199,2

mov v občini, družbenoekonomskega položaja izvajalcev se bo še naprej slabšal, s tem pa tudi vpliv na gospodarjenje v občini.

Dodatno je zato potrebno v letu 1986 zagotoviti 29.535.312 dinarjev za obveznosti do solidarnosti.

4. PREDLOG UKREPOV

Da bi zagotovili normalno izvajanje sprejetih programov in realizacijo nalog iz srednjeročnih planov po-

1. za usklajevanje osebnih dohodkov
2. za vzdrževalna dela (OŠ P. Voranc)
3. za obveznosti do solidarnosti

SKUPAJ:

203.642.804 din,
60.000.000 din,
29.535.312 din,

293.178.116 din.

x — obveznost za leto 1985 je bila nižja zaradi preplačila v letu 1984.

sameznih samoupravnih interesnih skupnosti in upoštevajoč letošnje resolucije o politiki izvajanja družbenega plana razvoja občine Jesenice o pokrivanju obveznosti za usklajevanje osebnih dohodkov ter do solidarnosti, je potrebno od 1. maja 1986

Upoštevajoč »notranje racionalizacije«, je potrebno dodatno zagotoviti 277.678.116 dinarjev.

Da bi zagotovili ta sredstva, je potrebno od 1. maja 1986 povečati prispevne stopnje do višine lanskega letnega povprečnega obremenitve, in sicer:

SIS	Povprečna obremen. 1985	Obremen. od 1. 1.—30. 4. 1986	Obremenitev od 1. 5. dalje
OZS			
— iz dohod.	9,63	9,46	9,65
— iz BOD	0,35	0,17	0,35
OIS	5,37	5,34	5,41
SOV			
— redna dejav.	1,26	1,30	1,30
— otroški dodat.	0,99	1,11	1,01
KUS	0,52	0,54	0,50
TKS	0,60	0,63	0,53
SSSk	0,73	0,75	0,72
RS	0,02	0,03	0,03
Zap.	0,23	0,24	0,21
SKUPAJ:	19,70	19,57	19,71

Sedanja obremenitev za izvajanje programov občinskih samoupravnih interesnih skupnosti znaša 19,57 %, povprečna obremenitev v letu 1985 pa je znašala 19,70. Tako je sedanja obremenitev za 6,6 % nižja kot povprečna lanskega leta. Obremenitev od 1. maja dalje pa bi bila za 0,01 % večja od povprečne lanskega leta (zaradi raziskovalne skupnosti, ki se financira iz dohodka, osnova dohodek).

zbrali, pa kljub notranjim »rezervam« to pomeni:

— neuresničevanje resolucijsko opredeljenih nalog,
— nadaljnje slabšanje družbenoekonomskega položaja izvajalcev, predvsem materialne osnove dela in osebnih dohodkov.

Če pa bi ob nespremenjenih obremenitvah želeli predvsem popraviti osebne dohodke, bi se morali odločiti za ukrepe, ki pomenijo bistveno krčenje pravic in dejavnosti. To pa seveda pomeni predvsem višek delavcev na posameznih področjih ter predvsem slabšanje razmer za izvajanje storitev družbenih dejavnosti. Le-te pa so nujni pogoj za nadaljnjo rast jeseniškega gospodarstva kot dela slovenskega in jugoslovanskega gospodarstva.

5. SKLEP

Če nam bo z dodatno obremenitvijo uspelo zbrati sredstva predvsem za pokrivanje zaostanka osebnih dohodkov in obveznosti do republiške solidarnosti, bo mogoče izvesti programe, ki smo jih začrtali v srednjeročnih planskih dokumentih in letošnji resoluciji. Če pa teh sredstev z dodatno obremenitvijo ne bomo

NE ANEKS — NOVA POGODBA JE POTREBNA MED SKUPNOSTJO STANOVALCEV IN DOMINVESTOM

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vprašanje je upravičeno, čeprav je nekoliko pomanjkljivo formulirano. Po mojem mnenju ne gre samo za dogovor, kajti DO Dominvest je glede na delegiranje treh delegatov skupščine SSS občine Jesenice v delavski svet in s potrditvijo statuta DO Dominvest Jesenice s strani izvršnega sveta občinske skupščine delovna organizacija posebnega družbenega pomena s posebnim statusom. Povsem jasno je, da mora DO Dominvest skleniti nov ustrezen pogodbeni odnos s skupnostjo stanovalcev za opravljanje strokovnih del in opravil pri gospodarjenju s stanovanji in stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini, v skladu s 46. in 47. členom določila ZSG Nove pogodbe ni mogoče nadomestiti z aneksom k ponesrečeni pogodbi z DO BUSP Jesenice, sklenjeni v letu 1985. S tega stališča morajo svojo dejavnost naravnati zlasti aktivisti hišnih svetov, svetov stanovalcev in krajevnih DPO.

Dosedanji način plačevanja DO BUSP Jesenice za dela, naloge in opravila v imenu in na račun hišnih svetov ni bil odvisen od obsega, kvalitete, terminsko opredeljenih nalog in storitev, temveč na podlagi pavšalno določenega »potrebnege« časa na stanovanjsko enoto. V BUSP so to poenostavili na odstotke od inkasa stanarin. Ta je v letu 1985 dosegel rekordnih 18 odstotkov, kar je skoraj 2,2 stare milijarde dinarjev, hišni sveti pa so za svoje stroške upravljanja porabili le simboličnih 1,12 odstotka prej navedenega zneska.

Lahko rečemo, da zaradi takega načina pridobivanja prihodka pri poslovanju BUSP ni bilo opaznih pobud in pripravljenosti za delovanje v korist in interesu HS in stanovalcev. Namen je stare pobude hiša-hiše je bil, da bi si HS medsebojno pomagali, kadar kaka hiša ni imela dovolj denarja za nekatera nujna in manjša popravila ali dela, drugi pa so sredstva ostala neporabljena. Pričakovali smo kreativno pobudo BUSP-a, pa z njo ni bilo nič. Tako so v ta namen vsako leto ostala pomembna in znatna sredstva stanarin neporabljena.

Podatek (1) za leto 1985:

— plan za tekoče	29.310.545 din
— vzdrževanje hiš	12.346.437 din
— izkoriščeno	
— neporabljena	
sredstva	16.964.108 din

Kakšno oceno zasluži BUSP za tak odnos do tako pomembnega vprašanja, ni težko odgovoriti. Ali naj se še sprašujemo, zakaj je marsikomu v HS splahnela volja in pripravljenost za delo. Ljudje so bili pripravljeni v hiši marsikaj storiti, pa se je ustavilo pri denarju in BUSP-u.

Naj preidem na podnaslov tega sestavka. Osnovne prvine, ljubljanskega modela pogodbe bomo navedli v povzetkih in informativni obliki.

● Kot zanimivost na omenimo, da sta v uvodu pogodbe citirana 46. in 76. člen ZSG (naloge HS).

● Predmet pogodbe naštevata tri skupine opravil:

I. Opravila upravljanja stanovanj in stanovanjske hiše, v katerih so navedena štiri področja del in opravil.

II. Opravila obratovanja stanovanjske hiše v ožjem smislu, s področja finančno-materialnega poslovanja in pravno premoženjskih zadev.

III. Opravila obratovanja stanovanjske hiše v širšem smislu, podobno kot pod II.

● Skupnostim stanovalcev je dano na voljo, da se odločijo, katera od prej navedenih opravil in del prenašajo na izvajalce (DO) in jih ustrezno podčrtajo.

● Sledita dva pomembna člena pogodbe, ki urejata:

— cene storitev za opravila, navedena pod I. II. in III.,

— npr.: cena se oblikuje odvisno od tehnične opremljenosti stanovanjske hiše,

— cene storitev izvajalca se oblikujejo in spreminjajo v skladu z družbenimi usmeritvami na področju politike cen in samoupravnimi splošnimi akti izvajalca,

— cenik je sestavni del te pogodbe.

● Zanimivo je določilo, s katerim se izvajalec obvezuje, da bo skupnost stanovalcev oz. HS obveščal o

spremembah cen svojih opravil v roku 45 dni pred začetkom naslednjega četrtletja.

● Enako se urejajo obveznosti naročnika (skupnosti stanovalcev glede zagotavljanja sredstev za obratovanje hiše in za plačilo storitev (izvajalca). Vključena je tudi obveznost plačila določenih akontacij, kot: toplotno ogrevanje, odvoz smeti in odpadkov idr. Višina plačila posameznih akontacij pa je odvisna od tehnične opremljenosti stanovanjske hiše.

● V nadaljevanju so naštevata potrebna pooblastila naročnika (HS) za naročanje, nadzor, likvidacijo računov, prisilne izterjave neplačane stanarine ipd.

● Navedene so konkretne obveznosti, s katerimi se izvajalec (DO) zavezuje pri opravljanju del in opravil v skladu s pravili ustrezne stroke. HS pa je dolžan, da v 8 dneh prijavi izvajalcu, to je drugi pogodbeni stranki, reklamacije na opravljene storitve, izvajalec pa se obvezuje, da bo napake odpravil.

● Pogodba se sklepa za nedoločen čas, odpove pa se lahko mesec dni pred iztekom četrtletja.

To so temeljne prvine navedenega modela pogodbe. Ali je potreben še kakšen komentar? Morda le še pojasnilo. Model pogodbe je poslan HS v Ljubljani s spremnim dopisom v obliki vljudne ponudbe ter s potrebnimi pojasnili in informacijami. Kakšna razlika, če se spomnimo, kako sta to leta 1984 storila podpisnika za BUSP in SSS občine Jesenice z grožnjo 77. člena ZSG, če HS do roka ne bo vrnil pogodbe.

Gre za obsežno in aktualno problematiko, o kateri premalo govorimo in pišemo, še manj pa je praktičnih učinkov. To pa je veren odsev stanja na tem področju. Občani in prebivalci občine Jesenice smo pač tisti sloj, ki so nam namenili bivalne prostore v družbeno-najemnih stanovanjih. Družba pa nam je naložila skrb in nalogo upravljanja s stanovanjsko hišo, kar pa nam ne gre preveč dobro od rok.

1) Iz gradiva za sejo SSS, 24. aprila 1986

Viktor Brun

Na podlagi 8. člena Odredbe o preventivnih cepljenjih in diagnostičnih preiskavah v letu 1986 (Ur. list SRS št. 43/85) ŽIVINOREJSKO VETERINARSKI ZAVOD GORENJSKE — KRANJ, Iva Slavca 1

OBVEŠČA LASTNIKE PSOV,

da bo obvezno cepljenje psov proti steklini na območju občine Jesenice po naslednjem razporedu:

Kraj	Datum	Ura	Mesto cepljenja
JESENICE			
Rateče	17. 4.	12.00	centralni parkirni prostor
Podkoren	17. 4.	13.00	pri zbiralnici mleka
Kr. gora, Log	17. 4.	14.00	pri gasilskem domu
Gozd Martuljek, Srednji vrh	17. 4.	15.30	za hotelom Špik
Belca	17. 4.	16.40	na običajnem mestu
Mojstrana, Zg. Radovna	17. 4.	17.00	pri KS Mojstrana
Dovje	17. 4.	18.00	pri zbiralnici mleka
Hrušica	18. 4.	14.30	pri gostilni Črnoogar
Kor. Bela, Potoki	18. 4.	15.30	pri gasilskem domu
Javornik	18. 4.	17.00	nasproti Vatrostalne
Bl. Dobrava, Lipce, Kočna, Podkočna	18. 4.	18.00	pri gostilni Por
Jesenice	19. 4.	7.30—10.00	na park prostoru pri Viatorju — pred spominskim parkom pred trgovino
Planina pod Golico, Prihodi, Pl. rovt	19. 4.	11.00	
Javorniški rovt, Pristava	19. 4.	13.00	pri domu na Pristavi
Moste, Breg, Žirovnica, Selo, Zabreznica	19. 4.	14.30	pri tehtnici v Žirovnici
Breznica, Doslovce, Vrba, Rodine, Smokuč	19. 4.	16.00	pri KS Breznica
Zamudniki			
Rateče, Podkoren, Kr. gora, Log, Gozd Martuljek, Sr. vrh	21. 4.	14.00	pri gasil. domu v Kr. gori
Dovje, Mojstrana, Belca, Zg. Radovna, Hrušica	21. 4.	15.00	pri KS Mojstrana
Javornik, Kor. Bela, Potoki	21. 4.	16.00	nasproti Vatrostalne
Bl. Dobrava, Lipce, Kočna, Podkočna	21. 4.	16.45	pri gostilni Por
	21. 4.	17.30	na park. prostoru pri Viatorju — pred spominskim parkom
Jesenice	21. 4.	18.30	pri tehtnici v Žirovnici
Moste, Breg, Žirovnica, Selo, Zabreznica	21. 4.	19.00	pri KS Breznica
Breznica, Doslovce, Vrba, Rodine			

JULIJAN O

Prav mafija je tista, ki mu ob takih prilikah sproti prišepetava vse te zaplete in neslanosti, s katerimi naj bi očel naglušno mladenco. Ne kaže torej dvomiti, da bo Julijan svoje razpravljanje o Odršenikovih prispodobah kronal s kakšnim dodatnim vprašanjem, in da bo prav to vprašanje Svetlano dokončno zmedlo. In ki se bo glasilo nekako takole: Na kaj te spominjajo »kosmata ušesa«? In: kaj ti pomeni ta pojem v ednini, kaj si predstavljaš, če slišiš reči »kosmato uho«?

V ednini, bo ponovila za njim, ko se bo končno le pripravila h komuniciranju. Pri tem se ji ne bo sanjalo, da taisti hip sodeluje pri nekakšnem mitološkem kvantitativu. Hkrati pa bo — prav zagotovo — z vsem telesom, drobnim in plašnim, začutila sevnanje idej, ki so jih malo prej tako skrivnostno zobljkovale Julijanove ustnice. Vsa zadovoljna, kakor na poletnem soncu, bo obsedela poleg Julijana. Julijanove mistične kontemplacije pa bodo medtem tekale naprej, iz znanega trikotnega »božjega očesa« bo izpeljal nov mistični pojem »božje uho«. Le-to naj bi imelo podobne lastnosti kot zloglasna troedina božja oseba: bilo bi eno samo in vendar hkrati razdeljeno v mnogoternost vseh, živih in mrtvih, delujočih in ugaslih ženskih mednožij.

Kakšno razočaranje za vse nas — tudi za Julijana — če se izkaže, da Svetlana v resnici sploh ni naglušna in da tudi ni tako počasni misli, kot smo ves čas domnevali. In če potem pride od tega, da si bomo morali priznati: krivda za nerazumevanje ni bila vedno na njeni strani. Kotičke vseh nejasnosti je mogoče kje drugje: mogoče celo v Julijanovi zavesti. Poglejmo zdaj tole: Julijan je nekega junjskega jutra — v pogovoru s Svetlano, v zelo živahnem in zafrkljivem pogovoru — omenil *karneval*. Natanko tako se je glasila beseda, ki jo je Julijan izrekel, ki pa je Svetlana »ni razumela«, — tako, kot ni razumela tudi nadaljnjih Julijanovih izjav.

Julijanu se je dan pred tem *zazdelo*, da vidi Arabca, ki koraka ob Svetlanini strani, zato je, kajpak, pomislil na karneval. Nekam neslana, staromodna in rasistična asociacija, pa kaj? Gre pa za to: Svetlana bi morda brez nadaljnje razumevanja, na kaj meri njen prijatelj s tem karnevalom, če bi bil njen ženin zares temnopolt. To pa — kljub vsemu, kar je bilo na teh straneh zapisano o tem predmetu — sploh ne drži.

Nerazumevanja med generacijama (Julijan je za dobri dve desetletji starejši od Svetlane) torej niso povzročale Svetlanine, pač pa Julijanove zmotne zaznave. V hotelski hali je zaznal Arabca, lahko da celo črnca. Prav videl ga je temnopolttega, tako, kot je znani andaluzijski pesnik videl stvari zelene. Julijan je pač knjižni človek, s tem se bo treba že kako sprijazniti. V tem primeru pa je bil tudi žrtve nekega drugega knjižnega človeka, namreč Alfonza Jelovška. Jelovšek je, kot vemo, dan pred tem pripovedoval, da se je Svetlana namerila poročiti z nekakšnim Arabcem, menda Marokancem, in da sta v ta namen že obiskala zlatarja. Razen tega je Jelovškova hči Jasna — to se je zvedelo kasneje — pripovedovala svojemu očetu, da se je njena prijateljica Svetlana na vsem lepem začela resno ukvarjati s Koranom: kajpak zato, ker se želi pred poroko seznaniti z duhovnim obzorjem svojega ženina. No, in če gre za islam, je od Bosanca do Marokanca le majhna razdalja.

Naneslo je namreč tako, da bomo prisiljeni vnesti popravke v našo podobo Svetlaninega ženina. Fant je drugi in zadnji dan svojega bivanja v hotelu K. sam prišel dol k receptor-skemu pultu in se predstavil. Bil je po postavi skoraj tak kot Julijan, mogoče malo bolj živah in bolj gibčen, s podolgovatim obrazom in precej izrazitim nosom. Julijanu se je zdelo, da je že videl precej podobnih. Kje? Na beograjskih nogometnih stadionih, med publiko, pa tudi na igriščih. Kapa in obleka, kupljena pri *Beku*, učinkuje kot nekakšna uniforma (uniforma za skrivni, nepriznani rod vojske). Pisal se je tako, da se iz tega ni dalo razbrati narodnosti: končno bi bil lahko tudi Marokanec. Kaj pa potni list, za katerega se je Julijanu zdelo, da ga je videl med dokumenti mladega zakonskega para? To je seveda težji primer. Ko je naslednji dan hotel urediti misli, je ugotovil, da pravzaprav ni bil on tisti, ki je vzel Svetlanine dokumente. Bila je Julijanova kolegica Vlasta — bržkone je opazila, da je on sam zapadel v stanje

manjše prištevnosti, zato je ona opravila uradni del njegovih nalog v zvezi s prijavo. V predalčku z dokumenti sta bili torej dve povsem navadni izkaznici, kakršne imajo pač državljani SFRJ. Fant je doma iz Sarajeva, nekaj časa je študiral v rodnem mestu, potem nekaj časa v Beogradu, končno je pristal na ljubljanski FSPN na oddelku za novinarstvo. Od kod taka vztrajnost? Rojen je bil v decembru, v znamenju Strelca. Tistih nekaj minut, ko se je pogovarjal z Julijanom, je zadoščalo, da je vpletel tudi ta motiv, namreč svoj horoskop. Povedal je, da se tega dejstva — da je Strellec — do pred kratkim sploh ni zavedal. Na to ga je opozorila znana igralka, s katero se je seznanil v internem bifeju ljubljanske Drame. Povedala mu je, da je ona sicer rojena v znamenju Device, da pa se Strelcem sploh ne more upirati. In da so proti njim (Strelcem) nemočni tudi izpraševalci, se pravi profesorji na nekaterih fakultetah. Če niso, bo ona poskrbela za to. Iz česar sledi, da mu izpiti v Ljubljani ne bodo delali težav. Zdaj, ko je spregovoril o izpiti, se je ženin priljudno nasmehnil: kljub vsemu se moram pripraviti nanje, je rekel: zato sem tudi toliko časa prebil v hotelski sobi. Čas me daje, veste, je dodal.

Govoril je hitro in razločno, slovenščina mu pri tem ni delala težav; od časa do časa je pogledal Julijanu naravnost v oči, pazljivo in neboječe, ko da hoče napraviti nanj dober vtis: zdelo se je, da vidi v njem nekakšnega Svetlaninega strica, morebitnega pokrovitelja. Govoril je tako na gosto, da nekatere stvari Julijanu sploh niso prodrle do zavesti: na primer to, da stoji pred njim poseben primer, oseba, katere »usodna nit« se je pretaknila prav skozi tisto usodno tesen, ki se ji je Julijanova (hote ali po sili prilik) izognila. Polzavestno pa je vendarle dojel tudi to — in še marsikaj. Menda je ves čas pogovora po malem opazoval študentov hlačni razporek; po tem, da se je kasneje spominjal prav te nadrobnosti, je sklepal, da se mu je pogled samogibno upiral prav v ta konec.

V tem primeru (če gre za maroško ali bosansko pripadnost) Svetlanina naglušnost ni pravi — kaj šele edini — vzrok nesporazumov, prav tako zanjo ne moremo dolžiti njene miselne počasnosti. Še tako bistra in tankoslušna punca ne bi nikoli prišla na misel, kaj se plete sogovorniku po glavi, če ji na vsem lepem omenja *karneval* — če bi s sabo pripeljala Petra Tretjega — tako je namreč zdaj sam pri sebi krstil Svetlaninega spremljevalca. Fant je bil zares ukrojen po liku Petra II. Karađorđevića, čigar podobe je videl vseh po stenah učilnic, ko je bil še šolar.

Bera Julijanovega spomina na dni, ko je bila Svetlana gostja hotela Kontinental: skromna bera; zlasti, če nam je kaj do stvarnih podatkov. Tu je podoba Petra III., ki se ob poskusih spominske obdelave kaj rada skrči na področje okrog hlačnega razporka. Ugotovitev, da je Svetlana nekajkrat prišla — sama — dol v hotelsko halo in da si je vsakokrat vzela čas za četrturen klepet. Tole »vzela čas« se po resnem pretresu izkaže kot lepa a prazna beseda, saj se Svetlana očitno ni imela kam dati, medtem, ko je njen ženin »delal« v hotelski sobi. Razen tega še kaj? Spomin na vreme, bilo je oblačno, vroče, soparno. Vroče, poloblačno, soparno? Spomin na to, da je pogosto hodil za nekaj minut ven in da se je potem malce brezglavo vračal na svoje mesto za pultom. Kaj pa ponoči? Povedati je treba, da je bil Julijan dežuren v eni izmed kritičnih *medenih* noči. Ne bi bilo čisto korektno do njega, če bi ga zdaj osumili, da je hodil — po prstih ali pa nalahno stopajoč po z dolgimi preprogami obloženem hodniku — po stopnicah in po hodniku — vse do sobe s številko to in to, v kateri se je dogajala tista *nočna mesenost*. Tisti nočni karneval, kot bi lahko vse skupaj obrnili, spreminjajoč etimologijo v aktualnost. Kaj naj bi bil iskal pred tistimi oštevilčenimi vrati, ko pa jo je lahko vendar vsak hip vprašal, kaj se med tistimi stenami dogaja? No, ne ravno vsak hip, pač pa kadarkoli med tistimi njenimi postanki ob recepcijskem pultu? Sploh pa, čemu zdaj ugibanja, ko pa je bilo jasno in na ves glas rečeno, da razpolagamo s celotnim inventarjem Julijanove zavesti? Če je to res, lahko takoj in brez sprenevedanja damo na znanje: Julijan si ni privoščil takih nočnih sprehodov. Večinoma je sedel za svojo pisalno mizo povsem negibno, kakor da bi spal z odprtimi očmi; tudi bral ni, čeprav je eno izmed v knjižnici izposojenih knjig (Sade, Fourier, Loyola) vestno prinašal s seboj na siht.

OPOMBA o mistifikacijah. Kasneje je Julijan temeljito zaslišal Jelovškovo Jasno o tem vprašanju — hotel je seveda priti na sled svojim miselnim zablodam v zvezi s Svetlaninim južnjaško-vzhodnjaškim soprogom. Med drugim je zvedel tole. V nekem pogovoru je nekdo rekel Svetlani nekaj takega kot »Človek bi pomislil, da je ženin najmanj kak Marokanec, če praviš, da je musliman, pa še to, da je iz južnih krajev,« in Svetlana je to izjavo vzela kot povod za razkrivanje svojih mlečnobelih zob. Torej jih je med prikupnim smehljanjem pokazala in rekla, ti si pa takoj pomislila, da je kak fedajin ali pa vsaj politični nasprotnik kralja Hasana II.?

Ta Svetlanina šaljiva izjava naj bi bila prvi vir vseh kasnejših dezinformacij. Ugotovljeno je, da je razen Julijana še dolga vrsta ljudi dolgo časa (nekaj tednov po *ta malem*) živela v veri, da se je Mrakova Svetlana omožila z nekakšnim Afričanom. Kasneje, ko je bil Julijan že zdavnaj na čistem glede materialne resnice, se je Svetlana prikazala na pločniku pred Mlečno restavracijo z otroškim vozičkom in v spremstvu Petra III. Julijan je slišal pripombo, »da je tisti poleg Mrakove drugi, tisti iz Maroka jo je kmalu zatem pustil«.

NADALJNJI DOKAZI o tem, da je Julijan na sploh podvržen zmotam in da tisto s Svetlaninim soprogom Arabcem ni edini primer: tu bi lahko omenili zgodbo z Julijanovim znancom Žanom in njegovim palcem. Gre za palec, ki ga (več) ni, Žan ga je namreč zgubil v napadu samomorilskega besa. V duševni krizi, katere korenine zdaj ne utegnemo raziskovati, je Žan zamahnil s sekuro, ki jo je držal v desnici (gre za levi palec). Ni si ga čisto odsekal, pač pa si ga je razmesaril tako hudo, da je bila potrebna amputacija obeh členkov. V zvezi s tem je treba poudariti, da je Žan sicer rahločuten in izredno dojemljiv za estetski videz stvari (in osebe). Zaradi svoje pohabe (v bistvu prav neznanje) je torej dvakrat trpel, prvič, ker mu je bilo neznožno vsak hip gledati lastno nepopolno levico, drugič, ker ga je pri tem trpila zavest, da je povzročitelj on sam. Vendar je vse to nekako prerasel. Ko se je konec šestdesetih let prikazal v našem mestu, je že zdavnaj našel notranje ravnotežje. Pred tem se je nekaj let vadil v umetnosti prikrievanja. Ni morda nosil kakšnih rokavic, pač pa je znal z umetelnimi gibi — kakor kak rokohitr — odvracati poglede od svoje leve. Rad je posedal po lokalih in začeljan debate s stalnimi gosti. Seznanil se je tudi z Julijanom, ki je že v tem času posedal na terasi hotela K. Minil je najmanj mesec dni, odkar sta se seznanila, najmanj dvakrat na teden sta zvečer skupaj posedala, Julijan pa nekako ni in ni opazil Žanovega palca (ki ga ni bilo): ni opazil, da kaj manjka. Na okrnjenost Žanove levega je opozorila Jasna.

ZAZNAMEK O SVETEM GOSLAČU. Tu ne gre za napačne Julijanove zaznave, niti ne bi mogli reči, da je (v zvezi z Goslačem) kriva paranoičnost Julijanove zavesti: pač pa je, če se smemo tako izraziti, paranoična zavest romana. To so seveda olepšujoče oznake za pripovedovalčovo nagnjenje k mistifikacijam.

Oseba, ki jo v tem tekstu imenujemo Sveti goslač, v resnici ni v carinski službi niti ni podvržena spiritizmu. Prej ali slej bomo morali razkriti pravo naravo motenj, zaradi katerih Goslač občasno hodi v Graščino.

(Se nadaljuje)

— Nič se ne boj. To prepusti kar meni. Morda bom le poskrbela, da bo tudi s teboj drugače, je rekla tiše kakor prej in ga pogledala, da ga je zaskrbelo pri srcu.

Aleša je zdaj zgrabilo nekaj nedoločnega, pekočega. Strahoma se je čudil, kako se je to naglo razrašalo. Je Martino doslej podcenjeval, je mar ni poznal, ali pa se mu zdaj zdi drugačna? Je prerasla njega in sebe, da tega ne more tako hitro dojeti, ali pa se je zgodilo nekaj drugega? Kako zidovi spremenijo človekove sodbe in njegov pogled. Ali je njegova moč segala kam dlje, kot do njegove notranjosti? Toda — če so zanj toliko tvegali in počenjali vse to, kar so, vendar ne more biti poti od tod. Razen dveh: da ga ubijejo, ali da to stori sam! Vsaka tretja pot bi bila njega nevredna!

Po kratkem, sunkovitem premišljevanju je tiho vprašal:

— Zaradi strahu ni treba skrbeti. Zanimivejše je drugo. Kako bi mogla poskrbeti tudi zame?

Njegov glas ni izražal upanja. Bil je preteč, trd. A tega Martina ni čutila, ni hotela čutiti. Namenoma ga je z narejeno lahkotnim in pridušnim glasom poučevala:

— Védi se čisto mirno, na videz pa kaži, da razmišljaš o popuščanju. Če boš tako ravnal, bom lahko še prišla!

Je to res rekla ona? Je to mogoče. Stisnil je zobe in s tresočim se glasom, v katerem je bila še trohica upanja, da njene besede ne pomenijo tistega, česar se boji, dejal:

— O kakšnem popuščanju govoriš? Mar veš, kaj hočejo od mene?

Martina se je prestrašila, kajti vanjo so zrle ostre, a z obupom in hkrati z upanjem prežete oči. Zbala se je, da zdaj ni upala odgovoriti takoj.

Aleš je nestrpno in proseče ponovil še enkrat:

— Ne igray se! Povej, veš ali ne?

Zdaj je umaknila pogled, boječ se, da je Aleš sploh ne bo mogel razumeti, da ne bo znal ceniti njene žrtve. Morala bo odgovoriti. V grlu pa jo je stiskalo tako, da je samo prikimala!

Aleš se je sunkovito premaknil. Je bil res tako slab poznavalec ljudi? Se je mogel zmotiti tako zelo? Jo je Wernerjevo kolesje zgnelo tako hitro in tako zelo, da je v sebi že zrela za njegovo »popuščanje«? To

IVAN JAN

62

MRTVI NE LAŽEJO

povest

ne more biti res, ni še tako daleč, ni še vse izgubljeno! Za kakšno ceno bo lahko še prišla? Za tisto, ki jo bo plačal on, ali bo plačala račun sama?

— Kdo ti je to obljubil in s čim si plačala? je hotel zvedeti takoj, da ne bi bil morda krivičen še naprej, da ga ne bi bolelo tako, kakor je to začutil zdaj.

— Ne vrtaj tako vame, drugače boš vse pokvaril! Saj veš, kdo ima tu besedo! ga je rotila Martina in obrisala mokre oči. Z ničimer nisem plačala!

Aleš se je znašel v vrtincu, da ni mogel presoditi, kje se začneja laž in kje resnica. Martina mu dotlej še nikoli ni lagala. Gledal jo je, tehtal in molčal. Rad pa bi se pognal v stražarja in se tolkel do onemoglosti, če bi tako mogel zgrabiti resnico.

Martina je zdaj segla v torbico in iz nje potegnila zavitek ter mu ga potisnila v roke.

— Rekla sem ti, da bom še lahko prišla in tudi skrbela bom zate. Vzeti to malenkost. Prinesla bi več, pa nisem vedela, če me bodo spustili sem!

Aleš je obdržal zavitek brez tistega veselja, ki so ga ob najneznatnejšem priboljšku kazali zaporniki. A zdaj ni bil lačen, sit je bil vsega. Kljub lakoti ni bil radoveden, kaj mu je prinesla. Črv dvomov in bolečin se je ob dekletovih besedah zajedel vanj. Je vedela, kaj počenja. Ali ve, kaj je povzročila s tem dejanjem? Zakaj ni pobegnila? Kako naj bi zdaj skrbela zanj? Tu je že vse preskrbljeno. On je samo še živ mrlič, ki bo po pekočih stopinjah moral hoditi vse do groba! Ona pa — skrbela bom zate! Kdo pa je lahko prišel na tak obisk? Samo taki, ki so se prodali.

Obraz mu je nevarno potemnel in zamolklo ji je očital:

— Veš, komu to pripoveduješ? Si kaj pomislila, zakaj so te spustili k meni? Oh, dekle, kaj naj ti še rečem, da ne boš tako naivna. Kaj ne veš, kakšni so tisti, ki smejo sem in ki lahko dobijo priboljške? Ti to nič ne pomeni? Le kako si izvrtila to dovoljenje?

Zdaj Martina ni več premišljevala, kajti odgovor je imela na jeziku že pripravljen.

— Če imaš koga tako rad kakor jaz tebe, si zmožen vsega!

Aleš je vzkipeł:

— Kaj se to pravi vsega! Preveč gledaš nase. Tega, kar si naredila, nisem pričakoval!

Martina je bila užaljena in ni mogla razumeti Aleševe ihte.

— Za življenje gre! Kaj to ne opravičuje vsakega koraka?

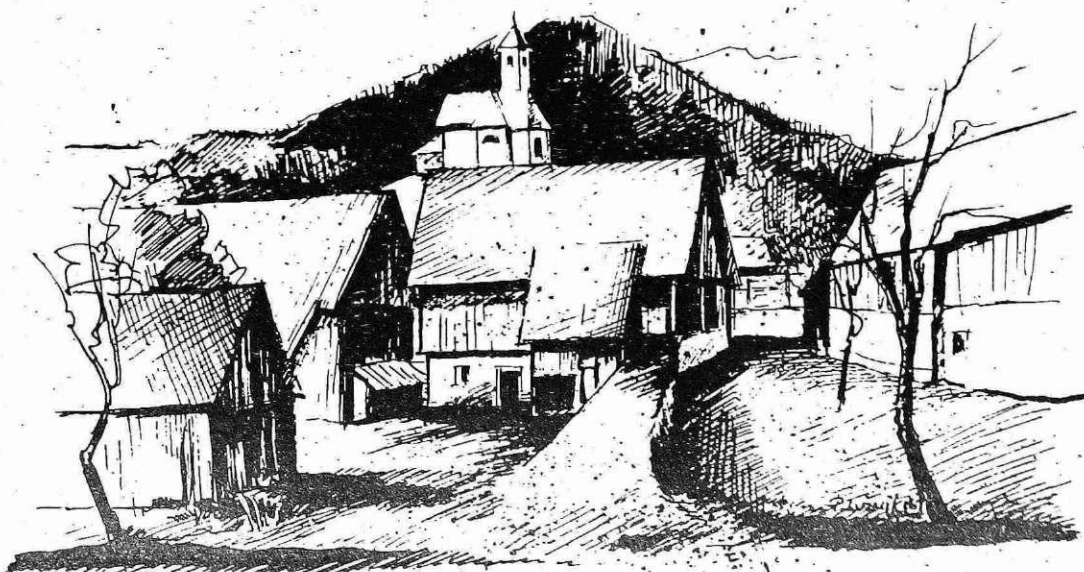
— To vidiš: za življenje! Lahko bi vedela, da me takole ne boš rešila, da me boš le grdo umazala. Bi bila zadovoljna z umazancem, slabičem, prodancem...

— Bolj kakor s spomini na nekoga, ki ga ne bo več!

— Martina! je siknil vanjo, in udaril bi jo, ko bi jo mogel. Sklonil je glavo, kakor bi ga kdo mahnil s kolom.

Dekle je pogledalo k stražarju, kajti njun pogovor je bil dolg in razburljiv. Vendar se policist ni menil zanj. Vedel se je, kot da potrpežljivo čaka, kdaj bo tega konec, zato je včasih z dolgočasno pogledal na uro in se spet zastrmel skozi okno. Ona pa je vedela, da je šla predaleč. Zato je rekla obžaljujoče in pomirjevalno:

— Saj nisem mislila tako hudo. Izzval si me, razjezil si me, ker me nočeš razumeti.



NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● **Izvršni svet OS Radovljica** je na 146. seji 8. aprila razčlenjeval stanje v nekaterih delovnih organizacijah, ki so poslovale z izgubo, in v zvezi s tem sprejel ustrezne sklepe. Seznanil se je s poročilom o pospeševanju proizvodnje hrane v letu 1985 in s programom prostorsko izvedbenih aktov v letu 1986. Sprejel je predlog dogovora o usklajevanju meril za določanje območij, na katerih se plačuje nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč. Sprejel je predlog o enotnih merilih za zagotavljanje sredstev za delo temeljnih pravosodnih organov, poleg tega pa še predlog programa dela sklada stavbnih zemljišč za leto 1986 in predlog delitve preteklih obveznosti pri opremljanju stavbnih zemljišč. Ocenil je rast osebnih dohodkov in soglašal z nekaterimi kandidaturami poslovnih organov. Sprejel je še sklep o imenovanju delovne skupine za realizacijo načrta blejske obvoznice, sklep o vojnem proračunu in se seznanil z rezultati novih ukrepov v referatu za registracijo motornih vozil na sekretariatu za notranje zadeve OS Radovljica.

● Po rokovniku OK SZDL Radovljica, ki je usklajen z rokovnikom RK SZDL Slovenije o volilnih postopkih, je predsednik občinske skupščine Bernard Tonejc sklical prvo sejo vseh treh zborov OS Radovljica 14. aprila dopoldne. Delegati četrtega mandata, izvoljeni na volitvah v marcu, so opravili volitve predsednika in podpredsednika občinske skupščine in vseh treh zborov, izvršnega sveta in člane izvršnega sveta, člane več komisij in svetov občinske skupščine ter imenovali predstojnike upravnih organov, določili skupine delegatov za zbor občin v skupščini SRS, delegate za drugo republiško kandidacijsko konferenco in se opredeljevali za volitve predsednika in članov predsedstva SRS in delegatov v zvezni zbor skupščine SFRJ.

● Na prvi seji OK ZKS Radovljica marca so delegati oz. člani komiteja za sekretarja predsedstva OK ZKS Radovljica izvolili Vasilija Komana, za izvršnega sekretarja Vlada Kovarča, za člane predsedstva pa Štefana Hajdinjaka, Vojko Kunčič, Gvida Melinka, Jakoba Repeta, Franca Selana, Leopolda Zonika in Marijo Zupan.



Kamen I (foto B. Grce)

● **Predsedstva OK ZKS Radovljica** je na svoji prvi seji novega mandata 8. aprila, dopolnilo programske usmeritve za delo občinske organizacije ZKS. Ocenili so potek volitev na območju občine in sklenili, da to za svoja okolja opravijo tudi v vseh osnovnih organizacijah ZK.

● Na 2. seji OK ZKS Radovljica pod vodstvom predsednika Janeza Smoleja so 10. aprila sprejeli dopolnitve k programskim usmeritvam za delo občinske organizacije ZKS, kot jih je predložilo predsedstvo. Sprejeli so tudi oceno poteka in izida volitev, presojali so poročilo o gospodarstvu v občini v I. četrtletju 1986, spregovorili pa so še o kadrovskih zadevah v zvezi s kandidiranjem vodilnih funkcionarjev v skupščini občine in skupščinah SIS.

● Žirija za podeljevanje občinskih priznanj in srebrnih znakov OF pri OK SZDL Radovljica pod predsedstvom Nika Fabjana je obravnavala na seji 9. aprila predloge iz krajevnih konferenc SZDL za letošnje dobitnike teh priznanj. Po odločitvi žirije bo letos ta priznanja prejelo deset posameznikov in ena šola. Člani žirije so menili, da bi morale vse KK SZDL redno podeljevati po pet bronastih znakov OF, česar pa skoraj nikjer ne delajo, zato bo predsedstvo OK SZDL na to ponovno opozorilo predsednike KK SZDL.

● Odbor za organizacijsko-kadrovsko politiko in izobraževanje pri občinskem svetu Zveze sindikatov Radovljica je na 2. seji prejšnji teden pregledal predloge iz osnovnih organizacijskih sindikatov za dobitnike srebrnega znaka ZSS za leto 1986, ki jih bodo prejeli na prvomajskem taboru na Šobcu.

● Na pobudo koordinacijskega odbora OK SZDL Radovljica za pripravo in izvedbo tekmovanj v SLO in DS so se 10. aprila sešli na posvet v Radovljici ravnatelji vseh osnovnih in srednjih šol iz občine. Govorili so o načrtih pripravah za organizacijo tekmovanj po šolah, ki morajo biti opravljena do 9. maja; rok za prijavo šolskih ekip na občinskem tekmovanju pa je 15. maj 1986.

● Po podatkih občinskega odbora ZZB NOV Radovljica je v letih od 1982 do 1986 umrlo kar 385 članov in članic ZZB NOV. Zdaj šteje občinska organizacija še 2801 člana, od teh je 1188 žensk. V rednem delovnem razmerju je le še 37 članov. Vojaških vojni invalidov je v občini 163, družinskih invalidov pa 192.

● Torbo s kurirskovo pošto so od jeseniških pionirjev sprejeli pionirji iz radovljiške občine. V vseh šolah so ji priredili lepe sprejeme in pripravili posebne svečanosti. Osrednji sprejem kurirskove pošte je bil v avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici. Več sto pionirjev je izvedlo lep kulturni program, nosilce torbe je pozdravil predsednik OO ZSMS, vse udeležence svečanosti pa predsednik OK ZZB NOV Radovljica Slavko Staroverski. Radovljiški pionirji so v Begunjah oddali torbo s pošto nosilcem iz tržiške občine.

● Izvršni svet OS Radovljica je na osnovi razprav o gibanju in družbeni kontroli cen v letu 1985 sprejel sklep, da komite za družbeno planiranje in gospodarstvo pri OS Radovljica s sodelovanju s tržno inšpekcijo do junija 1986 pripravi ustrezne predpise tudi za taksi dejavnost v občini. Na tem področju je bilo v radovljiški občini doslej precej stihije pri izvajanju odlokov in zakonov.

● Po več kot trimesečnih pripravah so se tudi v krajevni skupnosti Srednja Dobrava pri Kropi odločili, da razpišejo referendum. Izvedli so ga v nedeljo, 6. aprila. Krajanji so se odločili o že tretjem samoprispevku. Iz sredstev samoprispevkov bodo uredili cestno omrežje v naseljih Dobrave, Mišče in Lipica, uredili pa bodo tudi javno razsvetljavo in kupili gasilski kombi. Sami bodo v petih letih zbrali okoli šest milijonov, kar pa ne bo zadostovalo za program, zato računajo tudi na delež družbene skupnosti.

● Med vsemi območji v Sloveniji je po organiziranosti prostovoljnega gasilstva na prvem mestu Gorenjska. Po podatkih iz leta 1985 je bilo v gorenjskih občinah kar 125 gasilskih društev! Od teh jih je samo v radovljiški občini 34, v jeseniški pa 13. Seveda pa so tu všteta tudi industrijska društva.

● V sodelovanju z Medobčinsko gospodarsko zbornico za Gorenjsko v Kranju je Delavska univerza Radovljica že v marcu poslala vsem direktorjem OZD v občini razpis za dopolnilno usposabljanje delovodij. Ker doslej pri usposabljanju delovodij ni bilo kaj prida storjenega, tudi delovne organizacije same čutijo potrebo po tovrstnem izobraževanju svojih vodstvenih delavcev. Prvi del programa obsega pet tematskih področij od 4 do 10 ur, skupaj torej 40 ur, in končni preizkus znanja. Drugi del programa bo organizirala Delavska univerza po zahtevi naročnika tečaja.

● Po ocenah zdravnikov v dispanzerjih za borce NOB na Bledu, Bohinju in Radovljici je zdravstveno stanje borcev iz leta v leto slabše. Gre za posledice pogostejših obolenj tudi zaradi visoke poprečne starosti, ki se približuje 70 letom. Najpogostejša obolenja so bolezni gibal, srca in ožilja, dihal, sečil, živčevja, sladkorne bolezni, bolezni jeter, žolčnika, slinovke in dvanajsternika. Samo v letu 1985 so v borčevskih dispanzerjih zdravniki opravili 560 sistematičnih pregledov članov ZZB NOV v občini. Za požrtvovalno delo zdravnikov in tudi ostalega zdravstvenega osebja je občinska organizacija na programskovolilni seji v marcu izrekla javno priznanje.

● Po programu Kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini, ki ga izvaja komisija za kulturo pri občinskem svetu Zveze sindikatov Radovljica in ZKO Radovljica s sredstvi kulturne skupnosti radovljiške občine, bodo letos organizirali 24 gledaliških predstav v občini, poleg teh pa še 12 glasbenih oz. pevskih koncertov, štiri folklorne prireditve in šest likovnih oz. fotografskih razstav ter osem kino predstav v okviru filmskega gledališča. Vse prireditve bodo organizirali v 17 krajih občine, kjer so za to ustrezne prostorske možnosti. Del denarja za program bodo prispevale tudi OZD podpisnice družbenega dogovora in to: do 200 zaposlenih po 40 dinarjev in nad 200 zaposlenih po 30 dinarjev na delavca. Predvideni so tudi skupinski obiski dramskih in opernih predstav v Ljubljani.

● Delovna organizacija Slovenija ceste (SCT Ljubljana), ki od konca lanskega leta pospešeno gradi na mestu podrtega starega dela hotela Krim na Bledu nadomestni sodobni objekt, zagotavlja, da bo ta v uporabi že sredi letošnje turistične sezone, kot kaže julija. V novem prizidku, ki se lepo ujema s starejšim, pred leti dograjenim delom hotela, bo 122 ležišč, povsem obnovljena recepcija, restavracija, terasa ter samotarni in garderobni prostori. Naložbo so ocenili na 610 milijonov dinarjev.

● Po lanskoletnih pripravljajalnih delih, ki so jih opravile mladinske delovne skupine, so pred štirimi meseci delavci Gradbinca TOZD Jesenice začeli obnavljati stavbo Mladinskega doma ob obali Bohinjskega jezera. V obnovljenem objektu, vključno s starim lesenim delom, bo konferenčna dvorana, restavracija, več sejnih sob, turistične sobe s 150 ležišči in vsemi drugimi pripadajočimi prostori. Naložba v obnovu Mladinskega doma v Bohinju bo veljala okoli 300 milijonov dinarjev.

● Konjerejsko društvo Slovenije — podružnica za Gorenjsko Radovljica, je prejšnjo soboto zvečer priredilo v prostorih gostilne Kunstelj v Radovljici letni občni zbor. Poleg enoletnega poročila o svojem delu in finančnega poročila za leto 1985 so sprejeli tudi smernice za bodoče delo in izvolili nov upravni odbor društva. Udeležencem zboru je o konjerejstvu predaval izvedenec dr. Jože Habe.

● Matična knjižnica A. T. Linhart v Radovljici je lani obogatila svoje knjižne zaloge s skupaj 3.352 knjigami. Od teh jih je z lastnim denarjem kupila 3.172, druge knjižne izvode pa je knjižnica prejela v dar. Največ knjig je s področja leposlovja, in to 47,3 odstotka celotne zaloge za odrasle in 25,2 odstotka za šolooobvezno mladino.

● V najmlajši likovni galeriji Kamen v Radovljici na Linhartovem trgu so v začetku aprila odprli razstavo slik, reliefov in malih plastik radovljiškega umetnika Bonija Čeha.

● Glasbena šola Radovljica je popestrila kulturni utrip kraja z zanimivo glasbeno prireditvijo pod naslovom »Trije večeri s kljunasto flavto«. Nastopajo Mateja Bajt, Klavdija Pirc, Maja Antonič, Uroš Poljšak in Jana Zupancič, pri čembalu pa jih spremlja prof. Jožica Potočnik. Prvih so se v dvorani Glasbene šole in ob zelo odzivnem obisku prijateljev te zvrsti kulture predstavili 31. marca zvečer, drugič 7. in tretjič 14. aprila zvečer.

GLASBA IN GORE SO NJEGOVO ŽIVLJENJE IN VESELJE

Ivan Smolej se rodil 3. marca 1906. leta na Jesenicah v revni družini. Osnovno šolo je končal na Jesenicah, za strojnega ključavničarja pa se je izučil v tovarni tedanje Kranjske industrijske družbe. S petnajstimi leti je že začel služiti kruh, in tako poleg očeta delavca postal pomemben član družine.

Že kot mlad delavec se je navduševal za glasbo. Če se je le kje oglasila kakšna harmonika, je že bil zvršen. Doma so imeli citre, ki se jih je poskušala učiti starejša sestra, a se je naveličala. Ko se je izučil za ključavničarja, se je oprijel zapuščenih citer, ki so mu bile kasneje vse življenje v veselje. V tistih časih na Jesenicah ni bilo nobenega glasbenika, ki bi mu lahko pomagal pri učenju. Da bi pridobil čimveč glasbenega znanja, je pristopil k tamburaškemu orkestru. Takratni učitelj tamburašev je bil Frluga. Začel je pri bisernici, pozneje pa je po potrebi igral na vseh drugih tamburaških instrumentih, razen na berdi. Najbolj si je zapomnil poznejšega dolgoletnega znanega kulturnega delavca in učitelja vseh jeseniških tamburaških generacij Franca Dolenca. Kmalu se je naučil igrati tudi kitaro. Prav mu je prišla pri ponočnih podoknicah, ki so jih fantje igrali dekletom. Danes se Ivan tako spominja: »To so bili lepi časi, luna, glasba, pa znak na oknu, da je podoknica sprejeta ... To je bilo veselje, romantika ...«

Predvsem pa se je navduševal za citre. Kot samouk se je toliko naučil, da je kmalu postal znan citrar. Zavelelen je bil v vsaki veseli družbi, pa tudi javno je nastopal. Ko je v naše kraje pridrvela vihra druge svetovne vojne, je za javnost citre odložil.

Kmalu se je vključil v NOB in kot terenski aktivist deloval do konca vojne. Med okupacijo je le včasih privlekel citre na dan. Kadar se mu je tožilo po naši lepi slovenski pesmi, je naskrivaj, v tišini doma, v krogu svojih najbližjih »zabrenkal« kakšno domačo vižo. In to je bilo med okupacijo — vse.

Po osvoboditvi je spet citral. Presenečen je bil, da se je na Jesenicah povečalo zanimanje za učenje tega priljubljenega ljudskega instrumenta. Imel je veliko učencev. Citer so se največ učile deklice, fante pa je učil tudi kitaro. Pridobljene glasbene izkušnje so ga prepričale, da je v zboru citer potrebna tudi kitaro, ker skupnemu muziciranju daje polnozvonce. Ko so začeli njegovi učenci javno nastopati na raznih proslavah, srečanjih in prireditvah, se je zanimanje za učenje zelo razširilo. Takrat, okoli 1955. leta, so se na Jesenicah domislili, da bi na glasbeni šoli uvedli tudi pouk citer. Na žalost se ideja ni uresničila. Učni programi glasbenih šol v Sloveniji tega pouka ne predvidevajo, pa je moral samouki, tedaj že izkušeni učitelj citer, kar sam nadaljevati davno začeto plemenito glasbeno delo.

Za Smolejeve učne uspehe in nastope njegovih učencev, s katerimi je največkrat nastopal tudi sam, so zvedeli tudi v drugih krajih Gorenjske in Slovenije. Obiskovali so ga ljubitelji citer iz Kranja, Tržiča, Celja, iz raznih vasi ... Leta 1979 ga je obiskal William Kuntara iz State College v ZDA. Američan je na Bledu poslušal nastop njegovih učencev. Kot ljubitelj citer in poznavalec tovrstne glasbe je bil navdušen nad muziciranjem. Obiskal ga je, ker se je želel seznaniti z njegovim delom in načinom pouka. Ob učenju citer je Ivan svoje učence in učenke učil tudi petja. Na ta način je popestril marsikatero skladbo in naše ljudsko izročilo še lažje prenašal na učence. Za svoje delo pa nikoli ni dobil nobene priznanja. Če ne bi za njegovo dejavnost in uspehe zvedeli na RTV Ljubljana, bi ostal za večne čase anonimen in nepriznan glasbenik. Tako pa je njegov ansambel (5 citer in kitaro) 14. marca 1976 nastopil na javni prireditvi RTV Ljubljana Prvi aplavz. Takrat je tudi dobil diplomu, prvo in edino javno priznanje.

Do svojega osemdesetega leta je Ivan Smolej naučil igrati na citre več kot petdeset deklet in fantov, desetino od teh pa še kitaro. Želi si, da bi še poučeval, če bo le dobrega zdravja. Sedaj je tudi lažje učiti, saj se dobi glasbena literatura tudi za citre.

Ivan Smolej je delal kot strojni ključavničar v jeseniški železarni 40 let. Upokojen je bil 1962. leta. Upokojujev pa ga ni ločila od citer in glasbe. Še več, poleg vedno več učencev in nastopov, se je loteval tudi popravljanja starih citer. Tako je postal dober poznavalec citer. Ob delu in glasbi je že z 18. leti postal član jese-



Na proslavi dneva žena 7. 3. 1979 Kranj-Planina: Branka Smole, Joško Šturm (kitara), Tatjana Črtalič, Ivan Smolej in Majda Kovač

niškega planinskega društva. Te dni je bil najbolj vesel čestitke ob visokem jubileju, ki so mu jo poslali iz družva. V mlajših letih je prehodil vse predele Pohorja, kamniške planine, Karavanke in triglavsko pogorje. Ker je rad tudi plezal, je bil v nevarnem triglavskem skalovju nekajkrat v resnični nevarnosti. Svoji iznajdljivosti, planinskim izkušnjam in tovarišem se mora zahvaliti, da nekajkrat ni zdrsnil v kakšen prepad. Vsa ta prijetna in lepa ter nevarna planinska doživetja so ga še bolj navdihovala za glasbo. Tako je lepote planin in glasbo združil v eno

samo življenje in veselje. Obžaluje, da citre kot priljubljeni ljudski instrument niso enakovredne drugim instrumentom, ki se jih mladi učijo na glasbenih šolah.

Ob visokem jubileju želimo dobremu delavcu, zavednemu občanu, ljubitelju gora in vztrajnemu dolgoletnemu učitelju citer Ivanu Smoleju še mnogo zdravih, srečnih in uspešnih let.

Franjo Ropret

ŽENSKAM SREBRO V MARIBORU



Ženski pevski zbor Milko Škoberne, Jesenice (foto I. Kučina)

12. in 13. aprila je v Mariboru potekalo sedmo republiško tekmovanje pevskih zborov Slovenije NAŠA PESEM. Dogodek je bil nedvomno praznik slovenske pevske kulture — najbolj množičnega kulturnega področja, ki mu prav naša pesem vsaki dve leti izbira kvalitetni vrh.

Do leta 1984 so pevski zbori tekmovali s tremi pesmimi, od katerih je bila ena obvezna — predpisana. Leta 1984 pa so prvič predpisali 20-minutni program s predpisano obvezno skladbo, s skladbo iz obdobja do 1750, skladbo iz obdobja od 1750 do 1945 in eno slovensko ljudsko pesem, ostalo pa po lastni izbiri. S takim načinom tekmovanja se je seveda število tekmujočih zborov takoj znižalo. Letos se je celo zgodilo, da je tekmovanje zaradi manjšega števila prijavljenih zborov prvič potekalo le dva dni. Med tekmujočimi zbori, ki so vsa leta posegali po najvišjem številu točk, smo letos pogrešali celo APZ Tone Tomšič iz Ljubljane, ki je sodelovanje (kot še nekaj drugih dobrih zborov) odpovedal.

Letos je torej žirija v sestavi: dirigent Marko Munih kot predsednik in člani Boris Černogubov, profesor, Klavdij Koloini, zborovodja, Pavle Merku, skladatelj, Branko Rajšter, dirigent, ocenjevala štirinajst pevskih zborov: tri ženske, pet moških in šest mešanih. Žirija je ocenjevala pripravljenost izvedbe, tehnično pripravljenost zborov in tekmovalni program.

Pevski zbori, ki so dosegli 90 ali več odstotkov točk, so prejeli **zlati plaket** mesta Maribor; s tem so si pridobili prednostno pravico sodelovanja na mednarodnih festivalih in tekmovanjih oz. gostovanjih ter pomoč pri kritju stroškov izvedbe.

Pevski zbori, ki so dosegli 80 ali več odstotkov točk, so prejeli **srebrni plaket** mesta Maribor; s tem so si pridobili prednostno pravico sodelovanja na zveznih in medrepubliških festivalih in tekmovanjih oz. gostovanjih ter pomoč pri kritju stroškov izvedbe.

Pevski zbori, ki so dosegli 70 ali več odstotkov točk, so prejeli **bronasto plaket** mesta Maribor.

Tekmovalni program je bil razdeljen na štiri tekmovalne koncerte — dva v soboto in dva v nedeljo. V soboto popoldne so tekmovali ženski zbori, zvečer moški, v nedeljo pa mešani.

Naš ženski pevski zbor Milko Škoberne je letos tekmoval že petič. Enkrat je že dobil srebrni plaket (leta 1972), dvakrat bronasto, enkrat pa kakovostna raven našega petja ni bila dovolj visoka. Nazadnje smo tekmovali leta 1980 in pod vodstvom prof. Milka Škoberneta dosegli bronasto plaket. V tistem času sta življenjska moč in energija našega dolgoletnega zborovodja že usihali. Z njegovo smrtjo pa se je v zboru začela večletna kriza. Po smrti prof. Škoberneta je zbor prevzela Mira Mesarič in s tem pomagala pri zavedanju najbolj vnetih in vdanih pevke, da zbor ni propadel. Za njo je zbor prevzel Igor Majcen. Pod njegovim vodstvom smo po nekajmesečnem nihanju kakovosti dostojno izvedle jubilejni koncert ob 15-letnici. Ker pa je Majcen odšel na študij v tujino, je zbor prevzel mladi zborovodja Anton Cimperman iz Ljubljane. Po dveletnem iskanju in nenehnem izmenjavanju boljših in slabših obdobji, je dozorela odločitev: ali si postavimo nek višji cilj in vložimo vse sile v izpolnjevanje nalog na poti do njega ali ostanemo brez dobrega zborovodja. Posrečilo se nam je dobiti nekaj novih mlajših pevke, in lotili smo se zahtevnega programa za tekmovalni program. Program smo predstavili že 5. aprila na celovečernem koncertu z moškim pevskim zborom iz Brezovice v gledališču Tone Čufar na Jesenicah.

V Maribor smo se odpeljale ob 9. uri dopoldne. Tam nas je pričakala prijazna vodnica in nas odpeljala

v sobo, ki smo jo imeli na voljo za upevanje in zadnje vaje. Pokrovitelj našega nastopa je bil občinski sindikat, ki nam je priskrbel tudi malico in ob koncu nastopa poklonil grafiko za spomin. Organizatorji so se zelo potrudili, saj je vse potekalo brez napak in zastojev. Na voljo smo imele tudi 15 minut za akustično vajo v dvorani.

Ob 15. uri se je začel tekmovalni koncert. Na vrsti smo bili zadnji. Nastop smo začeli s skladbo Regnum Mundi Jacobusa Gallusa in nadaljevali z: Laudi alla vergine Maria (Giuseppe Verdi), Metuljček (Marij Kogoj), Ena sama rieč me griva (Matija Tomc), Kurir (Rado Simoniti), V pozni noči (Pavel Sivic).

Ce smo pri prvi imeli še malo suha usta od treme in pričakovanja, pa smo vsako naslednjo peko bolje. Po drugi pesmi, ki je izvajalsko najtežja, saj zahteva velik pevski razpon, smo zapele bolj sproščeno. Z izredno izvajalsko disciplino smo sledile zborovodji, ki je bil tokrat izjemno sproščen, poduhovljen miren in prepojen z muziko. Vse to je prenesel na nas in s sugestivno močjo svojih muzikalnih doživetij potegnil iz nas tisto največ, kar smo v tej zasedbi sposobne dati. Bilo je seveda tudi nekaj manjših spodrsiljav, toda z muzikalno interpretacijo pesmi smo ogreli dvorano in navsezadnje žirijo, ki nam je prisodila srebrni plaket.

Ni besed, ki bi lahko opisale naše občutke ob tej razglasitvi. Vse ure trdega dela so bile s tem poplačane, pozabljena vsa utrujenost, nervoza in manjši spori, ki vedno spremljajo priprave na taka tekmovanja. Naši obrazi so se razlezi v zadovoljen smeh, oči pa so žarele od sreče. Morda ženske to doživljamo bolj čustveno, tudi zato, ker smo skoraj vse pevke matere, žene in imamo poleg službe še delo doma, majhne otroke, marsikje bolezen v družini, zato so take vaje povezane z nešteti odpovedmi, skrbmi, hitenjem in celo s prepri doma. Vendar sta nas veselje do petja in trdna volja gnala naprej in ta dan je bil trud poplačan.

Zvečer smo poslušali tekmovalni program moških zborov. Priznati moram, da smo bili razočarani nad popustljivostjo žirije, ki je trem zborom podelila srebrni plaket (med njimi tudi moškemu pevskemu zboru Davorin Jenko iz Cerkelj), enemu pa bronasto. Naše mnenje, da so moške zore ocenjevali veliko mileje kot ženske, ni bilo osamljeno. Mnogi zborovodje so bili istih misli. Ob tem sem pomislila, da je morda tu odgovor na vprašanje, zakaj je toliko zborov odpovedalo sodelovanje. Naj bo kakorkoli, mislim, da je tekmovalje vseeno potrebno zaradi primerjave in zaradi opisne ocene strokovnjakov, ki jo dobi zbor kasneje.

Zvečer so se pevke (zaradi stabilizacijskih vzrokov) odpeljale domov. V Mariboru smo ostale le tri in dirigent. Poslušali smo še dva koncerta. Na popoldanskem so si vsi trije mešani zbori pripeli srebrni plaket (med njimi tudi Mešani študentski zbor Kamnik). Zbori, ki so peli na večernem koncertu, pa so po kakovosti razred zase in so seveda vsi trije dobili zlati plaket: APZ France Prešeren iz Kranja, MePZ Obala Koper in Consortium Musicum iz Ljubljane. Slišati te zore je izjemno doživetje, in žal mi je, da ga niso bile deležne vse pevke.

Na večerni podelitvi plaket smo doživeli še eno veselo presenečenje. ŽePZ Milko Škoberne je dobil še posebno priznanje za najboljšo izvedbo obvezne pesmi (Pavel Sivic, V pozni noči). Kot najboljši ženski pevski zbor pa nas je komisija predlagala

za nastop na koncertu, kjer se bodo predstavili štirje najboljši pevski zbori s tekmovanja. Koncert bo v organizaciji Cankarjevega doma v soboto, 19. aprila, v Slovenski filharmoniji. Peli bomo v družbi z moškim pevskim zborom Vinko Vodopivec iz Ljubljane, APZ France Prešeren iz Kranja in MePZ Obala Koper.

Vse to veselje ob plaketi in priznanjih pa nas vendarle ni oprijalo. Tu so že načrti za naprej. Plaketa obvezuje. Ne samo ohraniti tako raven, želimo si jo izboljšati. Imamo dirigenta, ki je dokazal, da sodi v vrh in je sposoben narediti še več. Toda zato je tudi opravičen zahtevati boljše možnosti. Prvo in najvažnejše je dobiti še več mladih in dobrih pevke. Vabimo vse, ki so pele v mešanem zboru Blaž Arnič, da se nam sedaj, ko njihov zbor ne deluje, pridružijo. Veseli jih bomo. Seveda pa so dobrodošle tudi vse druge. Hkrati si želimo tudi več širše družbene podpore. Zahvaljujemo se vsem delovnim organizacijam, ki so nam denarno pomagale pri pripravah na tekmovanja, tekmovanju in nakupu nove garderobe. Zahvaljujemo se tudi vsem zvestim poslušalcem, ki so prejšnjo soboto napolnili dvorano in nas nagradili z aplavzom. Želimo pa si več podpore tudi v samih občinskih vrhovih. Pri tem mislim zlasti na moralno podporo z obiski koncertov ter pomoč pri reševanju problemov s pevsko sobo, pridobivanjem novih pevke (kar je pogoj, da zborovodja začne novo sezono). V štajerskih in primorskih občinah so vse občinske strukture (gospodarske in družbenopolitične ter kulturne) zainteresirane za urejanje problemov v pevskem zboru, ki je kakovosten in ima določeno tradicijo. Pri nas pa je bilo do sedaj prepuščeno nekaterim zanesenjakom, ki odpravljajo probleme, kot vedo in znajo. Jesenice so imele včasih moški zbor, pa je propadel; imele so mešani zbor, pa je propadel. Menda ne bomo dovolili, da se isto zgodi z ženskim zborom? Ali je Jeseničanom res vseeno, če imamo kvaliteten pevski zbor ali ne? Zagotovo so na Jesenicah in v okolici še pevke, ki poznajo tiste lepe občutke, ki ti jih lahko pričara petje. In naš čas bo vse bolj potreboval skupine, ki jih družijo zavzetost, veselje do nečesa. Veselje, ki ne sprašuje ne za čas ne za denar. Zavzetost, ki dela iz nas boljše ljudi.

Stanka Mencinger

Jaka Čop z barvnimi diapozitivi na Hrušici

V krajevni skupnosti Hrušica v zadnjem času skrbijo za pestrejšo kulturno dejavnost. Člani DPD Svoboda Ivan Krivec so ob 8. marcu pripravili zares uspešno proslavo in razstavo ročnih del, v začetku aprila pa so uprizorili mladinsko igro Kako je Jurček preganjal strahove. Predvsem si prizadevajo, da bi delo in življenje v domu družbenih organizacij bolj zaživelo in da bi si prireditve ogledalo čimveč krajanov.

V soboto, 19. aprila, pa na Hrušici ponovno pripravljajo prijeten večer. V goste bodo povabili znanega planinskega fotografa Jaka Čopa, ki bo z barvnimi diapozitivi predstavil lepote naših gor. Naslov predavanja bo Raj pod Triglavom, začetek pa bo ob 19. uri v mali dvorani Doma družbenih organizacij. Organizatorji pričakujejo, da bo odziv med krajani dober ter da bodo ob barvnih diapozitivih in prijetni spremljajoči besedi avtorja spoznali marsikak lep planinski kotiček na območju triglavskega pogorja.

J. R.

XIII. mednarodni festival amaterskega filma

Od ponedeljka, 14. aprila dalje na Jesenicah poteka XIII. mednarodni festival amaterskega filma, ki se ga udeležujejo amaterski filmski ustvarjalci iz Avstrije, Belgije, Bolgarije, Brazilije, Finske, Italije, Irske, Madžarske, Malte, Sovjetske zveze, Španije, Velike Britanije, Zvezne republike Nemčije in Jugoslavije. Organizacijski odbor vas vabi še na naslednje prireditve:

CETRTEK, 17. aprila, ob 19. uri, na predvajanje izbranih dokumentarnih, igranih, žanrskih in animiranih filmov,

PETEK, 18. aprila, ob 19. uri, na svečano otvoritev festivala s krajšim kulturnim programom, ki ga bo izvajal moški vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica, in s predvajanjem izbranih filmov,

SOBOTA, 19. aprila,

— ob 15.30 na predvajanje športnih in planinskih filmov,

— ob 18. uri na zaključek festivala s krajšim glasbenim recitalom, ki ga bosta izvajali flautistka Barbara Mikula in pianistka Beti Demšar-Zupan, s podelitvijo nagrad in predvajanjem najboljših filmov.

Vse prireditve bodo v dvorani gledališča Tone Čufar na Jesenicah. Vsi predvajani filmi so izdelani v barvni tehniki in s tonskim zapisom.

Letošnji festival je posvečen 45-letnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda in 45-letnici vstaje slovenskega in ostalih jugoslovanskih narodov.

Pokrovitelji festivala so: Občinska konferenca SZDL Jesenice, Konferenca osnovnih organizacij zveze sindikatov Železarne Jesenice in Zveze kulturnih organizacij Jesenice.



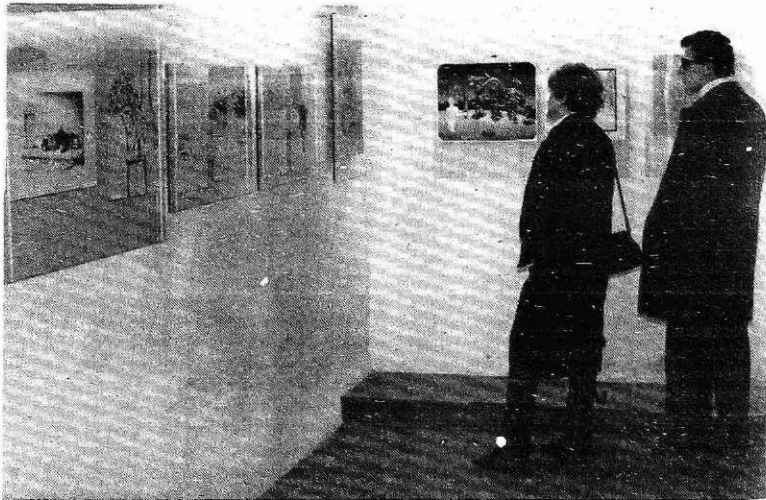
Pretekli teden je petčlanska mednarodna žirija XIII. mednarodnega festivala amaterskega filma v sestavi Naško Križnar, Ingrid Jerebica, Metka Košir, Karel Telepecek in Tone Konobelj pregledala in ocenila okrog sto filmov šestdesetih klubov iz naslednjih držav: Sovjetske zveze, Finske, Zvezne republike Nemčije, Malte, Velike Britanije, Španije, Brazilije, Bolgarije, Belgije, Avstrije, Irske, Italije, Madžarske in Jugoslavije. Žirija je tudi podelila nagrade in priznanja najboljšim avtorjem in kino klubom. Tako se je na Jesenicah uradno začel mednarodni filmski festival.

A. Kerštan



V petek, 11. aprila je bila v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah otvoritev razstave akademskega slikarja Hermana Gvardjančiča iz Reteč pri Škofji Loki. Razstavo je otvoril predsednik Zveze kulturnih organizacij Jesenice Joža Varl, krajši glasbeni recital pa so izvedli učenci Glasbene šole na Jesenicah. Razstava bo v Doliku odprta do vključno 23. aprila letos.

A. Kerštan



V galeriji Kosova graščina na Jesenicah je bila v petek, 11. aprila, odprta razstava Mednarodne galerije karikature z naslovom »Mi za mir«, ki jo je pripravil makedonski časopis za humor in satiro OSTEN iz Skopja.

A. Kerštan

Dopisujte



NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Iris MURDOCH: Črni princ. Založba Obzorja 1985.

Preden začneš pisati roman, moraš ustvariti pripovedovalca. Se bralci tega sploh kdaj zavemo? Smo presenečeni, če opazimo, da pravzaprav o stvarih vemo več, kot o osebah, ki je hkrati udeležena v dogodkih in nam o njih poroča? To metodo (da je občinstvo »pametnejše« od junaka) je uporabil že Sofokles v Kralju Oidipo. Kadar kritiki in teoretiki govorijo o tem prijemu, uporabljajo termin **nezanestljivi pripovedovalec**.

Tudi angleška pisateljica Iris Murdoch si je v pričujočem romanu zamislila »nezanestljivega« pripovedovalca. Junak-pripovedovalec Bradley Pearson pa je, kot bomo videli, kot poznavalec resnice le deloma nezanestljiv. Na koncu romana, ko se bo pred nami odprlo klasično vprašanje kriminalnega romana »kdo je morilec, bomo raje verjeli njemu kot drugim. V nekem smislu je treba vzeti na znanje, da je to, o čemer bomo, resnica in ne izmišljotina; sicer se nam premišljevanje o tem preveč zaplete.

Kakšen je torej naš junak? Davčni uradnik v pokoju, razen tega pa pisatelj. Svoje življenjsko delo bo kajpak napisal šele potem, ko bo do konca preživel dogodke, o katerih tu bomo. Bradley — imenujmo ga kar po imenu — je samotarski človek. Kadar brani svojo samoto in neodvisnost zna biti začuda odločen. Nekeč v sivi davčini je bil poročen, kasneje je živel kot samec, se družil s prijateljem Arnoldom — uspešnim piscem šund romanov, pa z njegovo ženo in hčerko. Če dobro premislimo, je pred nami spet ena izmed nešteti različic don Kihota. Avtoričino novatorstvo je v tem, da je samotarja, romantičnega, slabega poznavalca ljudi (pravzaprav ljudomrzneža?) izbrala za pripovedovalca. In morda za glasnika svojih najskrivnejših misli?

Začne se s tem, da bi se Bradley rad umaknil v samoto, »kjer bo lahko pisal«. Junak obrača, avtor obrne: v hišico ob morju se mu bo posrečilo priti šele na koncu vseh peripetij. Ni mu bilo usojeno, da bi se izognil vrvežu življenja. Najprej mora miriti prepir med Arnoldom in njegovo ženo, nato ga slednja začne zapeljevati. Nikoli ne bomo zvedeli, ali za šalo ali zares. V istem času se vrne iz Amerike junakova nekdanja žena, ki je pred kratkim odšla: tudi ona si ga lasti. Zmešnjav in motnjav pa s tem še ni konec: v Bradeyevu samostojnem gospodinjstvu se vsili njegova sestra, ki je pobegnila od svojega moža in kaže znake duševne zmedenosti, hkrati z njo pa Bradeyev svak, faličan zdravnik in alkoholik. Zavedati se je treba, da so tudi veliki romani pisali preteklosti na podoben način zgoščali resničnost in tako grešili zoper realistično verjetnost.

Sicer pa gre za tipično komedijsko stvarnost. Nesrečni junak je po volji žensk, ki so se nagnete okrog njega (pa tudi po zaslugi obeh možkih — zdravnika in pisatelja) vpleten v resnično, se pravi v umazano, dvoumno, karnevalsko življenje. Nekatere na vrhuncu bo doživel notranjo preobrazbo: ko bo, sam ne bo vedel ne kdaj ne kako — izroččen v oblast resnične (velike) ljubezni, bo na vsem lepem postal bolj življenjski. Ljudje mu ne bodo več zopni, zdaj jih bo razumel. Zdjaj bo lahko o njih pisal — in kot pripovedovalec bo čedalje bolj zanesljiv.

Prebrisani bralec pa bo za vsem tem morda zasluhlil obise pisateljičine notranje drame. Romana konec koncev ni napisal Bradley P., pač pa avtorica, ženska, ki je morda njegovih let, ki jo morda prav tako daje starostno ljudomrzništvo, usihanje interesa za druge ljudi? O njenem lastnem preobratu pravi tudi dejstvo, da je roman od Bradeyvega prerodenja naprej čedalje bolj mikaven. No, vse kar smo doslej povedali, je prikazano z Bradeyvega stališča; to utegne biti tudi zmotno, pa vendar se zdi, da je avtorica na njegovi strani, kljub temu, da se hkrati zaveda vseh izkrivljanj.

Opravka imamo z večglasnim romanom. Bradeyevemu poročilu o dogodkih so na koncu dodani še pripiši drugih preživelih oseb. Zdjaj lahko primerjamo: kljub Bradeyevemu čudaštvu je bil samo on zmožen videti tudi to, kar njemu samemu ni v prid. Vsi drugi se branijo, agitirajo za svoje lastne samoljubne vizije. Vzorec je pri vseh isti: nisem jaz snubila njega, pač pa je on mene — torej sem jaz boljša.

Kako je mogoče v drugi polovici našega stoletja napisati zanimiv in resen roman, ki se ne meni ne za politiko, ne za sociologijo ne za ekonomiko? Očitno je, da se zanimanje

resnih avtorjev vrača k prastarim temam. Vzemimo samo naslov. Kdo je črni princ? Šele proti koncu se ponudi nekakšen odgovor. Bradeyeva mladostna ljubica se preobleče v črnega Hamleta in mu s tem razvname kri. Te igre preobleke ne bo mogoče do konca razvozlati. In vendar: ta deklica, ta Hamlet je princ iz pravljice o Sneguljčici. Bradey je v prvem obdobju dejanske nekakšna speca Sneguljčica. Vse gre po pravilih: v modernem romanu se mit vrača v na videz ironični preobleki.

Pred nami je torej nenavadno kompleksen tekst, tu sem le bežno nakazal, kaj lahko bralec v njem išče. Če hoče, ga lahko bere tudi naivno, kot napet razvedrilni roman. Pa tudi kot ganljivo, saj fina ironija

ne uničuje čustvenih poudarkov. Ironija je tu le zato, da zadosti objektivnosti. Da omogoči obstoj različnih resnic. Avtorica nam daje slutiti, kdo je njen skriti favorit, pa vendar ostaja tekst do konca odprt. Konec koncev bo celo sodišče razsodilo proti junaku in v prid njegovim obrekovalcem.

Tudi sam bom posnemal njeno odpornost. Ne bom rekel, komu pripočam Črnega princa. Ne upam si prerokovati, komu bo všeč. Čim več strani bo kdo prebral, toliko bolj verjetno je, da ga bo potegnilo za sabo. Veselilo me bo, če bom naletel na braleca, ki ga bo očarala ta globina in večpomenskost, tako kot je očarala mene.

M. H.

Odlomek iz knjige

Z Rachel sva se objemala v veži. Stala sva pred barvnim steklom vhodnih vrat, zraven stopnišča, ob barvni sliki gospe Siddons, ki sem jo dobro videl skozi grmovje rdečega žarenja Rachelinih las. Pred očmi se mi je še zmeraj motil prizor, ki se mi je ponudil, ko je odprla vrata. Obraz, ki se je prikazal, si je vidno oddahnil, ko me je zagledal. Kakšen izjemen občutek je, če te nekdo sprejme s takšnim veseljem. Veliko ljudi ne bo v življenju nikoli občutil, kakšna toplota zajame človeka, ko je tako dobrodošel. Prijetno počutje pa je imelo opraviti tudi z Rachelinimi leti, utrujenostjo in z vsem, kar je pričalo, da ni več mlada.

»Pridi, greva gor.«
»Rachel, rad bi se pogovoril...«
»Pogovarjava se lahko zgoraj. Ne bom te pojedel.«

Prijela me je za roko in vodila po stopnicah. Naslednji trenutek sva se znašla v spalnici, kjer sem videl ležati Rachel na postelji, kot da je mrtva. Belo rjuho je imela potegnjeno čez obraz. Ko sva prišla v sobo, je Rachel zastrla okna, odšla k postelji in odgnila zeleno svilen posteljno pregrinjalo.

»Tako, Bradley, sedi k meni.«
Okorno sva sedla in se nestrpnost ocenjevala. Pod roko, ki je kot mrtva in nepotrebna obležala na postelji, sem začutil grobo tkanino odeje. Slika tople dobrodošlice je zbledela. Togo sem sedel. Bil sem zmeden in zaskrbljen.

»Ne boj se, samo dotakniti si te želim,« je rekla. In res se me je dotaknila s konci prstov. Nežno mi je drsela po obrazu, ustnicah, vratu in la-
seh, kot da sem dragocena in sveta podoba.

»Rachel, zavedati se morava vsega, kar počenjava. Želim dostojanstvo.«

»Vem, občutek krivde bi škodoval tvojemu delu.« Z blazinicami prstov mi je nežno zaprla veke na očeh.

Sunkovito sem poskočil. »Rachel, zakaj počneš vse to? Zato, da bi se maščevala Arnoldu?«

»Ne, čeprav je morda imelo vse skupaj svoje korenine v maščevanju ali samoobrambi, s katerima sem ga želela prizadeti. Nejasnim občutkom je sledil neprijeten dogodek, ki si mu bil priča, saj veš, ko sva se znašla v tej sobi. Nenadoma si bil znatraj ograje. Dolgo te poznam in čutim, da si že od nekdaj v mojem življenju igral neko posebno vlogo, čeprav niti sama ne vem natančno, katero. Bil si vitez s posebno nalogo. Moj vitez, ki mi je silno potreben in dragocen. Zmeraj sem te cenila in spoštovala tvoje mišljenje. Zame si mešanica nedosegljivega puščavni-
ka in asketa...«

»In damam je še posebno všeč, če lahko zapeljejo asketa.«

»Morda. Imaš občutek, da te zapeljuje? Jaz pa delam samo tisto, kar mi je usojeno. Sicer bi raje umrla kot preživela ponižanje. Čutim, da je sveto, kar počneva.«

»Vse skupaj je presneto nesveto.«
»Tudi ti si vmešan, Bradley. Kar poglej se, kako globoko si že zabredel!«

»Sva navadna človeka srednjih let.«

»Jaz že nisem navadna ženska.«
»Jaz pa sem naveden povprečnež. Sem tudi starokopiten. Zraven tega si žena mojega najljubšega prijatelja. Ni v navadi, da bi človek imel...«

»Kaj?«
»Imel kakršnekoli odnose.«

»Ali ne razumeš, Bradley, da že imava odnose? Raje vzemi pamet v roke in razmisli, kaj bova storila. Bradley, zelo mi je všeč, če se prepirava.«

»Vsi vemo, kje se končajo pričkanja.«

»Med rjuhami.«
»Moj bog, obnašava se, kot da sva stara osemnajst let.«

»Osemnajstletniki se ne pričajo o takšnih stvareh.«

»Zakaj si ne priznaš? Neumnosti

počenjaš zato, ker se je Arnold spsal s Christian. Ali imata ljubezensko razmerje?«

»Ne vem, pa tudi zanima me ne.«
»Še zmeraj ljubiš Arnolda, kajne?«

»Oh, seveda. Ljubim ga, da vendar to ne igra nikakršne vloge. Predolgo se je igral z menoj. Njegovega tiranstva imam zadosti čez glavo. Potrebujem novo ljubezen. Nekoga, ki je zunaj Arnoldove kletke...«

»Sklepam, da ženske tvoje starosti...«

»Oh, ne načenjaš zopet tega, Bradley!«

»Saj ne veš, kaj sem hotel povedati. Razumem, da si ljudje želijo sprememb, vendar mislim, da bi bilo pametnejše, če se ne bi spuščala v nobeno...«

»Bradley, dovolj si razgledan, da bi me moral razumeti. Komu je mar, kar počneva?«

»To ni res. Ves čas si zagotavljava, da ne bova opeharila Arnolda. Pomembno je, kaj počneva.«

»Ali se bojiš Arnolda?«
»Pomisli sem, »Da.«

»Potem pa je že zadnji čas, da se strahu pred njim otreseš. Moj dragi, mar ne vidiš? Ravno v tem grmu tiči zajec. Pomagala ti bom, da premagiš strah. To je tudi bistvo mojega viteza. Ko te bom osvobodila, bom tudi sama svobodna. Videl boš, da boš odrešen okovja. Zakaj, misliš, ne moreš pisati? Zato, ker si preponižen, zadržan in preboječ. Ne upaš si sprostiti svojih čustev. Vse, kar govorim, se nanaša izključno na tvoje duševno stanje.«

O tem, kar je pripovedovala, sem često tudi sam razmišljal. »Torej se bova ljubila samo duhovno?«
»Oh, Bradley, najih pogovor naju ne bo nikamor pripeljal. Sleciva se.«
»Sedela sva postrani. Nisva se dotikala, samo občasno so me rahlo potrebljale blazinice njenih prstov. Njen dotik je bil po vsem mojem telesu. Trepljala me je po zavijkih suknjica, ramenih in rokav, kot da me hoče uročiti.«

Rachel se je obrnila. Z enim samim potegom, ki je uravnaval vse druge, je slekla bluzo in nedrček. Bila je gola do pasu in me z zanimanjem opazovala. Stvari so se nenedoma povsem spremenile.

Kri ji je udarila v lica in postala je neodolčna. Imela je okrogle in polne dojke z ogromnimi rjavimi bradavicami. Sleceno telo je tako zelo različno od oblečenega. Rdečica ji je z lic planila po vratu navzdol in zbledela šele v velikem lisastem veju porjavle kože, ki se je zgubila nekje med dojkami. Njeno telo je dihlo s skrivnostjo skrbno varovane čistosti. Vse v meni je govorilo, da tega ne bi bila smela storiti. Že zelo dolgo je bilo od takrat, ko sem zadnjič videl razgaljene ženske prsi. Buljil sem vanje, vendar se nisem premaknil.

DOMISLICE IN REKI V ŠALJIVI PREOBLEKI

Poklicani in ne poklicani organizatorji petelinjih bojev poskrbijo za preobrazbo kokošnjaka: v njem ni več časa za opravljanje naravnega kokošjega poslanstva!

Slečejo se kraljičine: in izpod prhe stopijo mrhe rožnato mesenih spominčkov...

Točno je vedela, kam meri, ko je preluknjala tarčo.

... in spet tako navzdol-po dolgih, kamnitih stopnicah boga življenja: kjer je kaplja znojna, m o č, rahel dihecupanje, brleča lučka-ljubezena... Dokler ne začuti mo strahnega smisla v veliki majhnosti — in se povrnemo k starim modrostim.

Benjamin Gracer

ZABAVNA KRIMINALKA ZA KONEC GLEDALIŠKE SEZONE

V soboto, 12. aprila, je bila v amaterskem gledališču Tone Čufar na Jesenicah zadnja premiera v tej gledališki sezoni. Uporizarili so komično kriminalko Osem žensk Roberta Thomasa, v režiji Petra Militarova.

Avtor Robert Thomas, gledališki igralec, dramaturg in scenarist, je bil rojen 28. septembra 1930 v Gopuju, Francija, kjer se je tudi šolal. Od 1947 je bil gledališki igralec v Parizu, 1960 pa je že napisal prvo gledališko delo. Sodeloval je z različnimi režiserji in dramaturškimi ekipami za gledališče in film. Je avtor več kriminalistično-satirčnih del, groteskno oblikovanih. Scenski efekti njegovih del so zelo učinkoviti. Nekatere njegove drame so bile scenariistični predtekst za Hitchcockove filme. Od 1970 je direktor Teatra Edvard VII.

Kot pove že naslov kriminalke, igrajo samo ženske. V jeseniški igri nastopajo: Tatjana Košir kot Gaby, elegantna dovršena buržujka. Rada ima svoje obdobje, svoji dve hčerki, svojega ljubimca; Magda Flander kot Suzon, starejša hči, lepa, sveža, šarmantna. Studira v Angliji, zato je zelo moderna, pa tudi noseča: Urška Hlebec kot mlajša hči Catherine, izrazita predstavnica »novega časa«. Rada po cele noči bere kriminalne romane. Imajo jo za nekakšnega družinskega klovna. Temperamentna, brezobzirna, razuzdana, agresivna: Vera Smukavec kot Mamy, poželjanka, večno misli na svoje akcije in denar. Pri svoji hčeri (Gaby) je našla zavetje. Obožuje vse svoje (vsaj tako prikazuje), Lidija Bitežnik kot Augustine, Gabyjina sestra, večno se pritožuje in tarna. Ni poročena, ker ni mogla najti moža. Zaredi tega njenega neuspeha terorizira vso družino: Mira Bolte kot Shanel, šarmantna gospa, vzgojila je Suzon in Catherine. Imajo jo za člana družine. Ve za veliko majhnih in velikih skrivnosti, a jih nikomur ne pove. Poštena žena je; Simka Kičič kot Luise, sobarica, lepa in privlačna, zelo drzna, svojeglava, zelo eksplozivna; Mojca Stigar kot Pierette, lepa žena, bivša striptizeta, žrtev moških.

Tako bi v najkrajših stavkih lahko predstavili to dinastijo osmih furioznih žensk, ki so želele »vladati na tem svetu«. V tej kriminalki je tako tudi bilo, čeprav ves čas igra glavno vlogo nevidni mož. Marcel, Gabyjin mož, je živel obkrožen z osmimi ženskami. Boril se je proti njim, vendar so bile močnejše. V predbožični noči se je pred osamljenim Marcelom začela skrivnostna parada osmih žensk. Vse pa je videla in slišala Catherine, ki je bila skrita v očetovi sobi. Tašča — Mamy — Marcelu ni hotela pomagati v poslovni zagati. Zla Augustine se je prišla priložovat in opravljati druge. Vendar to še ni bilo tako slabo... Ob polnoči pride Gaby, njegova žena. Obvesti ga, da ga zapušča in odhaja z drugim. Vulgarna in nesramna zvodnica Luise pride in zahteva denar. Kar ne uspe njej, uspe Pierette, ki mu izmuzne dvesto tisoč frankov. Na koncu nočne parade pride hči Suzon in mu pove, da je noseča. In ob vsem tem naj Marcel zaspi, če more! Nato se pokaže do tedaj skrita Catherine, in igra se začne...

Mogoče bo kdo rekel, da je delo zastarela kriminalka, ali pa da je celotno nastalo po modelu slabe kriminalke. Pa ni tako. Thomasov tekst za osem žensk izvaja na odrih najbolj

znanih gledališč. Tudi razplet ni vnaprej znan, če seveda dela nismo prebrali. Jeseniške igralko so Osem žensk zaigrale kot psihološko komično kriminalko. Dejstvo, da je bil v pretekli noči v njihovi hiši — v njihovem skupnem domu, umorjen mož, oče, sorodnik, ljubimec, da so ženske odrezane od najbližjega naselja, da so psi čuvaji zastrupljeni, da je telefonski priključek prerezan, da je morilec tu med njimi, v hiši, je ženske spravilo do histeričnega obupa. Izpovedi in laži ogroženih žensk so vseskozi tekale, napeto, prefinjeno, zanimivo, s presenetljivimi medsebojnimi obtožbami. Kaj vse človek izpove, če ga neka nevidna sila postavi ob zid in ga ogrozi, smo videli prav v tej komični kriminalki. Strah, negotovost medsebojna obtoževanja prinesejo na dan vso človeško hinavščino. V taki igri je vse mogoče, saj vse nenavadno postaja zanimivo, srhljivo, zapleteno, z napetostjo, ki spontano rase do izbruhov jeze, prezir, zajedljivosti, vse to pa povzroča globoko moralne padce. Vse igralko so prikazale osem odličnih enakovrednih igralskih vlog, ki so gledalce držale v napetosti do konca predstave. Z izredno refiniranimi, mrzlimi, brutalnimi odskrimi postopki in igralsko eruptivnostjo ter medsebojnim maščevanjem in sebičnostjo so igralko dogajanje vodile na rob krutosti.

Režija Petra Militarova je bila vsekakor natančna in jasna, povezana s svojevrstno, dramatično domselnostjo. Režiserju je uspelo osem žensk zanesljivo ujeti in do konca zadržati v mračnem kontekstu komične kriminalke. Očitno je izkoristil prijetno vzdrušje osmih navdušenih, groznih, prebrisanih in čudovitih protagonistk, ki so mu bile z odlično uigranostjo izredna podlaga za režijske variacije in ekshibicije ter za uspešno krmarjenje v najrazličnejših situacijskih zapletih. Pomagala mu je tudi zelo uspešna scenografija, ki je za dogajanja na odru pripravila in opremila dovolj funkcionalnega prostora za vse igralske razsežnosti, ki so jih izvrstno spremljali glasbeni in svetlobni vložki.

V predstavi sodelujejo še: Štef Potočnik — scena, Lidija Stransky — glasbena oprema, Vanda Klemenc — kostumi, Ivanka Leskover — šivilja, Pavli Torkar in Marjan Jazbec — luč, Ludvik Erjavec — rekviziti, Draga Skvarč — šepetalka, Darko Kmet — inšpicier in Marjan Gogala — odski mojster.

Vsi omenjeni imajo zasluge za soliden konec letošnje gledališke sezone.

Franjo Ropret

TEKOČI RAČUN

»Veš, da sem se že čisto navadil na brezgotovinsko poslovanje.«

»Ali imaš tekoči račun?«

»Kje neki! Od petega do petnajstega v mesecu sem navadno brez gotovine.«

NAŠI ZBORI OB 45-LETNICI OF IN 45-LETNICI VSTAJE

Letošnji srečanja odraslih pevskih zborov in mladinskih pevskih zborov, ki ju vsako leto organizira Zveza kulturnih organizacij Jesenice in ki bosta prihodnji teden, letos posvečajo 45-letnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda in 45-letnici vstaje slovenskega in ostalih jugoslovanskih narodov. Ta srečanja nimajo tekmovalnega značaja, temveč dajejo vpogled v razvoj in kvalitetni napredek zborovske dejavnosti v občini in poskušajo vplivati tudi na izbor ustrezne glasbene literature.

Najprej se bodo v petek, 25. aprila, ob 17. uri srečali v prireditveni dvorani osnovne šole Tone Čufar na Plavžu mladinski pevski zbori, ki delujejo pri šolskih kulturnih društvih v osnovnih šolah, in zborček cicibanov, ki deluje pri Glasbeni šoli Jesenice. Predstavilo se bo dvanajst pevskih zborov, v katerih prepeva skoraj 600 najmlajših pevcev in pevcev jeseniške občine. Vsak zbor se bo predstavil s tremi skladbami, od katerih mora praviloma biti ena z borbeno-partizansko vsebino, druga iz kulturne dediščine (starejša literatura) in ena iz sodobne slovenske glasbene literature.

Naslednji dan, v soboto, 26. aprila, pa se bodo v dvorani kulturnega doma Julke in Albina Fibernik na Javorniku ob 19. uri srečali odrasli pevski zbori jeseniške občine, kot gost pa bo sodeloval moški pevski zbor iz Zabnice — Kanalska dolina v Italiji. Skupaj z gosti se bo predstavilo sedem odraslih zborov, in sicer vsak s

štirimi pesmimi, ki morajo praviloma zajemati glasbeno literaturo z enako vsebino kot mladinski zbori. V zborih, ki se bodo predstavili, prepeva več kot 180 pevcev in pevke.

Srečanje odraslih pevskih zborov bo hkrati tudi osrednja občinska proslava ob 45-letnici ustanovitve Osvobodilne fronte in 45-letnice vstaje. Poleg slavnostnega govora bodo razglasili tudi letošnje prejemnike občinskih srebrnih priznanj Osvobodilne fronte.

Prav gotovo si lepšega proslavljanja dveh, za našo zgodovino odločilnih in izjemno pomembnih dogodkov ne moremo zamisliti, kot je nastop skoraj 800 pevcev in pevke jeseniške občine, ki razdajajo ogromno svojega prostega časa za zborovsko dejavnost, za razvoj glasbene kulture v občini. Prav gotovo bo ta velika kulturna manifestacija deležna tudi ustrezne pozornosti delovnih ljudi in občanov.

OBČINSKI PROSPEKT IN NADALJNJI RAZVOJ TURIZMA V GORNJESAVSKI DOLINI

Na letni skupščini Turistične zveze Jesenice, ki je bila 5. marca v Kranjski gori, so izvolili nov devetčlanski izvršni odbor in tri člane v nadzorni odbor, sprejeli program delovanja in financiranja občinske turistične zveze. Dogovorili so se o prispevku za ureditev smučarskega poligona Podkoren, obnovi in povečanju hotelskih ter penzionskih zmogljivosti v Gozd Martuljku, nadaljnjem urejanju smučišča od Podkorena do Planice, financiranju in izdaji prvega reprezentativnega turistično-propagandnega prospekta občine Jesenice in drugem.

Na konstituantni seji, bila je 7. aprila, so za predsednika izvolili Mirka Ramuša, za podpredsednika Boža Resmana, za tajnika Branka Blenkuša, za predsednico nadzornega odbora za Mileno Markelj. Sklenili so, da bo TD Kranjska gora dobila vsa zbrana sredstva za financiranje turistično-propagandnega prospekta. Tiskali ga bodo v Gorenjskem tisku v Kranju. Navzoče so seznani z potekom ustanavljanja Turistične poslovne skupnosti v Kranjski gori. Pripravljen je ustrezen sporazum, ki je sedaj v podpisu pri tiskarjih, ki bodo pristopili. Predstavnica skupščine občine Jesenice je navzoče seznanila z višino turistične takse prihodnje leto.

Za predsednika ocenjevalne komisije v akciji Izbiramo najbolj urejen kraj v Sloveniji so izbrali Miodraga Dasoviča, za člane pa Cirila Čopa, Ivana Janšo, Drago Kobal in Jožeta Brudarja. Komisija bo dvakrat pregledala vse kraje in jih ocenila do konca julija. Na prošnjo predsednice Turističnega društva Mojstrana za pomoč pri delovanju se je Jože Borštnar, predsednik TD Kranjska gora, zavzel za pomoč in obljubil, da

bodo sklicali skupen sestanek in se dogovorili o premostitvi težav ter vsem potrebnem. Turistično društvo Kranjska gora bo turističnim društvom v občini poslalo svoj cenik za orientacijo pri določanju cen. Sprejeli so tudi predlog Jožeta Borštnarja in se na eni prihodnjih sej posvetili razpravi in sprejemu stališč za program nadaljnjega turističnega razvoja Gornjesavske doline. Ob tem so govorili o velikopoteznih načrtih za razvoj gostinsko prenočitvenih in drugih zmogljivosti v Gozd Martuljku. Leopold Ferjančič, tajnik TD Kranjska gora, je predlagal, naj se v okviru republike sprejme nov, ustrežnejši pravilnik o kategorizaciji tujskih sob.

Na koncu seje je predsednik obvestil navzoče o okrožnici Turistične zveze Slovenije, po kateri naj turistična društva predlagajo najzaslužnejše turistične delavce za bronasto, srebrno oziroma zlato spominsko značko Turistične zveze Slovenije. Društva bodo to upoštevala in predloge v kratkem tudi pripravila ter poslala.

Branko Blenkuš

KULTURNI KOLEDAR GORENJSKEGA MUZEJA

V petek, 18. aprila, bodo v galerijskih prostorih na Tavcarjevi 43 v Kranju odprli razstavo Lima na Švedskem v stari fotografiji. Razstavo je posredovala švedska ambasada v Beogradu.

V Mali galeriji v Mestni hiši so razstavljena dela slikarja Leopolda Layerja (1752-1828) in njegove šole iz muzejskih depojev, v Stebrišni dvorani pa kopije srednjeveškega stenskega slikarstva na Gorenjskem.

V galeriji Mestne hiše razstavlja akademski slikar Miha Dalla Valle.

Kraji Belce že precej let na vseh sestankih zahtevajo, da se v njihovem kraju uredijo avtobusne postaje. Izgovor, da se v občini načrtuje enotna gradnja postaj, smo kraji sprejeli. Opažamo pa, da ima vsaka lokalna postaja na Jesenicah in vsak kraj v Gornjesavski dolini že postajo, le v našem kraju je še ni. Jeseni so sicer zamenjali postajo na Zg. Belci, a je zaradi neprimerne lokacije že postala tarča neprevidevnega voznika. Glede na to, da je pred leti voznik že podrl postajo, nesreča pa je terjala smrtno žrtev, smo kraji predlagali spremembo lokacije, česar pa nihče ni upošteval. V imenu krajanov, ki so vse bolj nezadovoljni in nezaupljivi, sprašujem, kam naj se obrnemo, da bo tudi ta problem odpravljen.

Iščemo odgovor

Ivanka Bertoncelj

Prvomajsko slavlje na Poljanah

Pri občinskem svetu Zveze sindikatov na Jesenicah so se začeli pripravljati na tradicionalno prvomajsko slavlje delovnih ljudi in občanov, ki bo tudi letos na Poljanah. Na prvi seji so se člani organizacijskega odbora dogovorili, da bodo letošnje praznovanje zaokrožili s 45-letnico začetka revolucije ter akcijskimi smernicami 11. kongresa slovenskih sindikatov. Na proslavi, ki se bo začela ob 11. uri, bodo pripravili bogat kulturni program, popoldanski del pa bodo letos še bolj popestrili s športnimi in družabnimi igrami. S pomočjo vojakov vojne pošte Radovljica bodo za vse pripravili brezplačni sindikalni pasulj. Prireditveni prostor na Poljanah bodo uredili in okrasili, tako da se bodo vsi obiskovalci prvomajskega slavlja prijetno počutili.

J. R.

PRVOMAJSKO SREČANJE ČLANOV AVTO-MOTO DRUŠTEV OB ŠTIRIDESETLETNICI AMZ SLOVENIJE

Ker gre za doslej najmnogičnejšo srečanje motoriziranih gostov pri nas, je AMZ Slovenije zaupala izvedbo te prireditve Kompassu in hotelski organizaciji Jadran iz Crikvenice. Vsi trije prireditelji so se potrudili in pripravili bogat in pester program ter vrsto ugodnosti. Srečanje bo od 30. aprila do 4. maja na crikveniško-vinodolski rivieri, to je v krajih od Jadranskega do Novega Vinodolskega. Ob pomoči sodelavcev AMZ in Kompassa so pripravili resne in manj resne preizkušnje za vse starostne kategorije, ne glede na spol in starost. Organizirana bodo najrazličnejša tekmovanja v športnih in zabavnih igrah, nagradni kvizi, posebne večerne animacije in velike prireditve ob morju. Se posebno bo poskrbljeno za otroke, da si bodo starši lahko odpohali.

Udeleženci bodo lahko v Crikvenico prišli z avtobusi, vlaki ali pa z lastnimi avtomobili. Iz petnajstih slovenskih mest bo 30. aprila odšlo 100 avtobusov, 1. maja zjutraj pa bodo tisti z osebnimi vozili izpred hale Tivoli v koloni odpotovali v Crikvenico. Cene za praznično prireditev so minimalne.

Vse informacije lahko dobite na AMD Kranj, Koroška 53/d, vsak dan od 7. do 19. ure, v soboto od 7. do 12. ure in na AMD Jesenice od ponedeljka do četrтка od 15.30 do 18. ure.

OTVORITEV RAZSTAVE

Delavsko prosvetno društvo Svoboda France Mencinger Javornik-Koroška Bela vabi

v petek, 18. aprila, ob 18. uri

na otvoritev razstave

LIKOVNIH DEL UČENCEV OSNOVNE ŠOLE KARAVANŠKIH KURIRJEV NOB KOROŠKA BELA.

Razstava bo v razstavnem prostoru Viktorja Gregorčiča v delavskem domu Julke in Albina Pibernik, odprta vsak dan od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure, razen v soboto in nedeljo, in sicer od 18. do 24. aprila.

Razstava likovnih del učencev osnovne šole Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela je organizirana v počastitev 20-letnice obstoja in dela TOZD Valjarna bluming-štekel Železarne Jesenice.

K otvoritvi in ogledu razstave vabimo vse krajeane in delovne ljudi iz krajevnih skupnosti Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela in še posebej člane delovnega kolektiva TOZD Valjarna bluming-štekel.

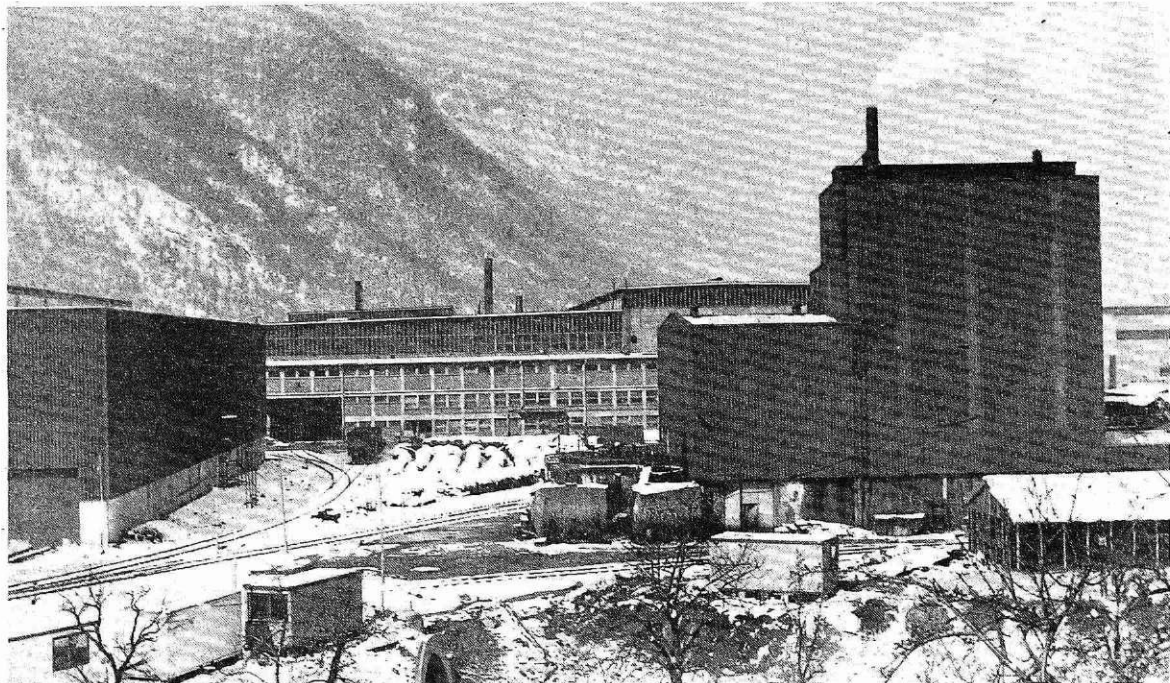
Očistimo okolico

Komisija za varstvo okolja pri Svetu krajevnih skupnosti Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela naproša vse lastnike stanovanjskih hiš, hišne svete in temeljne organizacije združenega dela na območju krajevnih skupnosti, da v dneh pred prvomajskimi prazniki očistijo okolico stanovanjskih objektov in objektov posameznih organizacij združenega dela.

S tem bomo prispevali k lepšemu videzu naselij.

Komisija tudi upa ter pričakuje, da to ne bo samo enkratna akcija, ampak da bodo lastniki stanovanjskih hiš in drugih objektov stalno skrbeli za red in čistočo v svojem okolju.

Komisija za varstvo okolja



Valjarna Bela (foto I. Kučina)

ZDENKA TORKAR-TAHIR

8

Razvoj delavskega naselja v Podmežakli

Na to je večina hiš ob preučevani cesti pripadala Podmežakli, 16 ob zgornjem koncu poti pa Kurji vasi. Nakar se je pot do podvoza (tunela), ki to obcestno naselje nekako razpolavlja, imenovala Jadranska cesta in od podvoza proti Blejski Dobravi, Blejska cesta. Z drugo svetovno vojno so se nazivi pomembili v Untermežakla, Adriastrasse in Veldesstrasse. Nemci pa so jo neuradno poimenovali tudi Banditenstrasse. Takoj po vojni se je imenovala Čufarjeva cesta (po jeseniškem proletarskem pisatelju Tonetu Čufarju, ki se je rodil in živel ob tej cesti); 1963 leta pa je dobila naziv cesta 1. maja, ker so se po njej pred vojno v času intenzivnih socialnih bojev in političnega osvoboditve vile kolone delavstva na Poljanah, kjer so bila ob delavskem prazniku množična zborovanja.

Omenjeni teritorij se je začel naseljevati konec 19. stoletja in v začetku 20. stoletja in je do prve svetovne vojne štel 15 hiš (10 v zgornjem delu, 4 delavske barake pred tunelom in železniška čuvajnica ob spodnjem delu poti).

Razlog za pozno naseljevanje tega predela moramo videti v slabih bivalnih pogojih, ter v gozdnatem, skalnatem in neravnem terenu, kjer pa so si tovarniški delavci lahko kupili cenejše gradbene parcele, v času najhujše stanovanjske stiske, ko so bila delavska najemniška stanovanja že

polno zasedena in ko KID ni vlagala kapitala v nujno potrebno stanovanjsko gradnjo, ampak si je izbrala dosti lažjo pot in že v obstoječih lesenih barakah uredila najemniška tovarniška stanovanja ter nakupila cenena zemljišča, ki jih je svojim delavcem z dobičkom prodajala. Delavske družine v tovarniških najemniških stanovanjih so živele v stalnem strahu, saj so se morale v slučaju smrti, nesreče ali odpustitve zaposlenega v tovarni, izseliti. Zato se je omenjeni teritorij cenenih zemljišč v bližini tovarne pospešeno zazidoval v dvajsetih in tridesetih letih.

Ker je prostor ob tej cesti spreminjal svoje uradne okvire, bomo spregovorili o širšem teritoriju, v katerem se to obcestno naselje nahaja.

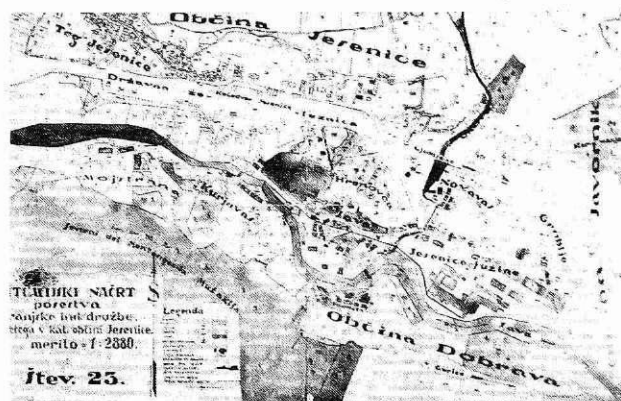
Po arhivskem viru iz leta 1891 je bilo na celotni Savi 46 hiš, od katerih jih je bilo kar 25 v lasti Kranjske industrijske družbe²² (ob današnji cesti 1. maja pa le Avsenikova, grajena 1884 leta in Vilmanova, grajena 1890. leta), na celotnih Jesenicah je bilo 1898. leta 97 hiš. V razdobju od 1894 do 1915 je KID prodala svojim delavcem 110 stavbišč, na katerih so po zabelezkah kronike zgradili 60 hiš na Savi, 42 na Javorniku in 8 hiš na Plavžu.

Krajevni delavski časopis iz leta 1906 pa navaja, da so si nekateri delavci vsled velike stanovanjske stiske postavljali kolibe kar v hosti. Osrednji del Save, imenovan Stara Sava, kompleks s graščino, cerkvijo Marijinega oznanjenja (zgrajeno leta 1606), kasarno in mlinom je od leta 1950 priznan za kulturnozgodovinski spomenik in danes stisnjen med tovarniškimi obrati, čaka na prenovo.

Po viru iz leta 1901²³ je bilo v kasarni (Sava 5,6 in 7) 16 delavskih, 2 mojstrskih in 1 uradniško stanovanje; v graščini (Sava 12) 1 nameščensko, 6 mojstrskih in 11 delavskih stanovanj, v kantini (Sava 45) je bilo 1 uradniško in 6 delavskih stanovanj, (na Savi 46) 3 mojstrska, 1 nameščensko in 4 uradniška stanovanja in v vili (Sava 43) 4 uradniška stanovanja.

Po podatkih iz decembra leta 1900 pa je bilo na Savi že 109 hiš z 2004 prebivalci. V okviru Save se tu prvič omenja Kurja vas (Hühner dorf) z 19 hišami in 141 prebivalci. (V celotni občini Jesenice je bilo istega leta 363 hiš z 3604 prebivalci).

Do leta 1928 je kar tretjina delavcev KID oziroma njihovih 350 družin stanovalo v zgradbah podjetja. Po viru²⁴ iz



Fotokopija originala, ki ga hrani arhiv Tehniškega muzeja Železarne Jesenice

leta 1929 pa je podjetje že razpolagalo z 49 stanovanjskimi stavbami na Savi (z dvema na Jesenicah, enim na Plavžu, tremi na Planini, s 27 na Javorniku, s 13 na Blejski Dobravi in z dvema v Radovni). Od omenjenih 49 stavb na Savi je bila ena zgrajena že v 16. stoletju, ena v 17. stoletju, 8 v letih od 1800 do 1850, 16 do konca 19. stoletja in 19 od leta 1900 do leta 1926. V njih so bila 4 direktorska stanovanja (9, 6, 8 in 6 sobno) s pripadajočimi velikimi vrtovi in sadovnjaki, 31 nameščenskih stanovanj (6 šestosobnih, 3 petosobna, 4 štirisobna, 2 trosobna, 1 dvosobno in 10 enosobnih), 33 mojstrskih in uradniških stanovanj (4 petosobna, 8 štirisobnih, 14 trosobnih in 7 dvosobnih) ter 145 delavskih stanovanj (2 štirisobni, 31 trosobni, 114 enosobni in 12 z enim samim prostorom). Letna najemnina se je računala po številu prostorov in je za eno sobo znašala 24 dinarjev.

Današnja cesta 1. maja je spadala v naselje Podmežaklija in Kurja vas, ki pa sta prvotno spadali k Savi, ki se je sčasoma razdelila na Staro Savo in Savo na levem (tovarniškem) bregu reke in v Podmežakljo ter Kurjo vas na desnem bregu reke.

Nadaljevanje



VAŠA NAŠA MATINEJA

Še zadnjič v tej sezoni vas, dragi otroci, vabimo na VAŠO NAŠO MATINEJO, ki bo v nedeljo, 20. aprila.
Za zaključno prireditev VAŠE NAŠE MATINEJE smo izbrali folklorni nastop pod naslovom:

GORENJSKI PLESI ZA NAJMLAJŠE

Prav tako kot lani smo za sodelovanje prosili osnovno šolo iz Žirovnice, ki se nam bo predstavila z zanimivim novim programom.

Izžrebali bomo tudi nekaj obiskovalcev, ki bodo dobili vstopnice za brezplačen ogled vseh matinej v novi sezoni.

Presenečenje pa bomo pripravili tudi za pridne risarje. Matineja bo ob 10. uri v gledališču Tone Čufar Jesenice, ob 14.30 v dvorani na Breznici in ob 17. uri v Kazini hotela Park na Bledu.

ČLANOM DRUŠTVA UPOKOJENCEV JESENICE

Društvo upokojencev Jesenice obvešča člane, ki so se prijavili za oddih v Počitniških domovih Železarne, da sprejemajo predplačila po 4.000 dinarjev na osebo v ponedeljek, 14., in torek, 15. aprila, od 16. do 18. ure, v domu društva na Jesenicah, Pod gozdom 13.

Dopisujte

OBČNI ZBOR

Vse člane GOBARSKE DRUŽINE in ostale ljubitelje gob vabimo na letni občni zbor, ki bo v sredo, 23. aprila, ob 17. uri, v prostorih balinarskega kluba v Logu Ivana Krivca (Baza).

PREKLIC

Preključim veljavnost izkaznice za vstop v Železarno Jesenice na ime IVAN MODRIČ, roj. 10.9.1939 v kraju Belca, občina Čakovec.

Ivan Modrič

ZAHVALE

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se prisrčno zahvaljujem za čestitko za 80. rojstni dan. Društvu želim še veliko uspehov.
Jerca Reinhart

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za pozornost in čestitko ob mojem rojstnem dnevu. Prav prisrčno se zahvaljujem tudi Planinskemu društvu Javornik-Koroška Bela za darilo in čestitke ter vsem prijateljem za darila in iskrene želje. Vsem želim veliko zdravja.
Draga Hostnik

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitko ob osebnem prazniku, vsem skupaj pa želim še veliko uspehov pri nadaljnjem delu.
Angelca Berčič

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se zahvaljujem za čestitko ob rojstnem dnevu. Upravnemu odboru želim še mnogo delovnih uspehov.
Izidor Jurjevčič

ZAHVALA

Upravni odbor DPD Svoboda France Mencinger Javornik-Koroška Bela se odboru za gospodarstvo TOZD Jeklovle železarne Jesenice iskreno zahvaljuje za odobren material, ki ga bomo koristno uporabili pri adaptaciji razstavnega in drugih prostorov v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku.

Prepričani smo, da je to lep zgled skupnega sodelovanja z združenim delom v naši krajevni skupnosti in da bodo temu zgledu sledili tudi drugi delovni kolektivi v krajevni skupnosti.

DPD Svoboda
France Mencinger
Javornik-Koroška Bela

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 19. aprila, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini:
ROŽČA, samopostrežna trgovina na Plavžu (pri Čufarju), Titova 79, in
DELIKATESA, samopostrežna trgovina, Kašta 1, C. Železarjev 20.

DEŽURNA LEKARNA

V aprilu je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Bledu.

REŠITEV KRIŽANKE IZ 14. ŠTEVILKE ŽELEZARJA:

Stotinka, kolovrat, Atena, Ma, Slovenj, gad, Esma, um, Tara, okvir, Mailer, Mubarak, en, Orsini, Arad, manta, Bristol, naseka, Litva, Ba, TK, ŠN, Cid, Ontario, Ane, Edo, Rea, Ain, zrklo, tonikum, Dob, Ross, astol, Si, asa, Tati.

RAZSTAVNI SALON DOLIK JESENICE

V razstavnem salonu DOLIK Jesenice je od 12. do vključno 23. aprila na ogled razstava slik akademskega slikarja Hermana GVARDJANČIČA iz Reteč pri Skofji Loki.

Salon je odprt vsak dan, razen ob sobotah popoldan in nedeljah, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

GLEDAIŠČE "TONE ČUFAR" JESENICE

V petek, 18. aprila, bo gledališče Tone Čufar Jesenice gostovalo na Blejski Dobravi. Ob 19.30 bo v dvorani osnovne šole uprizorilo komedijo Toneta Partijčica v dveh delih.

TOLMUN IN KAMEN

Če se radi smejete in če vam je gledališče všeč, pridite.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

18. aprila, amer. barv. komedija IZGANJALCI DUHOV ob 17. in 19. uri, ob 21. uri premiera ital. barv. komedije ŠTIRI PESTI PROTI RIJU.

19. aprila, amer. barv. komedija IZGANJALCI DUHOV ob 17. in 19. uri, ob 21. uri premiera amer. izrael. barv. erot. komedije VSE V ROK SLUŽBE. Film ni primeren za otroke!

20. aprila, jug. barv. mlad. vojni film BOŠKO BUHA ob 10. uri, ob 15. uri amer. komedija IZGANJALCI DUHOV in ob 17. in 19. uri izrael. barv. erot. komedija VSE V ROK SLUŽBE.

21. aprila, ital. barv. komedija ŠTIRI PESTI PROTI RIJU ob 17. in 19. uri.

22. aprila, ital. barv. komedija ŠTIRI PESTI PROTI RIJU ob 17. in 19. uri.

23. aprila, FILMSKO GLEDALIŠČE: nem. franc. barv. film PARIS TEXAS ob 17. in 19.30.

24. aprila, amer. barv. komedija VOJNA AKADEMIJA ob 17. in 19. uri.

KINO PLAVŽ

18. aprila, hongkonška barv. akcij. komedija ZMEDA V BEATLE CRE-

EKU ob 18. in 20. uri.

19. aprila, hongkonški barv. karate film PET ZMAJEVIH KREMLJEV ob 18. in 20. uri.

20. aprila, hongkonški barv. karate film ŠEST ZMAJEVIH KREMLJEV ob 16. uri, ob 18. in 20. uri amer. barv. pust. film BANDIT V TEXASU.

21. aprila, amer. izrael. barv. erot. komedija VSE V ROK SLUŽBE ob 18. in 20. uri.

22. aprila, amer. barv. pust. film BANDIT V TEXASU ob 18. in 20. uri.

23. aprila, ZAPRTO!

24. aprila, ital. barv. komedija ŠTIRI PESTI PROTI RIJU ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

20. aprila, amer. barv. komedija IZGANJALCI DUHOV ob 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA

18. aprila, amer. barv. pust. film BANDIT V TEXASU ob 18. uri.

19. aprila, amer. barv. komedija FANTOVŠČINA ob 20. uri.

22. aprila, franc. barv. akcij. film POLICAJ NA ROBU ZAKONA ob 20. uri.

Pariz, Texas

Pariz, Texas je film Wima Wendersa, za katerega je v Cannu 1984 dobil zlato palmo (leto kasneje jo je dobil film Emira Kusturice Oče na službenem potovanju).

Glavni junak Travis se na začetku filma pojavi kot madež v beli puščavi. To je molčeči brezimnež, ki ne more ali noče povedati, kdo je, vendar ima pri sebi listek z nekim naslovom, za katerega se izkaže, da je bratov. Travis uspe (brat ga je po vseh zapletih le pripeljal domov) ponovno pridobiti svojega šestletnega sina, ki se je v času očetove štiriletné odsotnosti močno navezal na njegovega brata in ženo.

Odpravita se iskat mater. Najdeta jo v svojevrstni seksualno-erotični ustanovi, peep show. W. Wenders je v nekem intervjuju povezal peep show (po telefonu naročiš žensko, ki vstopi v osvetljeno celico, z ogledalom ločeno od zatemnjenga prostora, v katerem sedi klient) s podobnimi uslugami; ki jih je v združenih državah vse polno: »Ta kraj je povezan tudi z nečim, kar imajo v mnogih ameriških velikih mestih, s telefonskimi storitvami, na katere se lahko obrneš zaradi kakršnegakoli problema; v telefonskih imenikih New Yorka, v Houstonu imaš celo številke za popolnoma obscene storitve, lahko se pustiš zmerjati, lahko se pogovarjaš z dekleti. V Houstonu smo našli celo ulico s fotografskimi ateljeji, kjer lahko amaterji snemajo fotografije z dekleti, z modeli. Seveda, vse te ideje so prisotne, toda ne dajo kraja, ki ga imamo v filmu, ki je namenjen govorjenju in kjer vidimo. To je nekakšna kombinacija vseh teh idej.«

Film je po nekaterih mnenjih preveč sentimentalna (npr. Slavoj Žižek), vendar pa je, kot ugotavlja Zdenko Vrdlovec, samo globoko moralen in lep (Melita Zajc v Mladini). Travis na koncu filma zdrži mater — igra jo Nastasja Kinski in sina, popravi nekaj, kar je zagrešil, in se zopet odpravi na »pot«.



VOLILNA KONFERENCA AVTO MOTO DRUŠTVA JESENICE

AMD Jesenice vabi člane društva in ostale voznike motornih vozil, ki bi to hoteli postati, da se udeležijo volilne konference društva, ki bo v petek, 25. aprila, ob 17. uri, v učilnici doma AMD Jesenice na Javorniku, Kidričeva 26/c. Na konferenci bodo pregledali delo društva v preteklem obdobju, izvolili nove člane predsedstva in podelili priznanja dolgoletnim aktivnim članom našega društva.

Vabljeni!

Premiera na Javorniku

Člani dramskega odseka DPD Svoboda France Mencinger Javornik-Koroška Bela bodo v soboto, 19. aprila, ob 19.30 uprizorili komedijo angleškega avtorja Petra Schafferja ČRNA KOMEDIJA.

Komedijo je režiral Janez Kejžar, ponovili pa jo bodo tudi v nedeljo, 20. aprila, ob 19.30, v dvorani delavskega doma Julke in Albina Pibernik na Javorniku.

Komedija bo prijetno razvedrilo za ljubitelje gledališča, zato jih k ogledu predstav vljudno vabimo.

DPD Svoboda
France Mencinger
Javornik-Koroška Bela



GLASOVNA PRVINA V FOMETIKU	VEČJI KOS POHISTVA	ŽIVLJE-NSKA POT	PISEC HANSSON	SCIT	BIV. AM. PRESEN- WILLIAM HOWARD	1	2	3	4	5	6
FOREIGN OFFICE	DEL SKELETA	HOLAND. ARHITEKT. JOHANNES (F. FILDORF PETER) BENEDICTA	TOMAZ TEREŠKA OBOROŽEN. TATVINA	BIV. MARIB. IGRALC. TREV. PERGAM. KRAJČEV (ARNOLD)	4	7	8	9	10	11	12
OBLO-MITEV	LEPA	EMIL NOLDE	15	2	3	4	5	6	7	8	9
REŽISER RUSSELL	ŠKUPARNA ZAVADLAV	VELIKO FINSKO JEZERO	SUKNJA NA ŠKRICE	MARK	6	7	8	9	10	11	12
TV ZASLON	14	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ZGORANJI DEL STOPALA	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
BEPINOV OKEL	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

ČRKE E OŠTEVILČENIH POLJ V KRIŽANKI PRENESITE V GORNJI LIK, KJER DOBITE BRANO VODORAVNO NEKO MISEL.

ERB13

RAŽENJ VRSTA TRAVE

6

13

4

8

16

9

HERCE- GOVE C.

RUŠKI VLADAR, NASLOV

ETIOPSKI NARAVNA ZRAČNOST

5

NAZIV

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

RAZBURLJIVA SKAKALNA SEZONA RAJKA LOTRIČA



Rajko Lotrič (foto A. Kerštan)

Končana je tekmovalna smučarska sezona, tekmovalci so popravili tekmovalne smuči in prerezavali svoje uspehe in neuspehe. Letošnja tekmovalna sezona pa je bila vsekakor razburljiva za skakalca Rajka Lotriča iz Belce pri Mojstrani, saj je še v začetku sezone 1985/86 skakal v jugoslovanski B reprezentanci pod

taktirko Bogdana Norčiča. Zaradi bolečin v kolenu je v začetku sezone skakal slabo, zato se ni uvrstil v ameriško-kanadsko turnejo. Šele kasneje se je uvrstil v evropski del turnee. Prva tekma svetovnega pokala v evropskem delu, ki je bila v Chamonixu, pa mu je prinesla prvo in edino točko v letošnjem svetovnem pokalu.

»Sezono v skokih smo nadaljevali, jaz pa sem spet skakal po starem, slabo«, pripoveduje Rajko Lotrič. »Na pripravah za svetovno prvenstvo v Kulmu sem spet skakal dobro, prišel na prvenstvo optimistično razpoložen, pričakoval sem nekaj od tekmovalca. Ze prvi skok sem hotel skočiti brez rezerve, delal sem velike in grobe napake, kar me je stalo padca. Zadnji skok na uradnem treningu sem zopet dobro skočil, bil pa sem malo prestrašen, in tako po vsem tem nisem prišel v ekipo. Skakal sem kot predskakalec, v soboto sem se enkrat padel, nakar sem moral zaradi bolečin končati skoke v Kulmu. Moja velika želja je bila, da bi dobro skakal na koncu svetovnega pokala v Planici, pa nisem prišel več v pravo formo. V Planici me je pošteno bolelo tudi koleno in sem bil kar malo razočaran. Tako je bila letošnja skakalna sezona za mene res razburljiva in vseskozi napeta.«

Rajko je zopet uvrščen v jugoslovansko A reprezentanco in bo v prihodnjo sezono gotovo nadaljeval tekmovalje. Za sezono 1986/87 načrtuje uvrstitev na svetovno prvenstvo v nordijskih disciplinah v Oberstdorfu in na teden poletov v Planici.

A. Kerštan

ŠPORTNA TEKMOVANJA OB 20-LETNICI VALJARNE BLUMING-ŠTEKEL

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna bluming-štekla prireja tekmovalne v streljanju z zračno puško, kegljanju in malom nogometu.

Tekmovalje v streljanju bo v petek, 18. aprila, ob 16. uri, v prostorih Strelske družine Triglav Turist. Tekmovalje v kegljanju bo v soboto, 19. aprila, ob 9. uri, na kegljišču pod Mežaklo. Tekmovalje v malom nogometu pa prav tako v soboto, 19. aprila, ob 15. uri, na rezervnem igrišču pod Mežaklo. Sodelujejo naslednje ekipe: Krajevna skupnost Javornik-Koroška Bela, TOZD Hladna valjarna Bela, ekipa oddelka bluming-štekla in ekipi adjustaže bluming in adjustaže Javornik.

Sodelavci in sodelavke TOZD Valjarna bluming-štekla, ki bodo sestavljali ekipe, bodo o tekmovalju še obveščeni. Ostale sodelavke in sodelavce vabimo, da z bodrenjem prispevajo k boljšemu uspehu in vzdušju na tekmovalju.

Pripravljalni odbor pri IO OO sindikata TOZD Valjarna bluming-štekla

NAMIZNI TENIS

NA PRVENSTVU SRS EKIPA PIONIRK TRETJA, PIONIRJEV PETA

Jesenjski pionirji so v soboto in nedeljo nastopili na pionirskem namiznoteniškem ekipnem prvenstvu Slovenije. Po 12 najboljših ekip pionirjev in pionirk se je borilo v Murski Soboti in Zalogu za naslov prvaka SRS in obenem za uvrstitev med prve tri ekipe, ki dobijo pravico do nastopa na državnem prvenstvu. Medtem ko je prvi ekipi jesenjskih pionirk s skrajnimi napori to le uspelo, je prvi ekipi pionirjev kljub dobri igri pošla sapa, saj so bili nasprotniki prehudji, in so zato pristali na sicer dobrem petem mestu. Ekipa so bile v predtekmovalju razdeljene v dve skupini po šest, ki so igrale med seboj vsaka z vsako, nato pa v zaključnem delu za mesta. Gorenjsko sta zastopali po dve ekipi pionirjev in pionirk, ker je bil tak rezultat gorenjskega prvenstva. Prva ekipa pionirk v postavi Markez-Smolej je bila v predtekmovalju na dru-

gem mestu v skupini, v zaključnem delu pa je osvojila tretje mesto. V drugi ekipi so nastopile Samarjeva, Zupancičeva in Klemenčeva, z dvema zmagama pa so osvojile enajsto mesto.

Ekipa pionirjev v postavi Ferberžar-Pem je osvojila peto mesto, druga ekipa v postavi Halilagić-Križnar pa je bila enajsta.

Člani in članice so se v soboto borili v Škofji Loki na članskem prvenstvu Gorenjske. Jeseniška igralca Mojca Aupič je v skupini članic osvojila drugo mesto, v igrah mešanih dvojic pa sta Goran Džukić in Mojca Aupič prav tako pristala na drugem mestu.

V soboto bo na Jesenicah finalno tekmovalje gorenjske regije za šolska športna društva (SSD). Učenci in učence bodo nastopili ekipno, posamežno in v dvojicah.

TVD Partizan Gorje, Društvo za telesno vzgojo in rekreacijo vabi svoje člane in njihove starše in prijatelje športa na

redno letno konferenco,

ki bo v petek, 25. aprila, ob 19. uri v domu TVD Partizan Zgornje Gorje.

RAZPORED PRVENSTVA ŽELEZARNE V KOŠARKI

Tekmovalje bo v telovadnici ŽIC

I. skupina — v torek, 22. aprila
ob 20. uri Vzdrževanje: Žičarna,
ob 20.30 uri Žičarna: Jeklovlek,
ob 21. uri Plavž: Žičarna.

II. skupina — v sredo, 23. aprila
ob 17.30 Plavž: Jeklovlek
ob 18. uri Vzdrževanje: Plavž
ob 18.30 Jeklovlek: Vzdrževanje

III. skupina — v četrtek, 24. aprila
ob 20. uri Energetika: Remontne del.
ob 20.30 Rem. delavnice: Valj. bl. štekla
ob 21. uri KSI: Rem. delavnice

IV. skupina — v petek, 25. aprila
ob 20. uri KSI: Valj. bl. štekla
ob 20.30 Energetika: KSI
ob 21. uri Valj. bl. štekla: Energetika

V. skupina — v petek, 6. maja
ob 20. uri ETN: Livarna
ob 20.30 Livarna: Hl. valj. Jesenice
ob 21. uri Stroj. delavnice: Livarna

VI. skupina — v sredo, 7. maja
ob 17.30 Strojne del.: Hl. valj. Jesenice
ob 18. uri ETN: Strojne del.
ob 18.30 Hl. valj. Jes.: ETN

VII. skupina — v četrtek, 8. maja
ob 20. uri Jeklarna: (4)
ob 20.30 Jeklarna: Hladna valj. Bela
ob 21. uri Elektrode: (4)

VIII. skupina — v petek, 9. maja
ob 20. uri Elektrode: Hladna valj. Bela
ob 20.30 Jeklarna: Elektrode
ob 21. uri Hl. valj. Bela: Jeklarna

Prvo polfinale bo v torek, 13. maja, ob 20. uri, in v sredo, 14. maja, ob 17.30.
Prvi iz I. in III. skupine 1:4 2:3
Drugi iz II. in IV. skupine 4:3 1:2
2:4 3:1

Drugo polfinale bo v četrtek, 15. maja, ob 20. uri, in v petek, 16. maja, ob 20. uri.
Prvi iz II. in IV. skupine,
Drugi iz I. in III. skupine.

Iz vsake polfinalne skupine igrata po dve TOZD oz. DS v finalu, ki bo v sredo, 21. maja, ob 17.30.

Na zbranju je bila izbrana komisija za pritožbe v sestavi: Tone Konobelj, Marjan Trontelj in Lilijana Markež.

TEKMOVANJE ŽIČNICAARJEV TREH DEŽEL

Športnim prireditvam in manifestacijam ob mejah treh držav Italije, Avstrije in Jugoslavije se je konec letošnje zimske sezone pridružila še ena. Delavci TOZD Žičnice Kranjska gora so na smučišču v Podkorenju organizirali prve tekme žičničarjev treh dežel. Nastopili so tekmovalci iz štirih smučarskih centrov iz Avstrije, dveh iz Italije in domačini. Dogovorili so se, da bo tekmovalje odslej tradicionalno, vsako leto pa bo prireditelj drugo smučarsko središče.

Na letošnjem tekmovalju so ekipno zmagali tekmovalci Dobrača pred Kranjsko goro in Arnoldsteinom. Med posamezniki so bili žičničarji iz Kranjske gore najboljši v kategoriji od 30 do 45 let. Zmagal je Janez Košir pred Marjanom Žerjanom in Markom Lavtizarjem. V kategoriji do 30 let je Roman Mertelj zasedel 4., Milan Gregori pa 5. mesto. V kategoriji nad 45 let pa je Vid Černe zasedel 4. mesto. Pri izvedbi uspešnega tekmovalja so pomagali: Gorenjka, še posebej hotel Slavec, Kompas Kranjska gora, hotel Lek Kranjska gora, Emona market, Turistično društvo Kranjska gora, Ilirija Vedrog Ljubljana, Alpina Žiri, ZTKO Jesenice, Gradbinec Jesenice, Železarna Jesenice, Jugotekstil, Športno društvo Kranjska gora-alpska sekcija, Športno društvo Mojstrana ter zasebniki: Ivan Redkin, gostilna Žerjav, Rateče, Steklar Potokar Mojstrana in Emil Rihteršič Hrušica.

J. R.

II. SOL-MOŠKI OK ŽELEZAR : OK SALONIT II. 3:0 (0, 1, 8)

V zadnjem prvenstvenem srečanju so železarji v 35 minutah odpravili mlade odbojkarje iz Kanala. Oslabljeni gostje niso bili kos domačinom, ki so brez večjega truda po pričakovanju zmagali.

Pred 50 gledalci nista sodnika Habjan in Hrast imela težkega dela.

Nastopili so: Avsenik, Kovac, Langus, Božo Legat, Primož Legat, Prešeren in Rajgelj.

Končna prvenstvena razpredelnica kaže, da so železarji dosegli solidno tretje mesto. Prvo mesto je osvojila ekipa Triglav iz Kranja in bo v prihodnji sezoni nastopala v I. SOL, drugi pa so odbojkarji TVD Partizan Črnuče. Železarji so v 18 prvenstvenih kolih zabeležili 11 zmag, sedemkrat so bili poraženi. Tretje mesto vsekakor ni neuspeh, v sami igri pa je bilo preveč nihanj, predvsem v jenskem delu, zato je bilo tudi nekaj nepričakovanih porazov, ki jih ne gre opravičevati sicer številnimi poškodbami igralcev. Nekaj bolje je bilo v spomladanskem delu, kar potrjuje tudi šest zmag z rezultatom 3:0.

Prvenstvo je pokazalo, da sta nekoliko izstopali izkušeni ekipi Triglav in mlada ekipa Črnuč, ostale ekipe pa so bile dokaj izenačene.

V prihodnji sezoni bo po izpadu ekip Kočevja in Bovec iz I. SOL prvenstvo še kakovostnejše, zato bo do jeseni potrebno trdo delati, da se bodo lahko tudi številni mlajši igralci čimprej enakovredno vključili v ekipo.

DR

DELAVCI REMONTNIH DELAVNIC SO KEGLJALI

V sredo, 9. aprila, so člani komisije za šport pri TOZD Remontne delavnice pripravili tekmovalje v kegljanju na asfaltu za leto 1986. Tekmovalja se je udeležilo skoraj 40 tekmovalcev in tri tekmovalke.

REZULTATI — moški: 1. Franc Šolar — inštalacija, 2. Marjan Lužnik, nadzor, 3. Dušan Vesek, GRD, 4. Jernej Rihtarišič, ERD, 5. Janez Razinger, GRD, 6. Avgust Simanc, RTA, 7. Janez Branc, RTA. Ženske: 1. Radmila NOČ — GRD, 2. Nika Larisi — SRD, 3. Simona Potočnik — GRD.

Zmagovalca v obeh konkurencah sta prejela pokala in trajno last, kar bo, upajmo, tudi vzpodbuda za množičnejšo udeležbo na rekreacijskih tekmovaljih.

ZK

MIHOV SMUK Z VRŠIČA

Člani krajevnega organizacije ZB NOV Kranjska gora in Planinskega društva so v sodelovanju s postajo GRS in TOZD Žičnice organizirali tradicionalni Miho smuk z vršiča. Kljub novozapadnemu snegu so tekmovalje uspešno izpeljali, le udeležba je bila tokrat nekoliko skromnejša. V posameznih kategorijah so zmagali: pri cibernih Miha Kokalj, pri cibernih Erika Brojan, pri pionirjih Teodor Albreht, pri mladincih Sašo Misotič, pri članicah I Betka Gregori, pri članicah II pa Nada Čufar, pri članih I Božidar Tarmar, članih II Franci Mrak in pri veteranih Marko Pogačnik.

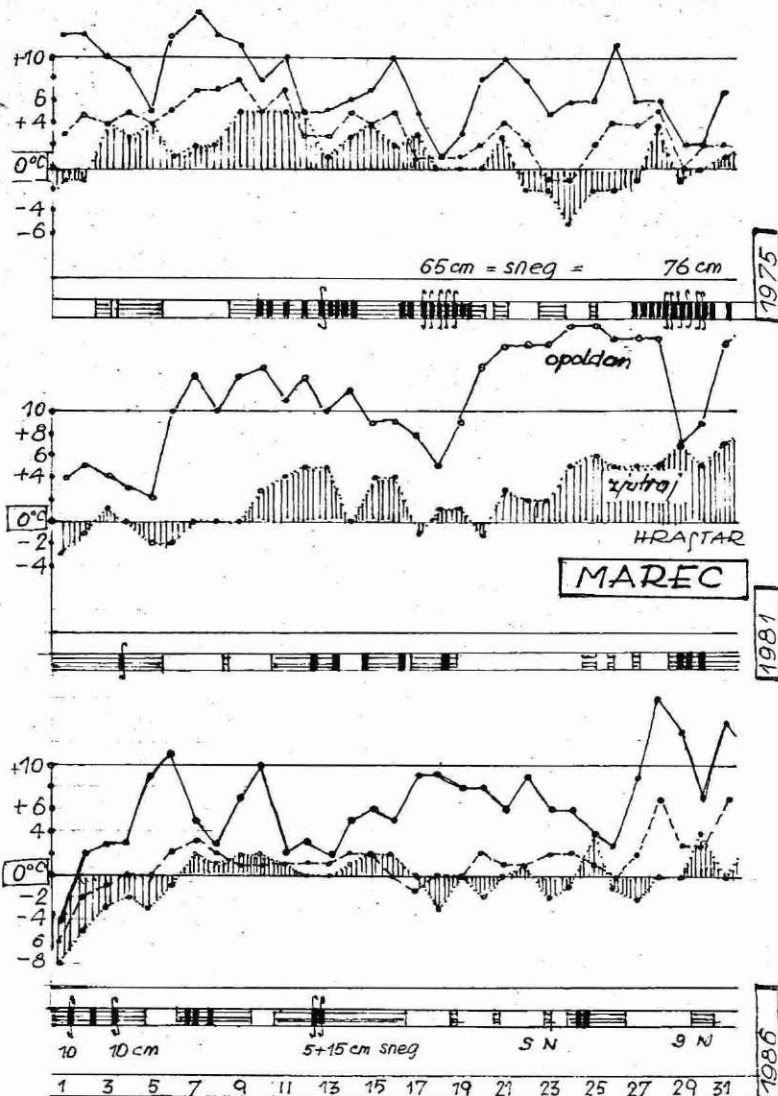
J. R.

NOGOMETNI TURNIR NA HRUŠICI

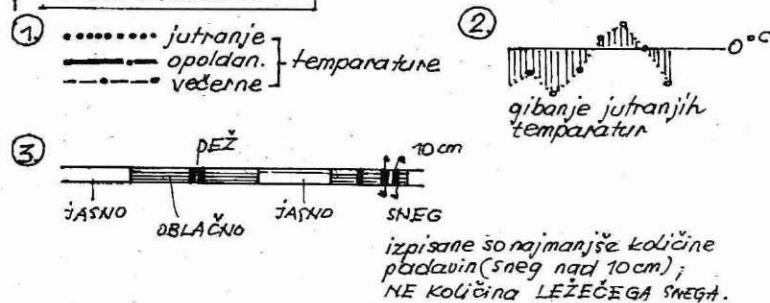
Člani osnovne organizacije ZSMS Hrušica bodo v soboto, 26. aprila, pred Domom družbenih organizacij organizirali nogometni turnir. Vse ljubitelje nogometa vabimo, da se turnirja udeležijo. Prijavnina za posamezne ekipe je 1500 dinarjev. Turnir se bo začel ob 9. uri, prijave bodo zbirali uro pred začetkom. Če bo vreme slabo, bo turnir odpadel.

J. R.

DIAGRAM DNEVNIH TEMPERATUR IN VREMENSKEGA STANJA V MARCU



TOLMAČENJE:



PRED HOKEJSKO TEKMO

Pred odločilno hokejsko tekmo smo vsi nestrpni in polni upanja v zmago našega moštva.

Ves teden odštevamo dneve do odločilnega. Na hodniku pred razredom se pogovarjamo o zmagi, ker na poraz nihče še malo ne pomisli. Vsi smo trdno prepričani, da bo rezultat vsaj 10 proti 0. Kje pa je še kdo, ki bi bil sposoben našim dati gol! Končno je napočil odločilni dan. Že uro ali dve prej smo pred hokejsko halo, da ja ne bi kaj zamudili, ker se lahko zgodi, da bi bila tekma uro ali dve

prej. V vrsti pred blagajno se prerivamo, ker se bojimo, da bo zmanjkalo vstopnic. Potem se prerivamo med vrstami, da bi bili čim bliže ledeni ploskvi. S kričanjem si dajemo duška že pred tekmo. Med tekmo smo že tako hripavi, da še govoriti ne moremo. Po tekmi pa smo čisto tiho, ker se nismo dobro razumeli, da je bil res rezultat 10 proti 0, ampak za nasprotnike.

Mateja Kunšič, 5. b,
OŠ Prežihov Voranc
Jesenice

PRIZNANJA »ZA LEPE ROŽE IN VARSTVO OKOLJA«

Na letni skupščini Turističnega društva Jesenice 8. aprila so prejeli priznanja za izredno prizadevanje v akciji »Lepe rože in varstvo okolja« naslednji prebivalci Jesenic in okolice: Francka Bambič, Andreja Beg, Marija Brudar, Angela Branje, Frančiška Beden, Anica Bregant, Manda Bakič, Nežka Braj, Neda Branc, Anica Beznik, Čedo Cvetkovič, Albina Čop, Marija Činkelj, Elza Dežman, Marica Dolinar, Vera Dermota, Dani Drstvenšek, Tatjana Dvoržak, Kristina Dolinar, Kati Dakskofler, Karla Dolenc, Marija Endliher, Stane Federenko, Pavla Frelj, Vinko Florjancič, Marjeta Gerde, Rezka Gračner, Tončka Gasar, Jožefa Gale, Ljubo Galic, Jožica Hlebec, Tončka Hočvar, Jaka Hvala, Valentina Ipavec, Francka Javorski, Ružica Jovanovič, Ivanka Jelovčan, Zofka Jug, Anica Jelovčan, Ančka Kozelj, Anica Komel, Ana Krivec, Anica Križman, Zvonka Kejžar, Milica Klinar, Hema Kobentar, Olga Kogovšek, Milena Krmelj, Boža Kunstelj, Marta Komac, Ivica Komic, Angela Kotnik, Mimica Kozjak, Marija Košir, Rozalija Konič, Darinka Korošec, Marija Korošec, Sedeta Lovič, Angela Ličof, Ema Lasnik, Frida Lasnik, Ana Lanšček, Sonja Lagoja, Renata Lazar, Franc Lindič, Poldka Munda, Štefka Mrak, Vida Mirtič, Rozka Mravlje, Behija Mulalič, Janez Markelj, Alojz Markelj, Romana Markovič, Milka Mitkovski, Marija Močnik, Joža Miko, Anton Noč, Alojz Novak, Jože Narad, Andrejka Noč, Darinka Noč, Ivanka Oblak, Gabriella Oblak, Mici Otrin, Neda Oblak, Anica Obid, Anica Platiša, Jožica Pikon, Stanko Podobnik, Stanko Pristov, Staši Purger, Draga Primožič, Milka Perat, Marjeta Pukl, Anka Pukšič, Polona Pavlič, Marija Poznik, Nada Pavlovič, Ana Razpet, Marija Razboršek, Ivanka Rotar, Jerca Razinger, Angela Rustja, Marta Rebolj, Ivica Rekelj, Anica Robič, Fani Rožič, Stefan Radič, Lojzka Rekar, Francka Ravnihar, Rezka Ramuš, Jožica Rižmavič, Marica Rajnhart, Tončka Stupar, Marija Svetina, Tilka Stregar, Lojzka Skube, Mara Smolej, Marija Sabotin, Ela Sive, Cilka Smodiš, Ivi Svetlin, Ida Smolej, Cilka Švab, Cirila Sorn, Anica Šest, Lado Šenica, Rudolf Šega, Alojz Škrbine, Sabina Škrilec, Silva Šorl, Vanda Šranc, Jože Taler, Milica Topič, TOZD Klavnica Jesenice, Nežka Tišler, Zinka Tramte, Klara Tramte, Štefka Tratnik, Vida Trkulja, Silva Tkalič, Marija Uršič, Tilka Vesel, Fanika Zavelcina, Rezka Zupan, Anica Zima, Vinko Veber.

Tiste, ki se skupščine niso mogli udeležiti, prosimo naj pridejo po priznanja v informativno pisarno TD na C. maršala Tita 18.

UO TD Jesenice